

III. 4322 j.

1912. jún. 12.

A FELSŐZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1912. ÉVI ÁPRILIS 23-ÁN SÁTORALJAUJHELYBEN
TARTOTT TAVASZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(FÜGGELÉKŰL: A FELSŐZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE
LELKÉSZEGYESÜLETE 1912. ÁPRILIS 22-ÉN SÁTORALJA-
UJHELYBEN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.)

SZERKESZTETTE:

PÉTER MIHÁLY

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

XXXV. FÜZET.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1912.

A FELSŐZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1912. ÉVI ÁPRILIS 23-ÁN SÁTORALJAUJHELYBEN
TARTOTT TAVASZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(FÜGGELÉKŰL: A FELSŐZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE
LELKÉSZEGYESÜLETE 1912. ÁPRILIS 22-ÉN SÁTORALJA-
UJHELYBEN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.)

SZERKESZTETTE:

PÉTER MIHÁLY

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

XXXV. FÜZET.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1912.

A FELSŐZEMLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1912. ÉVI
ÁPRILIS HÓ 23-ÁN SÁTORALJAUJHELYBEN TARTOTT
TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Hutka József esperes és Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály, Virág József papi, Dókus Gyula, Nemes Lajos, Bernáth Aladár, Thuránszky Tihamér világi tanácsbírák, Dr. Isépy Tihamér egyházmegyei ügyész.

Mint jegyzők: Péter Mihály papi fő, Tomory Pál papi aljegyző. Hubay Bertalan és Román Ernő helyettes jegyzők.

Horkay Bertalan abarai, Cseh Pál alsómihályi, Bottka Bertalan gercselyi, Séra János hardicsai, Böszörményi Sándor homonnai missiói, Máthé Miklós kisazari, Sallay Béla kisbárii, Horkay Lajos kistráskai, Szombathy Antal kolbásai, Bornemisza István ladamóci, Erdélyi András lasztóci, Helmecy Antal miglészi, Papp József s.-a.-ujhelyi vallástanító, Nyitray Lajos tussai lelkészek, Berecz Antal szőlőskei, Fekete Lajos csarnahói, Enyedy Andor s.-a.-ujhelyi s.-lelkészek, Lengyel István püspöki titkár.

Mint egyházi kiküldöttek: Varga Gyula tanító bánóci, Tóth János gondnok bodzásujlaki, Szakácsi Miklós gercselyi, Kicsiny János gondnok hardicsai, Bodor Gábor főgondnok homonnai, Bernáth Béla varranói, F. Tóth András gondnok kisbárii, ifj. P. Csörgő Mihály gondnok kistráskai, Isaák János főgondnok kolbásai, id. Papp István gondnok legényei, Csi-szár Kálmán főgondnok magyarizsépi, Bodnár György miglészi, Bajzát Imre nagytoronyai, Majtényi István gondnok zempléni, Körmös János gondnok szőlőskei küldöttek, Liszkay Bertalan és Kormos Gerő tanítóegyesületi képviselők és számos érdeklődők.

Távolmaradását kimentette: Fejes István s.-a.-ujhelyi lelkész-püspök, Kiss Tamás málcai, Sztankovics Lajos nagyráskai lelkészek.

1. A közgyűlés előtt istenisztelet tartatott templomban, amely alkalommal Enyedy Andor sátoraljaujhelyi segédlelkész imádkozott.

2. Dókus László egyházmegyei gondnok szívélyesen üdvözlőlvén a közgyűlést alkotó tagokat és a szép számmal megjelent közönséget,

a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

3. Ezután Hutka József esperes olvasta fel az egyházmegye egy évi életére vonatkozó gondos jelentését, mely egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik, amint következik:

Nagyiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mindenekelőtt hálát adva az isteni Gondviselésnek irántunk kimutatott eddigi kegyelméért, s további munkálkodásunkra áldást kérve, tisztelettel üdvözlöm elnöktársamat s a szép számban megjelent gyűlési tagokat. S ennek utánna, amidőn Isten segedeimével újlag egy lefolyt egyházi közigazgatási év határpontján állunk, elmondhatjuk énekes-könyvünk szavaival: „Ismét egyik esztendeje, Istentől kimért ideje telék el a mulandóságnak!” S ha e határkőnél visszatekintve számbavesszük az elmúlt év nevezetesebb mozzanatait, eseményeit, nyereségeit s mindenek fölött veszteségeit, fájó szívvel mondhatjuk el koszorús költőnk Arany Jánossal:

„Hálnak, hálnak, egyre hálnak,
Színe, lángja a magyarnak,
Itt is egy név, ott is egy név,
Hányat elvisz, minden egy év!”

Múlt évi legnagyobb veszteségünk, mely magyarországi ref. egyházunk egyetemét, a mi „fejünk koronájának” elestével, Báró Bánffy Dezsőnek, az egyetemes konvent világi elnökének, május hó 24-én történt elhunytával érte. Egyházkerületünk nagyérdemű gondnoka legközelebbi őszi egyházkerületi gyűlésünkön hozzá méltó szavakkal örökitette meg a nagy halott emlékét s én ezut-

tal nem is bocsátkozom érdemeinek méltatásába — azt majdan a történelem leszen hivatva megtenni; s ha mégis elhunytáról a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés színe előtt is megemlékezem, azt azért teszem, mert méltó e nagy halottunk arra, hogy emléke s érdemei halás kegyelettel a mi jegyzőkönyvünkben is meg legyenek örökítve.

A fájdalmas veszteségekről való beszámolóval egyházmegyénk területén maradvá:

Az élet és halál Ura, mult évi dec. hó 6-án szólította ki az élők sorából Kozma Gedeon szőlőskei lelkészt. Férfikora delének határán, 56 éves korában s az Ur szőlőjében való 33 évi munkálkodás után távozott el tőlünk hiven munkálkodó lelkipásztortársunk. December hó 8-án végbement végtisztességén Dókus László e. m. gondnok urral s több lelkészársammal én is jelen voltam, amidőn is a templomban gyászbeszédet én mondtam, siri beszédet pedig Bornemissza István ladamóci lelkész tartott. Tegyük le itt is sírjára a kegyeletes emlékezés koszorúját s kívánjunk fáradt testének csendes nyugodalmat s lelkének pedig örök üdvösséget.

Elvesztettük Kollonay Tamást is, ez évi január hó 5-én a bánóci ref. egyháznak éveken keresztül érdemes, buzgó gondnokát, ki halála napjáig megőrizte egyházunk iránt táplált szeretetteljes érdeklődését. Áldás és béke legyen nyugvó porai felett!

Ugyancsak anyaszentegyházunk egyik érdemes szolgájának, Stephán Mihály csarnahói lelkésznek, ez évi január hó 15-én, 73 éves korában s a csarnahói egyházban 32 évi áldásos működés után való elhunytát kell fájdalmasan bejelentenem a Nt. egyházmegyei közgyűlésnek. Elhunyt lelkészársunk szemevilágának elvesztése miatt évek hosszú során át örök sötétségre volt kárhoztatva itt e földön, de azért Istenben bizó lélekkel hordozta nehéz keresztjét. Földi élete határán túl — járjon immár: „az Urnak ama örök világosságában!” (Ésaiás. 3. 5.) s jó cselekedeteinek jutalmát nyerje el az örök dicsőségben.

Fájdalmas szívvel s a kegyelet legtiszteletteljesebb érzésével emlékszem meg Méltóságos Dókus Gyula urnak, egyházmegyénk köztisztületben és szeretetben álló világi tanácsbirájának, kedves emlékü neje, szül. hadusfalvi Spilenberg Zsófiának, Sátoraljauhely nagyasszonyának f. évi január 22-én történt gyászos elhunytáról. Az elhunyt urinő nagy műveltségével, fenkölt gondolkozásával, igazi evangéliumi Tabitha lelkületével mentő angyala volt az elhagyottaknak s inségben levőknek s hozzá méltó társa a mélyen tisztelt tanácsbíró urnak,

Szenteljünk azért mindannyian itt egyházmegyei közgyűlésünk színe előtt pár kegyeletes percet a fenkölt lelkü elhunyt urinő szép emlékezetének. Tegyük le sirhalmára a kegyelet koszorúját s résztvevő szívvvel osztozva a nagy veszteségben, fejezzük ki a gyászoló férjnek jegyzőkönyvi részvétünket.

Ezek után áttérve most már egyházi közéletünk vizsgálatára, felszinen tartott kérdéseink közül: az 1848. évi XX. t.-c. — bár pénzügyi oldala részben javítva van, — máig sincsen megvalósítva, sőt ami illeti az egyenlőség és viszonyosság elvét, utóbbi időben sok olyan történt, ami inkább visszafejlődésre mutat. A lelkészi fizetéseknek az államkormány által 1912. évre megígért korszerű rendezésébe vetett reménységünk ismét meghiusult s ki tudja, mikor válik valóvá?! S ezzel szemben mind hangosabb követeléssel lép előtérbe a katolikus autonomia kérdése s az állami eredetű vagyonnak az autonomia körébe való bevonása; a római kúria pedig a klérus tekintélyének emelésére, „*motu proprio*“ rendelkezésével a papi személyeket óhajtaná az általános birói ítélkezés alól kivonni.

Lelkészi fizetésünk rendezésének kérdése egyházmegyei gyűlésünk tárgysorozatába is fel van véve s meg vagyok róla győződve, hogy a Nt. egyházmegye jóakarata és bölcsessége, miként a múltban mindenkor, úgy a jelen alkalommal is, legjobb indulatu támogatásával fog a felső fórumokhoz ez ügyben felterjesztést tenni.

Egyebekben a múlt egyházi közigazgatási év folyamán egyházmegyénk körében felmerült mozzanatokról van szerencsém részletes jelentésemet a Nt. egyházmegyei gyűlés elé az alábbiakban előterjeszteni:

Az egyházlátogatást a következő küldöttségek teljesítették:

Az abarai járásban: Tudja Mihály tanácsbíró és Horkay Lajos kistraskai lelkész, — a gálszécsi járásban: Virág József tanácsbíró és Hubay Bertalan bodzásujlaki lelkész; — a sátorlajaujhelyi járásban: Szegő Benő tanácsbíró és Erdélyi András lasztóci lelkész; a bodzásujlaki járásban: Tomory Pál egyházmegyei aljegyző és Séra János hardicsai lelkész.

Az egyházlátogatók kötelességüket híven teljesítették s a látogatási jegyzőkönyveket idejekorán beküldötték.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben foglalt jelentés, de saját tudomásom szerint is

I. Az egyházak beléleléről

hála Istennek! — általában véve megnyugtató jelentést adhatok. A valláserkölcsi élet terén a hitbuzgóság mérlege inkább emelkedést, mint hanyatlást jelez. Lelkészeink, tanítóink s összes egyházi tisztviselőink és híveink anyaszentegyházunk iránti ragaszkodás és szeretet érzetétől áthatva mindannyian hűséggel munkálkodtak Sionunk előmenetelén.

Híveink az Isten házát úgy vasárnap,- ünnep- és hétköznapokon szorgalmasan látogatták, a vasárnapi munkaszünetről szóló egyházi és polgári törvényeket megtartották; megünnepelték a reformáció emlékünnepét s a hazafias ünnepeket is. A lelkészek szolgálatát: keresztelések, házasságkötések és temetések alkalmával mindenkor igénybe vették. — A szokásos kihirdetés és bűnbánati előkészület után a 6-odszor kiosztott úri szent vacsorában mindannyiszor szép számban vettek részt. Nem magyar nyelvű egyházainkban az egyházkerület rendelkezése szerint az istenitiszteleket minden harmadik vasárnap magyar nyelvű volt.

Felekezetenélkülivé a múlt évben senki sem lett, szektáriusok sem voltak egyházunk tagjai között; a temetők kivilágítása azonban helyenként szokásban van és sajnos, hogy híveink egynemelyike — habár csak szórványosan is, búcsúra való járással gondolja lelkiüdvösségét előmozdítani.

Másfelől ha tekintjük a vegyes házasságokból születendő gyermekek vallására kötött egyezséget, e részben egyenlően mutat a mérleg, t. i. 16 egyezés volt kárunkra és 16 javunkra. A kitérésnél azonban 7 a veszteségünk, mert 17-en tértek ki tőlünk és csak 11 tért át hozzánk.

A konfirmációra az anyaszentegyházakban mindenütt a lelkészek, a filiákban lelkészeink felügyelete mellett az ottani tanító urak készítették elő a növendékeket s a konfirmáció — egy-két hely kivételével — általában véve az aratási úravacsora osztás előtt történt.

A halottakat a lelkészek mindenütt kikisérték a temetőbe s a temetéseken híveink mindenkor nagy számban vettek részt. Ezzel kapcsolatban említtem, hogy a halotti torozásokkal való visszaélés s az alkohol mértéktelen élvezete kezd alább szállani.

Az egyházi ének szépítése érdekében Kolbásán, Garanyban és Hardicsán orgonát állítottak fel s Vásárhelyen pedig harmóniumot vettek,

Mindezen örvendetes jelenségek mellett, sajnos, a felekezeti közti béke megrontásáról is kell szomorú jelentést tennem. Homonnán a missiói lelkész jelentése szerint — amelyről különben missiói jelentésében részletes jelentés van — a klerikálizmus támadása folytán szenvedélyes kulturharc fejlődött ki, sőt abból folyólag a lelkész ellen a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék előtt per is van folyamatban. Az „antimodernista eskü” gyümölcse ez s ama rekatholizáló egyházpolitika folytatása akarna ez lenni, mely megvívén a pástort, széledjen el a nyáj s megsemmisítse az ottan szépen fejlődésnek indult protestantizmust.

Illesse elismerés Böszörményi Sándor lelkészünket és ottani hiveinket e harcban való nemes és bátor magatartásukért. Illesse elismerés a homonnai róm. kath. zárda fénkölt gondolkodásu főnöknéjét azon liberális cselekedetért, hogy iskoláját a múlt évben is átengedte a protestáns elemi iskolai növendékek hittanítására.

Végül illesse elismerés a valláserkölcsei élet terén kifejtett működésükért a mi szeretett világi paptársainkat:

Bodor Gábor varannói főgondnokot, Bernáth Béla és Henter Lajos ottani egyháztagokat és a többi hitsorsosunkat, kik Varannón és vidékén a szétszórt csontok összeszedésében oly fáradhatatlan tevékenységet fejtenek ki, hogy a mi templomunk harangja hívogassa magyar imádságra hiveinket, melynek hangját a régenmúltban azon a vidéken is középkori felekezeti türelmetlenség némitotta el.

Különben hiveink hitbuzgóságának beszélő bizonyosságai azok az adakozások és építkezések is, melyek részletesen vannak elősorolva az egyházak anyagi viszonyairól szóló kimutatásban. Itt csak a jelentékenyebb adományokat és építkezéseket sorolom fel.

a) Adományok

összes összege 5781 kor. 66 fill.

1. Bánócon Isten dicsőségére begyűlt 112 kor 90 fillér s ezenfelül özv. Kazinczy Arthurné berettői lakos az uri szent vacsorához szükséges kenyeret és bort egész éven át adta.
2. Vásárhelyen Isten dicsőségére begyűlt 148 kor. 31 fillér.
3. Bodzásujlakon „ „ „ 118 kor.
4. Garanyban „ „ „ 158 kor 40 fillér.
5. Deregyőn „ „ „ 160 kor.

6. Gálszécsen	Isten dicsőségére begyűlt	141 kor	51 fillér.
7. Homonnán	„ „ „	122 kor	09 fillér.
8. Nagybári	„ „ „	415 kor	72 fillér.
9. Lasztomér	„ „ „	449 kor	90 fillér.

10. Legenyén Isten dicsőségére 376 kor. Ebben benne foglaltatik Dókus Ernő főgondnok úr és neje 100 kor. adománya is. Továbbá Amerikából gyűjtés 171 kor. Egyesektől 115 kor.

11. Kolbásán az úrasztalára: Isaák János főgondnok két ezüst tányért és egy ezüst kelyhet. Dudás Mihály egy alpakka díszes kancsót s fia, János, egy ezüst kelyhet adományozott.

Azonkívül a hívek önkéntes adománya orgonára: 2251 kor. 80 fillér, mely összegben benne van Amerikából: ifj. Székely András 354 kor., ifj. Dudás János 140 kor., ifj. Kövér János 85 kor. gyűjtése.

12. Sátoraljaiúj helyben az egyik harang megrepedvén, ahelyett újat öntetett az egyház; azonfelül a régi nagy harangot is újra szerelteti és vasállványokat készített a harangok alá. Ebből az alkalomból Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok úr egy harmadik harangot ajándékoz az egyháznak; így 3 harangja lesz ismét az egyháznak, mint 1830-ig volt. Fejezzük ki az adakozók mindenikének s főképp Dókus Ernő főgondnok úrnak hálás elismerésünket!

b) Építkezések.

1. Alsómihályiban 15,370 kor.-ért szép és kényelmes paplakot építettek. Méltók e kis egyház hívei s annak vezetői — ezek közt lelkésze és főgondnoka, Ilosvay Zsigmond — a híven teljesített munka dícséretére.

2. Garanyban 46.000 kor. költséggel a templomot és tanítói lakot javították s azonkívül a templomba új orgonát állítottak be. Ez a nagy összeg mind kivetésből került ki s a rendkívüli egyházi adókiadás a hívek állami egyenes adójának alapján 1000 (egyezer) $\%$ -kal történt s ezt a nagy terhet a hívek zokszó nélkül viselték s az építkezési összeget a szerződésileg visszatartott 10 $\%$ kivételével az utolsó fillérig kifizették. Lehetetlen, hogy anyaszentegyházunk oltárára tett eme fényes áldozatukért elismerésünket ne nyilvánítsuk nekik mindannyiuknak; de fejezzük ki elismerésünket Hubay Bertalan lelkésznek, Könyves Kálmán tanítónak, Vargaestók N. János gondnoknak, Szabó Mihály presbyternek az

építés körül kifejtett hűségökért; úgyszintén Dókus László egyházmegyei gondnok úrnak az építés végrehajtása körül kifejtett támogató készségeért.

3. Nem kevés áldozatot hoztak a *hardicsai* egyház hívei is, akik 7000 kor. költséggel templomukat javították s abba új orgonát vettek.

4. A nagybárii egyház hívei, akik 4186 kor. költséggel új tanítói lakot építettek.

5. A kolbásaiak, akik új orgonát állítottak s templomukat javították 3895 kor. költségen.

6. A lasztóciak a lelkészlakot újra fedték 1600 korona költséggel.

7. A legenyeeiek szintén a lelkészlakot fedték be 1543 kor. költséggel.

8. A magyarizsépiek, akik 7316 kor. költséggel egy fedél alatt magtárt, kocsi- és szekérszint, fáskamarát és sertésólat építettek.

9. A nagy- és kistoronyai egyház hívei, akik paplaképítésre együtt: 7185 kor. fordítottak.

10. A sátoraljaujhelyi egyház hívei, kik templomuk javítására 1652 kor. 50 fillért költöttek.

11. A zempléni egyház hívei, kiknek tanítói lak és iskola felépítése 6274 kor.-ba került.

12. Vásárhelyen a templomtetőt 1500 korona költséggel bebadogozták.

Fejezzük ki elismerésünket ezen egyházak buzgó lelkészeinek, gondnokainak, előljáróinak és híveinek is buzgóságukért és áldozatkészségükért.

A kisebb építések és javítások a részletes kimutatásban vannak elősorolva!

II. Ezután áttérve az egyházközség közéletére, szervezete és vagyoni ügyeire, erre vonatkozó jelentésem következő:

A presbytérium minden egyházközségben szabályszerűen szervezve van. A presbytérium és egyházközség határozatai úgy jegyzőkönyveztetnek, mint azt az egyházi törvények rendelik. A hozott határozatok foganatosítottak s az egyházlátogatóság jelentése szerint a jegyzőkönyvek mindenütt be vannak kötve.

A presbyterek szabályszerű meghívás útján jelennek meg a a gyűléseken; teljesítik a törvényben előírt kötelességüket s a nép

előtt mindenütt jó példával előljárva támogatják a lelkészt minden igaz és fontos ügy keresztülvitelében!

A parókiális könyvtárt illető könyvek — Nagytoronya kivételével, hol nincs törzskönyv — a könyvtár törzskönyvébe be vannak vezetve.

Posta- s iktatókönyve mindenütt van a lelkésznek.

Az anyakönyvek rendben találtattak! S ezekkel együtt úgy a régi értékes anyakönyvek, mint a gondnoki számadások, alapító levelek, egyéb fontos okiratok, szentédenyek, ingóságok leltározva s gondozás alatt állanak!

Az E. T. III. tc. 4-ik §-ában előirt s megerősített vagyons- leltár és rovatos kimutatás mindenütt megőriztetik.

Az egyházközségek számadásai s évi költségvetései mindenik egyházból beküldettek s a számvevőség által megvizsgáltattak.

Az egyházak földbirtoka bérkezelés mellett jövedelmez s a jövedelem mindenütt pontosan befolyt.

Az egyházi ingatlanok az egyház nevének vannak telekkönyv- vezve, azonban a tanítói ingatlanok közül a tusai és lasztoméri máig sincs bekebelezve az egyház nevének.

Az egyházak bevételei, kiadásai, tőkepénzei s adósságairól az e tárgyban szerkesztett részletes kimutatásban van bővebb lájé- koztatás; így erről e helyütt nem teszék említést.

Az egyházi tőkepénzek, részint presbyteri, részint egyesek jótállása, részint bekebelezés mellett, részint takarékpénztárba helyezve gyümölcsöznek.

A belhivatalnokok fizetése mindenütt rendesen befolyt s egyetlen egy helyütt sem kellett igénybe venni a politikai hatóság végrehajtási segítségét s ez a körülmény is híveinknek egyházunk iránti hűséges ragaszkodását dicséri. De dicséri ama másik örven- detes jelenség is, hogy az országos közalap, országos lelkészi nyugdíj- s özv.-árvtári járulék, államadó-illeték-egyenérték s úgyszintén az egyházlátogatóság által kimutatott fizetnivalók ez utóbb említetteknél fenmaradt kevés hátrálék kivételével rendesen befi- zettek.

Az építésre utasított egyházak közül Hardicsa új tanítói lakot és iskolát, Tusa pedig új iskolát óhajtt építeni ez évben; míg ellenben tanítói laka felépítésére utasított Csarnahó ez évben anyagi eszközei elégtelensége miatt még nem foghat hozzá az építkezés- hez. Lasztomérnak pedig iskolája építésére 1913-ig van haladéka.

Ami illeti a gyülekezeti élet felvirágoztatására szükséges békét,

az mindenütt meg volt, csak épen a hardicsai egyházban van az iskolai építés kivetéséből származó élesebb vélemény-ellentét — ezen ügy különben bírósági döntés tárgyát képezi — s azt hiszem, hogy az csak múló természetű jelenség s a bíróság igazságos ítélete után elsimúlnak az ellentétek.

III. Az egyházmegye iskolaiügyeiről a következőket jelenthetem:

Egyházmegyénk minden iskolájában okleveles tanítók tanítottak s az iskolások rendszeren jártak iskolába. A vallás- és énektanításra nemcsak ref., de állami s községi iskoláinkban is kiváló gond fordított s a gyermekek a téli hideg idő kivételével a vasárnapi, főképp délelőtti istenítisztelefekekre felvezetettek s a 12 éven túliak az úrvacsoravételnél is megjelentek.

A nem felekezeti jellegű iskolába járó gyermekek az aratási szünidőben megkonfirmáltattak. Tankönyvekül úgy a mindennapi, mint az ismétlő iskolában a tiszáninneri egyházkerület által kiadott tankönyvek használtattak.

Iskoláinkban a vallás- és közoktatási miniszter által megállapított s az összes rovatokat tartalmazó rendtartási naplók voltak használatban.

A lelkész és a presbytérium tagjai meglátogatták az iskolát s a látogatást bevezették a naplóba.

Egyházi felsőbb hatóságunknak iskolaiügyben hozott határozatait részben végrehajtottam, részben az illetőket a végrehajtásra utasítottam.

IV. Az egyházmegye statisztikai adatai.

1. Lélekszám : 15.835.
2. Született fi : 217, nő : 224, összesen : 441.
3. Meghalt fi : 211, nő : 184, összesen : 391.
4. Házasságot kötött tiszta pár : 86, vegyes pár : 63.
5. Megegyezés javunkra : 16, kárunkra : 16.
6. Konfirmált fi : 142, nő : 123, összesen : 265.
7. Áttért hozzánk : 6 fi, 5 nő, összesen : 11.
8. Kitért tőlünk : 8 fi, 8 nő, összesen 16.
9. Felekezetnélkülivé vagy valamely szektához tartozóvá senki sem lett.

Az egyházi szertartásokat mindenütt s minden alkalommal igénybe vették,

V. Segélypénzek.

Az esperesi hivatalhoz az alábbi segélypénzek érkeztek:

- I. 1911. évi II-ik félévi kongrua 12076 K 78 f.
- II. 1912. évi I-ső félévi kongrua 11667 K 67 f.
- III. 1911. évi Orsz. ref. lelkészi és özvegyárva-gyámintézeti járulék 4166 K 66 f.

IV. Kápláni kongrua az egész évre 2260 K.

Ezen segélyeket az illető lelkészeknek, özvegyeknek, árváknak annak idején szétküldöttem.

V. Az egyházkerületi pénztári hivataltól *államsegélyt kaptam*

összesen	3691 K 48 f.
Tolcsvai Nagy Gedeon-alapból ...	200 K — f.
Szűkösi Hollandi tárból	120 K — f.
Báró Baldácsy-alapból	809 K 52 f.
Szegény lelkészek részére küldött	
összeg	7 K 59 f.

Államsegéllyel összesen ... 4828 K 59 f.

Mindezen segélyekről a segélyosztó bizottság jegyzőkönyvében van részletes számadás, mely jegyzőkönyvet a tárgyalás folyamán betérjesztem.

VI. Közvetlenül a főtiszteletű püspök úr útján lelkészi javadalom emelésére szolgáló állandó domesztikai segélyt következő lelkészek kapták meg:

- 1. Tomory Pál magyarizsépi lelkész 70 K.
- 2. Szombathy Antal kolbásai lelkész 140 K.
- 3. Kiss Tamás málcai lelkész 70 K.
- 4. Kozma Gedeon szőlőskei lelkész 140 K.
- 5. Bornemisza István ladamóci lelkész 70 K.

VII. Az 1911-ik évre szóló s már hatodik évi lelkészi könyvtár-jarulék egyházkerületi pénztárnak befizettetett 290 K.

VIII. Az abarai, hardicsai, kászói egyházak által a földrengés által sujtott kecskeméti ref. egyház javára küldött összeget: 13 K 50 fillért a főtiszteletű püspök úrnak küldöttem el s az abarai ref. egyház által virágvasárnapon az orsz. ref. lelkészi özv.-árvatár- és nyugdíjintézetre adott 2 koronát pedig nt. Tudja Mihály e.-megyei pénztárnokunknak.

IX. Az orsz. ref. közalap- és orsz. ref. lelk. nyugdíj- és árva-gyámintézet járulékairól külön jegyzőkönyvben van elszámolás.

X. Tanítók tanítói fizetésöknek 1000 K-ig való kiegészítésére

vagy tandíj-pótlásra, avagy korpótlékra államsegélyt nyertek a következők:

1. Török Sándor csarnahói tanító 1000 K-ig vall. és közokt. miniszternek 1911. máj. 3-án kelt 22.224 sz. rendeletével, majd az ő eltávozása folytán helyére jött Molnár Lajos 1911. dec. 30-án kelt 148.284 számú rendelettel 378 K.

2. Zalányi György vásárhelyi tanító 1000 K-ig és tandíjpótlásra 1911. máj. 22-én kelt 11.712. sz. rendelettel 553 K.

3. Boga László nagybárii vall. és közokt. min. 1911. jún. 27-én 69.054 számú rendelettel 264 K.

4. Ónody Zoltán kistráskai tanító I. korpótlékra 1911. aug. 18. 82.550 sz. rendelettel 200 K.

5. Bottka Gyula Kistoronya II-ik korpótlékra 1911. szept. 2-án 91.761. számú rendelettel 200 K.

6. Kormos Gerő ladamóci tanító II-ik korpótlékra 1911. okt. 11-én 138.909. sz. rendelettel 200 K.

7. Kormos Gerő ladamóci tanító 1000 K-ig és tandíjpótlás vall. és közokt. miniszter 1911. szept. 16-án kelt 92.546. számú rendeletével 645 K.

8. Szabó Imre szalóki tanító 1000 K-ig és tandíjpótlásra 1911. okt. 11-én kelt 74.545. számú rendelettel 622 K.

9. Varga Gyula bánóci tanító 1000 K-ig és tandíjpótlásra 1911. nov. 7-én kelt 120.655. sz. rendelettel 660 K.

10. Puskás Lajos m.-izségi tanító 1000 kieg. és tandíjpótlásra 1911. Nov. 15-én kelt 132.053 rendelettel 730 kor.

11. Ugyanő s ugyanazon rendelettel I. korpótlékra 200 kor.

12. Vajnay József abarai tanító I. korpótlékra 1911. Okt. 12. 144,412 sz. rendelettel 200 kor.

13. Vitus Lajos hóri tanító 1000 k-ig. 34,433 számú s 1911. Junius 3-án kelt rendelettel s most utódjának Magda Annának 900 kor.

XI. Egyházak tandíj-pótlása iskola dologi kiadásaira.

1. Imreg vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 9-én kelt 30.505 sz. rendeletével 338 kor.

2. Málca vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 11-én 36,595 sz. rendelettel 53 kor.

3. Nagy-Toronya vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 2 án 36,589 sz. a. rendelettel 65 kor.

4. Magyar-Sas vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 9-én 30.511 sz. a. rendelettel 301 kor.

5. Nagybári vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 11-én 40,691 sz. a. rendelettel 20 kor.

6. Zemplén vallás. és közokt. miniszt. 1911. máj. 10-én 30,005 sz. a. rendelettel 291 kor.

7. Lasztóc vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 10-én 38,636 sz. a. rendelettel 144 kor.

8. Szürnyeg vallás és közokt. miniszt. 1911. máj. 16 án 66,979 sz. a. rendelettel 646 kor.

9. Magyariszép vallás és közokt. miniszt. 1911. Jul. 18-án 36,609 sz. a. rendelettel 121 kor.

VI. Ünnepek.

1. Résztvettem Kossuth Lajosnak Sátoraljauhelyben felállított szobra május 28-án tartott leleplezési ünnepélyén.

2. Ugyancsak részt vettem 1911. Jul. hó 18-án, Firczák Gyula munkácsi gör. kath. egyházmegyei püspöknek papi működése 50 éves évfordulója alkalmából megtartott vármegyei törvényhatósági bizottság ülésén Kádár János tanácsbíró ural.

3. Julius hó 2-án Kolbásán végbement orgonaszentelési ünnepélyen jelentem meg; mely alkalommal a felavató imát én mondtam; alkalmi beszédet pedig Cseh Pál alsómihályi lelkész tartott.

Ezen ünnepély felemlítésekor el nem mulaszthatom elismerésemet nyilvánítani Isaák János urnak, ezen egyház érdemes főgondnokának, kinek oroslánrésze volt az orgona létrehozásában s aki az ünnepély alkalmával a szereplőket s azonkívül több intelligens vendéget szives szeretettel fogadott uri házában!

4. Főtiszteletű Püspök ur megtisztelő meghívása folytán, Dókus László emei gondnok ural egyetemben, mint egyházkerületi küldöttek jelen voltunk Főtiszteletű Dr. Baltazár Dezső tiszántuli egyházkerületi Püskök urnak, mult évi aug. hó 15-én, Debrecenben történt ünnepélyes beiktatásán.

5. November hó 12-én, a hardicsai ref. egyház temploma fennállásának 100 éves évfordulója alkalmával orgonaszenteléssel egybekötött jubileumi ünnepélyt tartott, amikor is az alkalmi imát én mondtam. A templomban Tomory Pál magyariszépi lelkész prédikált; urvacsorát osztott Virág József lasztoméri lelkész és tanácsbíró. Kint prédikált Hubay Bertalan bodzásujlaki lelkész; majd a délutáni istentiszteletet Helmeczy Antal miglészi lélkész végezte.

6. A zempléni ref. egyház új iskoláját és tanítólakást nov. hó 19-én adta át a közhasználatnak, s ez alkalommal alkalmi imát mondtam s alkalmi beszédet tartottam.

7. Garanyban nov. hó 26-án avattuk fel, Dókus László egyházmegyei gondnok ur s nagyszámu közönség részvételével, a megújított templomot, a benne felállított új orgonával és a megújított tanítói lakást. Az alkalmi imát itt is én mondtam. Egyházi beszédet Péter Mihály egyházmegyei főjegyző tartott. Urvasorát osztott: Tomory Pál magyarizségi lelkész. Kint predikált Bornemisza István ladamóci lelkész. A garanyi, hardicsai és zempléni egyházak ünnepélyei felemlítése alkalmából el nem mulaszt-hatom e helyen is köszönetemet nyilvánítani a vendégszerető egyházaknak, azok előljáróságainak, lelkészeinek s tisztelt nejeiknek, kik mindannyian lekötelező szivességgel látták el a megjelent vendégeket.

8. Ez év április hó 10-én pedig részt vettünk Dókus László egyházmegyei gondnok, Dókus Gyula, Bernáth Aladár vil. tanácsbíró urakkal egyetemben, Méltóságos Meczner Béla urnak az alsó-zempléni egyházmegye közszeretében álló s nagyérdemű gondnokának 25 éves gondnoki jubileuma alkalmából Sárospatakon rendezett ünnepélyén!

VII. Hivatalváltások.

Egyházi tisztviselőink körében történt változásokról következőkben számolok be:

Bánócon az állami tanítóvá kinevezett László Lajos helyébe Varga Gyula okleveles k.-tanító választatott meg, ki állását mult évi szept. hó 3-án foglalta el.

A polgári iskolai tanítóvá megválasztott Szombathy Béla magyarizségi tanító eltávozásával, mult évi augusztus hó 27-én Puskás Lajos választatott meg kántortanítóvá.

Horváth István csarnahói segédlelkész eltávozásával 1911. szept. 8-tól Fekete Lajos jött Csarnahóra segédlelkésznek.

Török Sándor csarnahói k.-tanító lemondván állásáról, helyébe mult évi szept. hó 24-én Molnár Lajost választották meg.

Boga László nagybári tanító Jákótelkére Kolozs megyébe választatván meg tanítónak, s miután a presbyterium engedelmével ez évi január hó 1-sején el is távozott: helyére f. évi márc. hó 4-én Szabó Kálmán nyirjái k.-tanító választatott meg.

Hórban az iskolai év elején állásáról lemondott Vitus Lajos tanító helyére megválasztott Magda Anna okleveles tanítónő.

Kis-Ráskán, Ónody Zoltán tanítónak a győröcskei állami elemi iskolához ez évben történt kineveztetése folytán Horkay Lajosné: szül. Pásztor Emma okleveles tanítónő választott meg.

Kozma Gedeon szöllőskei lelkész elhunytával üresen maradt egyházban ez évi január hó 21-től, Berecz Antal segédlelkész állítottam be helyettes lelkészi minőségben. Ide különben Ignéczy Sándor szeghalmi (Békés megye) segédlelkész választott meg rendes lelkésznek; aki az özvegygyel való kiegyezés után ez évi május hó 1-sején óhajtja állását elfoglalni!

Román Ernő nagytoronyai lelkész zsolcai lelkészé választott meg; ő azonban még helyén van, mert új állását csak jövő évi április 24-ike után foglalhatja el.

Izsépy Zoltán világi fő- és Dr. Besseney Zénó világi aljegyzőnek lemondását sajnálattal jelentem be a Ntű. egyházmegyének, mert míg egyházmegyénk szolgálatában állottak, mindketten lelkiismeretes hűséggel jártak el tisztökben.

VIII. Intézkedések.

Tavalyi egyházmegyei gyűlésünk óta iktató könyvembe jegyzett ügyiratok száma: 944 s postakönyvem igazolása szerint elküldtem 1682 közönséges s ezenkívül együtt 52 ajánlott levelet s csomagot. S ezen felül különféle ügyekben 20 körlevelet küldözgettem széllyel! Mindazon határozatokat, melyeket az egyházmegyei, egyházkerületi gyűlés határozatából végre kellett hajtanom; végrehajtottam, s foganatosítottam a Főtiszt. Püspök urnak s egyetemes konventnek időközi rendelkezéseit. Így a többek közt: az üresedésben volt egyházmegyei, egyházkerületi, főiskolai gondnoki s zsinati képviselői állásokra való szavazást elrendelve s a szavazatokat összegyűjtve rendeltetési helyökre kellő időben elküldöttem.

9—1911. számú körlevelemmel a tavaszi egyházkerületi gyűlésnek, a főiskolai tankönyv-kiadványok használatára vonatkozó és a népiskolai ismétlő tankönyv beszerzésre hozott 59. számú jkvi határozatát megköröztem, ugyszintén megköröztem az 1911. április 26-ikán tartott konventnek, az ifjusági könyvtár típusok összeállítására vonatkozó 205 számú határozatát.

Az országos ref. lelkészi nyugdíj- s özv.-árvatár s közalap

számadásait, ugyszintén új kirovásait megerősítve s az egyetemes „Névtár“ összeállításához szükséges adatokat a konventnek megküldöttem.

8—1911. számú körlevellemmel Bocskay István újonnan készült fali arcképe megvételét ajánlottam.

Múlt évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 99. jkvi számú határozata szerint az egyes egyházközségekből az anyakönyvi kiadványok utolsó tíz évi (1884—1894) kiszámított átlagáról az összesített kimutatást ez évi március hó 31-re Főtiszteletű Püspök urnak elküldöttem.

Ugyancsak, múlt évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 23-ik számú határozata szerint a Br. Baldácsi-alapból nyert segélyről s a többi segélyről is az okmányolt számadást ez évi január hó végére Főt. Püspök urnak szintén elküldöttem.

Az egyetemes konventi előadónak 5555—1911. számú intézvényére, az orsz. ref. lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet végleges ügyrendjének előadói tervezetére vonatkozó egyházmegyei véleményt ez évi február havában a konventi előadónak elküldöttem.

A Gusztáv Adolf egylet, orsz. ref. lelkészi nyugdíj s özvegy-árva intézet, földrengés által sujtott kecskeméti ref. egyház s „Kálvineumra“ való adakozásra körlevelileg hívtam fel az egyházakat.

A vallástanítási díjak leszállításra vonatkozó sérelmes miniszteri rendelet tárgyában múlt évben aug. hó 15-ig jelentéstételre hívtam fel az arra illetékeseket. Egyházmegyénkből a rebrini és mezőlaborci állami népiskola vallástanítói részéről érkezett be ily jelentés hozzám. E jelentéseket püspök urnak bejelentettem.

Az összes egyházak f. évi költségvetéseit megerősíttem s az egyházaknak visszaküldtem.

Cseh Pál alsóhimályi lelkész betegsége miatt múlt évi július 29-től szeptember 10-ig, majdan ismét ez évi január 21-től mind a mai napig ezen egyházban a lelkészi teendők teljesítésével Erdélyi András lasztóci lelkészt bíztam meg.

A szőlőskei lelkészválasztást végrehajtottam s megkezdtem a csarnahói s nagytoronyai lelkészválasztást is, ez utóbbi azonban a kistoronyaiak felebbezése folytán megakadt s a felebbezés ügyében az egyházmegyei közigazgatási bíróság fog dönteni.

Egyházmegyénkből eltávozott tisztviselőknak engedélyt adtam, az ujakat pedig beerősítettem.

A hóri iskola tárgyában mult évi július 9-én Hórban összehívott vegyes bizottsági ülésben elnököltem s ugyancsak elnököltem Varannón július hó 15-én a varannói prot. templom ügyében összehívott s mindkét egyházmegye képviselőinek részvételével megtartott közös egyházi gyűlésben. A két ügyre vonatkozó iratok a tárgyalás folyamán bemutattnak.

A többi elintézett ügy is mind egytől-egyig az egyházi közigazgatás körébe tartozik; azoknak részletes elősorolásával azonban nem fárasztom a Ntű. egyházmegyei közgyűlés becses figyelmét.

S ezzel tiszteletteljes jelentésemet befejezván, magamat a Ntű. egyházmegyei közgyűlésnek nagyrabecsült jóindulatába ajánlom.

Bánóc, 1912. Április hóban.

Alázatos szolgájak:

Hutka József
esperes.

4. Az esperesi jelentés megemlékezvén a báró Bánffy Dezső 1911. május 24-én történt halálával az egyetemes magyar református egyházunkat ért sulyos veszteségről: a megilletődés hangján indítványozza, hogy br. Bánffy Dezső elvülhetetlen érdemei a mi egyházmegyénk jegyzőkönyvi lapjain is megörökíttessék.

Egyházmegyénk a br. Bánffy Dezső halálával magyar ref. egyházunkat, sőt hazánkat is ért csapást méltán nagyinak, sulyosnak tekinti. Br. Bánffy Dezső hosszú évtizedeken keresztül fényes csillagként ragyogott magyar Sionunk égboltozatán. A vasakaratu, a soha nem csüggedő, a törhetlen kálvini lélek fénye ragyogott ki minden szavából és cselekedetéből. A jogainkért való harcokban, ugyis mint erdélyi egyházkerületi főgondnok, ugyis mint a konvent és zsinat elnöke, sokszor felmelegítette az egész magyar protestantismus lelkét. A belső építésben nem egy szavával irányítólag hatott, nem egy tette kovászként járta át a hazai ref. egyház egész organismusát. Egész lényé, szíve utolsó dobbanásáig össze volt forrva ref. anyaszent-

egyházunkkal. Még halálos ágyán nyilvánított utolsó akarata is egy nagy kálvinista lélek ténye volt. Nem kisebb volt, mint magyar, mint politikai életünknek sokáig vezére, megalkuvást nem ismerő hazafias gondolkozásával. — Ily férfiú kidöltét méltán sorozzuk azért legnagyobb veszteségeink sorába, örök érdemeit jegyzőkönyvünk lapjain följegyezzük. Virasszon sirja felett a kegyeletos emlékezet. Példája szövetnekként világitson hosszú századokon át!

5. U. e. esperesi jelentés szerint, elszólította közülünk az élet és halál ura Kozma Gedeon volt szöllőskei lelkész, a ki 1911. december 6-án hunyta le szemét a végálmra.

Egyházmegyénk a jobb hazába távozó Kozma Gedeon volt szöllőskei lelkész emlékezetét jegyzőkönyve lapjain megőrzi, mint olyanét, aki 33 évi lelkészi pályáján, nehéz viszonyok közt, csüggedés nélkül teljesítette kötelességeit. Hű volt a keveseken, most bizonytalán többre hivatott. Legyen áldott emlékezete, hátramaradt özvegyét vigasztalja az özvegyek Istene.

6. U. e. esperesi jelentés szerint f. év január hó 5-én végálmra szenderült Kollonay Tamás, a bánóci egyháznak évtizedeken át érdemes és buzgó gondnoka.

Egyházmegyénk a Kollonay Tamás nevét mindig azok közé sorozta, akik anyaszentegyházunk külső és belső építésében, habár csak szűkebb körben, szívvel-lélekkel fáradoznak. Kidőlte azért fájdalmasan érinti egyházmegyénket is. Az elhunyt buzgó gondnok érdemeit jegyzőkönyvünkben megörökítjük. Részvétünket közöljük gyászoló családjával.

7. U. e. esperesi jelentés szerint veszteségeinket szaporította Stefán Mihály volt csarnahói lelkész elhunytja, a kit 73 éves korában, a csarnahói egyházban 32 évi működés után ragadt ki az élők köréből a halál.

Egyházmegyénk fájdalmasan veszi Stefán Mihály volt csarnahói lelkész elhunytát. Mint szerény, puritán lelkű, csendes, kötelességeit odaadással teljesítő lelkész volt köztünk ismeretes, aki nehéz viszonyai közt, még az élte vége felé rámért azon súlyos csapás közt is, hogy szeme világát elvesztette, Istenben bizó lélekkel tudott vigasztalást keresni. Emlékezetét őrizni fogja jegyzőkönyvünk. Legyen siri álma csendes, jutalma földi szenvedéseivel szemben kibékítő az egekben. Hátramaradt családja felett öröködjék az Isten gondviselése.

8. U. e. esperesi jelentés kegyeletes szavakkal emlékezik meg azon súlyos veszteségről, mely Dókus Gyulát, egyházmegyénk tanácsbiráját, forrón szeretett neje, szül. hadusfalvi Spillenbergről Zsófia urnő elhunytával érte.

Azon súlyos veszteségben, mely Dókus Gyulát, egyházmegyénk nagyérdemű tanácsbiráját, neje elhunytával sújtotta, egyházmegyénk egész közönsége mélyen megilletődve osztozik. Mert bár Dókus Gyuláné nem is tartozott evangéliumi egyházunk tagjai közé, de lelkében oly nemes erények honoltak, melyek minden Krisztusban hívőnek legszebb ékességei, mint a szeretet, a jótékonyság. Az elhagyottaknak felekezeti különbség nélkül pártfogója volt. Az ily szerető önzetlen lélek távozása fájdalmas érzéseket ébreszt minden igaz szívben, mely a jót és nemest valódi értéke szerint tiszteli és becsüli. Aldott legyen a magasztos életű urnő emléke. Gyászoló férjének fájdalmát enyhítse azon tudat, hogy veszteségében mindnyájan szívből osztozunk.

9. U. e. esperesi jelentés örvendetesen említi, hogy a garanyi leányegyház hívei 46 ezer korona költséggel a templomot, a tanítói lakot korszerűen s díszesen kijavították s a templomba új orgonát állítottak. Eme nagy teher fedezésére

megadóztatták magokat állami egyenes adójuk 1000 percentje erejéig. A kivetést a hivek szives áldozatkészséggel fizették. Méltónak itéli azért, hogy buzgóságuk jegyzőkönyvünkben is elismerést találjon.

Egyházmegyénk mély megindulással értesül a garanyi leányegyház hiveinek azon nemes, felemelő buzgóságáról, hogy templomuk, iskolájuk és tanító lakásuk korszerű kijavítását, s ezen felül egy új orgona beszerzését, saját erejükből teljesítették s e nagy teher elhordozására állami egyenes adójuk alapján ezer ‰ rendkívüli egyházi adót vetettek ki és fizettek be. Midőn a garanyi leányegyház hiveinek eme magasztos cselekedetéért a legnagyobb elismeréssel adózik s hitbuzgóságukat ragyogó példaként mutatja be egész egyházmegyénknek: egyuttal az egyház közönségének, de különösen a buzgó lelkésznek Hubay Bertalannak, a tanítónak Könyves Kálmánnak, a gondnoknak N. Varga Estók Jánosnak s a presbytériumnak, mint a kik e felemelő tény keresztülvitelében a vezető szerepet folytatták: meleg szívből fakadó köszönetet szavaz, s az egyház lelkészét felkéri, hogy az egyh.-megye emez elismerését és köszönetét szószéki kihirdetés által a hivek tudomására juttassa.

10. U. e. esperesi jelentés szerint Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok a sátoraljaujhelyi egyháznak, saját költségén egy harmadik harangot öntet és ajándékoz, hogy ismét három harangja legyen az egyháznak, mint 1830-ig volt.

Egyházmegyénk Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok eme nemes áldozatkészségéről benső örömmel értesül. A nemes adakozónak cselekedetét jegyzőkönyve lapjain hálás örömmel feljegyzi.

11. U. e. esperesi jelentés szerint Kolbásán Isaák János főgondnok és neje két ezüst tányért és egy ezüst kelyhet,

Dudás Mihály egy alpakka díszes kancsót, fia János egy ezüst kelyhet ajándékoztak az egyháznak.

Fogadják a nemes szívü adakozók egyházmegyénk szíves köszönetét s jegyzőkönyvi elismerését. Jótettökért találjanak földi, majd mennyei jutalmat.

12. Eskütételre jelentkeztek: Magda Anna hóri tanítónő és Varga Gyula bánóci tanító,

akik a közgyűlés színe előtt az esküt letették.

13. Olvastatik Isépy Zoltán egyházmegyénkhez intézett levele, melyben világi főjegyzői állásáról nagy elfoglaltságára való hivatkozással lemond.

Egyházmegyénk Isépy Zoltán világi főjegyző lemondását sajnálattal veszi tudomásul s amidőn azt elfogadja, egyúttal a távozó Isépy Zoltánnak mindenkor hűen végzett munkálkodásáért köszönetét fejezi ki s érdemeit jegyzőkönyve lapjain ezennel megerősíti. Az így megüresedett világi főjegyzői állásra a szavazatokat június 15-iki határidővel elrendeli s a szavazatbontó bizottság tagjaiul megválasztja a Sátoraljaujhelyen lakó világi tisztviselői kart, akiket megbíz azzal, hogyha az első alkalommal senki sem nyerne abszolút többséget, új szavazást rendeljenek el.

14. Olvastatott dr. Besseney Zénó vil. aljegyzőnek egyházmegyei közgyűlésünkhöz intézett levele, melyben arra való hivatkozással, hogy egyrészt egészségi állapota megromlott, másrészt más egyházmegye területén való lakása miatt sem felelhetvén meg hivatásának, világi aljegyzői állásáról lemondott.

Egyházmegyénk dr. Besseney Zénó lemondását is sajnálkozással fogadja, világi al-

jegyzői állásában szerzett érdemeit jegyzőkönyve lapjain ezennel megőrökíti. Üresen maradt helye betöltése tekintetében az előbbi pontban hozott határozat az irányadó.

15. 1911. aug. 29-én Málcán tartott őszi közgyűlésünk 7. sz. a. hivatkozással az Egyetemes Konvent 1911. évi 238. sz. határozatára, 1. Alsómihályi, 2. Bánóc, 3. Bodzásujlak, 4. Deregyő, 5. Gálszécs, 6. Homonna, 7. Lasztomér, 8. Lasztóc, 9. Málca. 10. Migléc, 11. Zemplén, 12. Nagytoronya, 13. Tusa, 14. Kisráska, 15. Gercsely, illetve az előterjesztés szerint a hozzájuk beosztott társ-, leány-, fiókegyházak és szórványok jellegét és a közöttök levő jogviszonyt tudomásul vette, tekintettel az E. T. I. t. c. 11. §-ára, mely szerint „az egyházak mostani beosztása és egymásközötti jogviszonya törvényesnek tekintetik, de Hardicsát, Kzsót, Kisazart, Kolbását, Legenyét, Magyarizsépet, mint amelyek csak a jellegre nézve adtak felvilágosítást, felhívta, hogy az anyaegyház és a hozzá beosztott egyházak közötti jogviszonyra vonatkozólag jelen közgyűlésünkre adjanak jelentést, Bánócot és Lasztomért aziránt, hogy Szuha hovatartozása ügyében szabályosan járjanak el. Sem a jellegre, sem a jogviszonyra nézve jelentést nem adott Abara, Kisbári, Magyarsas, Sátoraljaújhely, Szöllöske szintén eziránt, Csarnahó, Ladamóc, Nagyráska nem tartozván jelentést tenni, mert magokban álló anyaegyházak. Eszerint beadták jelentésöket:

1. Abara, melynek Mészpest fiókegyháza, a jogviszonyt így tünteti fel:

A mészpesti fiókegyház tagjai éppen azon jogokat élvezik, mint az abarai anyaegyház tagjai; ugyanzón kötelezettségeket kötelesek teljesíteni, mint az anyaegyház tagjai. Ezen törvényes gyakorlat a legrégibb idő óta fennáll, igazolja ezt a lelkészi díjlevél 10-ik pontja is, igazolja továbbá a közelmúltban történt templomi és iskolai építkezésekre rótt törvényes kivetés, amelyben a mészpesti hívek oly kötelezettségeket viseltek, mint az anyaegyház hívei. Ezen jogállapotot feltüntető különös egyezséglevél az egyház levéltárában nem található,

2. Kisbári, melynek Nagybári leányegyháza, a jogviszonyt így tünteti fel:

Ugy a legrégebb, még az 1782. évből kezeink között levő feljegyzések, valamint az E. T. I. t.-c. 10. §-ának a), d) pontja szerint *Kisbári anya-, Nagybári leányegyház.*

„A sok évtizedes szokás által szentesített jogviszony a két egyház között jelenleg a következő:

1. *A lelkész személyére s szolgálatára vonatkozólag:*

A nagybári-i ref. leányegyház igénybe veszi a lelkész szolgálatát évenként 6 úrvacsoraosztás alkalmával, valamint a vasárnap és ünnepnap délelőtti isteniszteletek végzésére, kivéve az alkalmatlan időket, a lelkész fontos akadályoztatását, vagy betegségét. Ugyancsak igénybevehető esketések temetések, keresztelesek, konfirmálás, évrő vizsgák, egyház és iskolalátogatás alkalmával, valamint presbyteri és egyházi közgyűlések tartása, illetőleg az azokon való elnöklés végett a lelkészi díjlevélben megszabott díjazásért.

A lelkészt a leányegyház az anyaegyházzal együttesen választja egyenlő jogokkal.

A lelkészválasztás és lelkészhozatal költségei $\frac{2}{3}$ -ad részben az anyaegyház, $\frac{1}{3}$ -ad részben pedig a leányegyház terhelik.

2. *A tanító személyére és szolgálatára vonatkozólag a jogviszony következő:*

Miután a kisbári-i anyaegyháznak iskolája és tanítója nincsen, az anyaegyház tagjai gyermekeiket a nagybári-i leányegyház iskolájában és tanítója által taníttathatják a tanítói díjlevélben megszabott feltételek szerint. Ugyancsak igénybe veheti az anyaegyház saját kebelében a kántortanító szolgálatát az úrvacsoraosztások alkalmával délelőtt a kántori, délután az előkönyörgői teendők végzése s valamint temetéseknél a kántori teendők végzése végett.

A kántortanítót a nagybári-i leányegyház presbytériumában önállóan választja, az anyaegyház presbytériumától teljesen függetlenül, ugyancsak, mint iskolaszék is, az iskola minden ügyeit önállóan intézi.

A tanítóválasztás és hozatal költségei kizárólag a nagybári-i leányegyház terhelik.

3. Az *egyházi épületekre vonatkozólag* a jogviszony a következő:

Ugy az anya-, mint a leányegyház egyházi épületeit saját anyagi erejéből tartja fenn és építheti újra szükség esetén. E tekintetben egyik egyház a másikkal szemben semmi igényt nem tarthat fenn.

Mindkét egyháznak külön gondnoka és teljesen önálló presbtériuma van, mely saját egyháza ügyeit önállóan intézi. Csak a két egyházat közösen érdeklő ügyek elintézése végett tartatnak közös presbyteri ülések.

Tekintve azt a különleges helyzetet, miszerint az anyaegyháznak iskolája és tanítója nincsen, így a jogviszony körvonalozása közben sok olyan kérdés merült föl, melynek kellő tisztázása a jövő feladatát képezi, azért mindkét egyház presbtériuma fenntartja magának, illetőleg egyházának azon jogot, hogy az E. T. értelmében s a felsőbb egyházi hatóság közreműködése és jóváhagyása mellett a két egyház közötti fentebb körvonalozott jogviszonyon valamely módosításokat tehessen.“

3. Magyarsas, melynek Szürnyeg, Imreg leányegyházai a közöttük lévő jogviszonyról így ír:

1. A magyarsasi anyaegyházhoz tartozik 1-ször a *Szürnyegi* leányegyház, templomot és iskolát tart fenn a maga kebelében. A magyarsasi lelkész lelkészi szolgálataival él minden 3-ik vasárnap és a 6 úrvacsoraosztás alkalmával. Temetéseknél, esketéseknél és kereszteleseknél a szokásos stólát fizetik a lelkésznek és az adócsökkentési felszámolás szerint 340 kor. 80 fillért fizet a lelkésznek. A lelkészi lakás és melléképületeinek ujhóli építéséhez és javításához $\frac{2}{6}$ -os részben járúlnak, vagyis az egész költségnek $\frac{2}{6}$ részét fizetik. A lelkész földadójában egyesség szerint 80 koronát fizetnek.

2. Ugyancsak szintén a magyarsasi anyaegyházhoz tartozik az imregi leányegyház, szintén templomot és iskolát tart fenn a saját kebelében. A magyarsasi lelkész szolgálataival él a hat úrvacsoraosztás alkalmával, továbbá a kereszteleés, temetés és esketés alkalmával a szokásos stóláért. A lelkésznek fizet az adócsökkentési megállapítás

szerint 84 kor. 54 fillért. A lelkészi lakás és melléképületeinek fenntartásához és újból építéséhez régi megállapodás szerint $\frac{1}{6}$ részben járul.

A lelkészi földek adójába Imreg 26 koronát fizet.

3. A cékei és kásói fiókegyházak oly néptelenek a ref. egyházunkra nézve, hogy azoknak jogviszonya meg sem állapítható.

4. A lelkészválasztáshoz a régi gyakorlat szerint a liliáknak minden szavazója hozzájárul.“

4. Sátoraljaujhely, melynek Hosszuláz fiókegyháza, Rudabányácska szóránya a közöttük lévő jogviszonyt így tünteti fel:

„A sátoraljaujhelyi anyaegyháznak *Hosszuláz* fiókegyháza. Irásos egyesség nincs, hanem állandó gyakorlat szerint, a fiókegyház tagjai ugyanazon adókulcs szerint járúlnak az egyház fenntartásához, mint az anyaegyház tagjai, miután maguknak templomuk nincs és az istentiszteletre az anyaegyházba járnak. Az anyaegyház gondoskodik gyermekeik vallásoktatásáról. Szokásos joga a fiókegyháznak, hogy gondnoka az anyaegyház presbyteriumának tagja.

A sátoraljaujhelyi anyaegyház szóránya *Rudabányácska*, ahol, ha időnként református egyén települ le, ott az egyházi szolgálatot a sátoraljaujhelyi lelkész végzi.

5. Szöllőske, melynek Bodrogszerdahely és Borsi lányegyházai, Bodrogszög fiókegyháza, a közöttük lévő jogviszonyt ekkép tünteti fel:

Szöllöskéhez, mint anyaegyházhoz tartoznak: Bodrogszerdahely és Borsi, mint leányegyházak és Bodrogszög, mint fiókegyház, mely leány- és fiókegyházak a Szöllöskén lakó lelkész gondozása alatt állanak. Presbyterium Bodrogszög kivételével minden egyházban rendesen szervezve van. Anyagi ügyeiben minden egyház külön intézkedik, csupán az összes egyházakat közösen érdeklő ügyekben, minők a lelkész- és tanítóválasztás s építkezés, határoznak közösen. Lelkész és tanítóválasztásnál Bodrogszög kivéte-

lével az összes egyházak egyenlő arányban szavaznak. A lelkész és tanító, illetőleg kántor kötelezettségét a díjlevél és az eddigi szokások határozzák meg. Közteherviselésnél az anyaegyház $\frac{2}{3}$, a leányegyházak $\frac{1}{3}$ részben járúlnak a közös teherviseléshez.

6. Magyarizsép és a hozzácsatolt Cselej, Szécsegres, Pelejte, Kisruszka társegyházak között a jogviszony ez:

Magyarizsép, Cselej, Szécsegres, Pelejte és Kisruszka közötti kötelelességek teljesítésében Cselej s a többiek a parochia és kántori lakás fentartásához $\frac{1}{3}$ -részben járult és járúl most. Lelkészt és tanítót pedig az em. gyűlés által megállapított kulcs szerint fizetik, minél fogva a társegyház tagjait ugyanazok a jogok illetik meg, mint az anyaegyházét.

7. Kolbása és a hozzátartozó Kozma, Szilvásujfalu, Dancmajor, Hegyaljamajor és Bércpuszta szórványok közt ez a jogviszony:

„Kolbása anyaegyház 1857 óta. Szórványai Kozma, Szilvásujfalu s határaiban lakók, továbbá Dáncpatak major, Hegyalja major és Bérc puszta.

Kozma és Szilvásujfaluban lakó pár ref. család régi időtől fogva csekély összeggel járult eddig is a lelkészi, közalapi és egyházi fizetéséhez, de a lélekszám fogyásával ez is nemsokára megszűnik, a lelkészválasztásnál szavazattal bír s ezenkívül a többi szórványbeli hívekkel szabadon gyakorolják az anyaegyház templomát s rendkívüli istentiszteletek alkalmával rendes stóla és fuvar mellett igénybe veszik az anyaegyház hivatalnokainak szolgálatát.

8. Legenye és a hozzácsatolt Csörgő szórvány közt a jogviszony ez:

Presbiterium a jogviszony rendezésére nézve semmi újabb intézkedés szükségét nem látja. A régi jogviszony ugyanis az E. T. I. t. c. 11. §-a szerint törvényesnek tekintik, melynek értelmében;

A csörgői szórvány hívei, kik leginkább a grófi s bárói uradalmakban alkalmazott időnkénti cselédekből állanak, igénybeveszik a legényei lelkész szolgálatát: keresztelést, esketést, úrvacsoraosztást, temetést. Az istenitiszteletre Legényére járnak; azonban semminemű egyházi adóval nem járúlnak az egyház fenntartásához s így az egyház kormányzásában joggyakorlattal sem élnek.

9. Hardicsa, melynek Töketerebes a fiókegyháza, a jogviszonyról ezt mondja:

Presbytérium a hardicsai anya- és a löketerebesi fiókegyházak jogviszonyára előadja, hogy a fiókegyházban a hívek semminemű egyházi terhet nem viseltek s ma sem viselnek; Lelkész a fiókegyházban istenitiszteletet nem tartozik teljesíteni, de köteles a stóladíjak ellenében a keresztelés, esketés és temetés szertartását teljesíteni, valamint az anyaegyházban a fiókegyház híveinek az úrvacsorát kiszolgáltatni és az iskolába járó ref. növendékeket hitoktatásban részesíteni.

10. Kazsó, melynek Barancs fiókegyháza, a jogviszonyt így festi:

„Presbyterium a kazsói anyaegyházhoz tartozó Barancs fiókegyház jogviszonyára nézve előadja, hogy a fiókegyházban a hívek semminemű egyházi terhet nem viseltek s ma sem viselnek; lelkész a fiókegyházban istenitiszteletet nem tartozik teljesíteni, de köteles a stóladíjak ellenében a keresztelés, esketés és temetés szertartását teljesíteni, valamint az anyaegyházban a fiókegyház híveinek az úrvacsoráját kiszolgáltatni.“

11. Kisazar, melynek Nagyazar társegyháza Zebegnyő és Szécskeresztur szórványa, a jogviszonyt így írja le:

„Írásba foglalva a jogviszony nincs s ennek írásba foglalása ma is sügérségtelen, sőt lehetetlen, amennyiben a két társegyház különös helyzete folytán ilyen jogviszonyról szó sem lehet. Ugyanis Kisazar és Nagyazar együtt tartanak fenn Kisazarban iskolát, templomot, presbytériumot s mindkét politikai községben lakó hívek a rendes egyháztágot megillető jogokat élvezik s kötelességeiket

teljesítik; a szórványokban lakó hívek egyházi adót nem fizetnek; az egyházi szolgálatokat igénybevehetik, de sem presbiteriumban, sem közgyűlésen szavazati joguk nincs.

Régi időben kifejlődött s régi időktől érvényben levő gyakorlat ez“.

12. A nagy- és kistoronyai egyház között a jogviszony ez:

A felsőzempléni egyházmegyébe kebeleztet nagytoronyai anyaegyház főgondnoka, Szatmáry Péter fölterjesztvén, hogy ezen anyaegyházhoz tartozó kistoronyai leányegyház tagjai azon kötelességüket, melynél fogva az anyaegyházban levő paplak körül időnként szükségelt közmunkákhoz méltányos arányban járúlni tartoznának, nem teljesítik, dacára annak, hogy ott a lelkész minden vasárnapon templomi szolgálatot teljesít, kéri azért a kistoronyai leányegyház tagjait ebbeli kötelességök teljesítésére kötelezni.

Miután a nevezett anya- és leányházak azon viszonyban állanak egymáshoz, hogy mindkettőben ugyanazon lelkész teljesíti a papi tiszteket: úgy a méltányosság, de régibb törvényeink alapján is köteles a kistoronyai leányegyház a nagytoronyai anyaegyház paplakának fentartásához vagy a kívánt kézimunka, vagy annak megfelelő pénzsegedelemmel legalább egy harmadrészben járúlni. Megvárja azért egyházkerületünk, hogy a bepanaszolt leányegyház, mely a különben is szegényebb anyaegyháznál jóval több anyagi erővel rendelkezik, a közös paplak közös erővel lehető fenntartása terhei alól magát ki nem vonandja, mi ha mégis megtörténnék, utasíttatik az illető egyházmegye, hogy ebbeli határozatunknak minden hatalmában levő eszközökkel a törvény útján is érvényt szerezzen. Kivonat a tiszáninneri ref. egyházkerület 1875. április hó 27—29. napjain Miskolcon tartott tavaszi gyűlésének jegyzőkönyvéből.

A nagytoronyai egyház gondnoka Szathmáry Péter az egyházlátogatóság által tesz panaszló jelentést afelől, hogy a kistoronyai leányegyház azon kötelességének, mely szerint az anyaegyházban a lelkészlak fenntartása körüli teendők $\frac{1}{3}$ részbeni teljesítésére már az 1875.

április 27—29. napjain Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 53-ik számú határozatával is kötelezve van, még ez ideig is vonakodik eleget tenni.

Miután egyházmegyei kormányunk hivatott egyházkerületi határozat értelmében az abban foglaltak érvényesítésére is fel van jogosítva: ennél fogva a nagytoronyai egyház gondnoka, Szathmáry Péter ezen egyházmegyei végzéssel felhatalmaztatik arra nézve, hogyha a kistoronyai egyház gondnoka, aki jelenleg Szathmáry Károly, a nagytoronyai lelkészlak fenntartásánál időnként felmerülő munkajárulékok vagy egyéb költségek $\frac{1}{3}$ részbeni teherviselését az egyháztalakkal nem teljesítené, azon esetben polgári hatóság előtt tegyen panaszt ellenébe s ekként törvényes közbenjárással eszközölje ki a munka, vagy egyéb teherviselés teljesítését. Kivonat a felsőzempléni ref. egyházmegye 1878. február 13-án Nagytoronyán tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből.

13. A bánóci lelkész jelenti, hogy Szuha ős idők óta Bánóchoz s nem Lasztomérhoz tartozik:

1. Abara, 2. Kisbári, 3. Magyarassas, 4. Sátoraljaiújhely, 5. Szöllőske, 6. Magyarizsép, 7. Kolbása, 8. Legenye, 9. Hardicsa, 10. Kazsó, 11. Kisazar, 12. Nagy- és Kistoronya, illetve az előterjesztés szerint a hozzájuk beosztott társ-, leány-, fiókegyházak és szórványok jellege és a közöttük lévő jogviszony, tekintettel az E. T. I. t.-c. 11. § ára, mely szerint az egyházak mostani beosztása és egymásközötti jogviszonya törvényesnek tekintetik, tudomásul vétetik. Eszerint az egyházmegyék területén lévő anyaegyházak és a hozzájuk beosztott társ-, leány-, fiókegyházak és szórványok közötti jogviszony most már 26 egyházból ismeretes, jelentésre nem szorult Csarnahó, Ladamóc és Nagyráska, ezekkel együtt 29 egyházból. Erről a főtiszteletű egyházkerületnek jelentés fog tétetni a bánóci lelkész azon jelentésével együtt, hogy Szuha ősidőktől fogva Bánóc szórványa.

16. Múlt évi egyh. megyei gy. 10. pontjának a népis-kolai szervezet és tanítói szolgálati pragmatika ügyében hozott határozata

megújítatik és az ügy továbbra is nyilván-tartásba helyeztetik.

17. Múlt évi egyh.-megyei gy. 13. pontja megbízta az esperest, hogy a csarnahói iskola részére az egyház számlájára, miután ezen egyház, az egyh.-megye ez ügyben többszöri sürgetésének sem tett eleget, az összes iskolai tanszereket rendelje meg és annak árát a gondnoktól vegye be. Az egyház előjárósága részletes könyvkereskedői számlával igazolja, hogy az esperesi hivatal beavatkozásának bevárása nélkül a miniszteri utasítás szerint előírt tanszereket 91 kor. 30 fill. értékben megvette.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

18. Múlt évi őszi e.-m. közgyűlés 14. jkvi pontjára gál-szécsi lelkész és főgondnok jelentik, hogy az egyház az általa kölcsönvett tőkének harmadik s utolsó részletét, 100 koronát jelen év nyarán fogja visszafizetni.

A jelentés tudomásulvétele mellett az ügy nyilvántartásba helyeztetik s őszi e.-m. közgyűlésünkre jelentés adandó.

19. U. e. közgyűlés 15. pontjára esperes jelenti, hogy a morvai egyház 2100 korona adósságából semmitsem törlesztett; de hogy a törlesztést már az év folyamán megkezdje: utasítandónak véli a morvai egyházat, hogy a református egyetemes adóalapról nyert évi segélyéből 100—100 koronát fordítson évenként fenti adósság törlesztésére.

Jelentés tudomásulvétele mellett utasíttatik a morvai egyház előjárósága, hogy az egyetemes adóalapról nyert segélyből évenként 100—100 koronát fordítson fenti adósság törlesztésére.

20/a. Múlt évi őszi egyh.-megyei gy. 26. pontja nyilvántartatni rendelte a lasztoméri iskolaépítés ügyét, amennyiben ez egyház az iskolaépítésre 1913. tavaszáig halasztást kért és nyert.

Az ügy továbbra is nyilvántartásba helyeztetik.

20/b. U. ezen jkönyvi pontban útasíttatik a csarnahói egyház, hogy iskolai ingatlanát kebeleztesse az egyház nevére s vonatkozó jelentését jelen gyűlésünkre adja be. Miután jelentés ismételtlen sem érkezett,

egyh.-megye megbízza az e.-m. ügyészt, hogy ez ügyet az egyház részéről való felszólítás várása nélkül végezze el.

20/c. Múlt évi őszi egyh.-megyei gyűlés 17. pontja nyilvántartatni rendelte a lasztoméri és tusai iskolai ingatlan átíratásának ügyét. A lasztoméri lelkész jelenti, hogy az ingatlan az egyház nevére telekkönyvileg átíratott. Tusai lelkész pedig jelenti, hogy az átírás folyamatban van; legközelebb azonban gr. Andrassy Géza úr az iskolai telek vázrajzát és évi I kor. fizetésre kötelező s a kegyúri jog elismerését igazoló elismervényt kívánt az egyháztól s az ügy e miatt nem nyerhetett még befejezést.

Lasztomér jelentése tudomásul vétetik; Tusa pedig felhívatik, hogy az ügyről legközelebbi gyűlésünkre jelentést tegyen.

21. Egyházmegyénk 1911. május hó 2-án Sátoraljauj-helyen tartott tavaszi rendes közgyűlésének 29. pontja alatt hozott határozattal, a hóri ref. és ág. evangélikus hívek közt történt és Hórban 1910. október 30-án felvett jegyzőkönyvben foglalt megállapodások érdemi elbírálása előtt kiadta ezen ügyet egy az esperes elnöklete alatt, Bodor Gábor, Thuránszky Tihamér, Virág József, Péter Mihály és Isépy Tihamér tagokból álló bizottságnak, mely bizottság a ref. egyház s a hívek érdekeinek teljes figyelembevételével, esetleg a lutheránus egyházzal megejtendő újabb tárgyalás után lesz hivatva érdemi elbírálásra alkalmas javaslatot beterjeszteni az egyházmegyei közgyűlésnek.

Nevezett bizottság, a tiszavidéki ág. ev. egyházmegye főesperese által kinevezett bizottsággal, Hórban, 1911 jul. 9-én tartott vegyes bizottsági ülésen, a mindkét illetékes egyház lelkészének és több egyháztagnak részvételével és előrebocsátásával annak, hogy a közös bizottság nem a Budapesten, a közös prot. bizottság által megállapított egyezséget, hanem a Hórban 1910 október 30-án felvett jegyzőkönyvet fogadta el a tárgyalás alapjául, — egyértelemmel, — kivéven az e) pont alatt érintett tulajdonjog kérdését, — melyben a ref. egyházmegye által kiküldött bizottság, az ág. ev. bizottsággal nem tudott megállapodásra jutni, — a következő közös jegyzőkönyvet fogadta el:

a) Az építkezések költségeihez a ref. és az ev. hívek telek arányában járúlnak, éspedig a reformátusok 38, az evangélikusok 7 negyed telek után.

b) A jövőben felmerülendő épület-fentartási költségeket a mindenkor meglévő telek arányában fizetik a hívek.

c) A zsellérek az építkezés költségeihez egyenként 80, azaz nyolcvan koronával járúlnak.

d) A tanító 1000 korona törzsfizetéséhez 900 koronával járúlván az állampénztár, az ezenfelül fedezendő 100 kor. és évenként visszatérő fentartási költségeknek megállapítása az iskolaszék körébe tartozván, e helyen külön megállapodás tárgyát nem képezi, de a kivetés alapját a mindenkori vagyoni állapotok képezték.

e) Ami a tulajdonjog kérdését illeti: a ref. bizottság elismeri ugyan, hogy a 12000 koronába került iskola felépítési költségeihez a ref. hívek 38/45 rész hozzájárulásával szemben az ág. evangélikusok 7/45 résszel járúltak, de miután az iskolai belhelyet gr. Andrassy Géza úr tisztán a reformátusok részére adományozta, ezért a ref. bizottság azon álláspontot foglalja el, hogy az ág. evangélikusok 7/45 hozzájárulása ne telekkönyvileg, hanem jegyzőkönyvileg biztosíttassék az ág. evangélikusoknak, s ha idővel külön iskolát építenének, ez esetben a hozzájárulási összeg nekik kiadassék.

Az ág. ev. bizottság ellenben a következőt kívánja: A két felekezetet megillető tulajdonjog az építési költségekhez való hozzájárulás arányában az iskolaépületre és az általa elfoglalt területre bekeblezendő telekkönyvileg, úgy hogy a ref. híveket 38/45, az evangélikusokat 7/45 rész illeti meg;

ha idővel az ág. evangélikusok külön iskolát építenének, a 7/45 rész nekik ref. részről kiadassék.

f) A ref. vallású gyermekek mellett az ág. ev. mindenkor akadály nélkül felvétetnek az iskolába s a mindig ref. vallású tanító által a felsőbb osztályokban az ág. ev. egyházhatóság által engedélyezett tankönyvből taníttatnak, a megtanítandó éneket pedig a pazdicsi ág. ev. lelkész jelöli ki.

g) A hóri protestáns iskolaszékben a pazdicsi lelkész és a hóri ev. hívek által megválasztott két tag foglal helyet a megfelelő számban lévő iskolaszéki tagok mellett.

h) Az ev. hívek pénzbeli járulékát az ev. iskolai gondnok szedi be és szolgáltatja át a ref. gondnoknak.

i) Ujabb közös tehervállalás ügyében tartandó gyűlésre a ref. és evangélikus hívek egyaránt meghívandók.

k) Az iskola a következő külső felirattal látandó el: „Református elemi népiskola.“

Jelen jegyzőkönyv két egyező példányban felvétetvén, azon megjegyzéssel iratott alá, hogy ezen jegyzőkönyvben foglalt megállapodások a két egyházi felsőbb hatóság jóváhagyása után szerződésbe foglalandók, amelynek megszerkesztésére dr. Isépy Tihamér f.-zempléni egyházmegyei ügyész kéretik fel. Kelt Hórban, 1911. július 9-én. Jegyzette Péter Mihály a felsőzempléni ref. egyházmegye főjegyzője s jegyzőkönyvvezető. Hutka József esperes, elnök. Domján Elek sátoraljaujhelyi ev. lelkész. a tiszavidéki ág. ev. főesperesének megbízottja. Nyitray Lajos tusai s hóri ref. lelkész, Kozlay József pazdicsi ág. h. ev. lelkész. Virág József lasztoméri ref. lelkész, egyházmegyei kiküldött.

Egyházmegyénk mérlegelésével az ezen jegyzőkönyvi megállapodások folytán előállható helyzetnek, a fenti bizottságot kiegészítve Nemes Sándor tanácsbíróval, azzal bízva meg, hogy a helyszínén megjelenvén, szerezzenek tudomást arról, hogy a már régebben felépített iskola költségeihez az ág. evangélikusok hozzá járultak-e vagy sem; s ha nem járultak volna hozzá, amit a tusai lelkésznek élőszóval való jelentéséből kitűnik: ez esetben már most felhatalmaztatik a bizottság, hogy tekintve, miszerint az iskola

belhelyét gr. Andrassy Géza úr egyedül a reformátusoknak adta: a belhelynek és a rajta levő épületeknek a ref. egyház nevére való átírása iránt tegyék meg a lépéseket.

22. Egyházmegyénk 1911. aug. 29-én Málcán tartott őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 35. pontja alatt hozott határozattal felhívta a magyarsasi egyházat, hogy az iskola államosítására vonatkozó összes iratokat terjessze be az espereshez, hogy jelen közgyűlésünkön megállapítható legyen, mi az oka annak, hogy a tárgyalások megszakadtak.

A lelkész beadott irataiban előadja, hogy az iskola államosításának ügye már abba a stádiumba jutott, hogy a minisztérium 1909/87359. sz. leirata szerint a tanfelügyelőség meghatalmazást nyert arra, hogy a Magyarorságon felállítandó állami iskola ügyében tárgyaljon az illető hitfelekezetekkel. Mivel azonban időközben a r. kath. egyház iskoláját felállította, az állami iskola szervezésének gondolatát az állam elejtette. Ennek következtében a ref. egyháztanács 1911. dec. 11-én tartott ülésében kimondotta, hogy bár szívesen tett volna eleget a törvény kívánalmainak már a múltban, de mivel szegénysége miatt nem javíthatta iskoláját a múltban, azt jelenben is amiatt nem teheti. S értesítette a tanfelügyelői hivatalt, mely az iskola rendezésére az egyházat újlag felhívta, hogy az iskolát hagyja jelenlegi állapotában, nehogy az iskolába járó 30 gyermek oktatás nélkül maradjon az iskola bezárása miatt.

Egyházmegyénk utasítja a magyarsasi egyházat, hogy iskoláját a törvény kívánalmaihoz képest mielőbb állítsa helyre s ennek elérhetése végett keresse meg az alkalmas utakat és módokat.

23. Múlt évi őszi egyh. megyei gy. 35. pontja a tusai egyháznak a tanterem törvényszerűvé tételére ez év tavaszáig halasztást adott azzal a határozott utasítással, hogy az erre vonatkozó előkészítő munkálatokat jelen közgyűlésünkre jóváhagyás végett okvetlen terjessze be. Nevezett egyház ez utasításnak teljesen megfelelt; szakértő mérnök által készített s

az államépítészeti hivatal által jóváhagyott, presbyterium és közgyűlés által tárgyalt új iskola építési tervet és költségvetést 4523 kor 96 fill. erejéig mutat be, valamint építési szerződést 5000 kor. erejéig a Markovits testvérek gálszécsi céggel, a költségvetés és vállalat közötti 1077 korona különbözetet azzal indokolván, hogy szerződés szerint a tervtől eltérőleg az épület eternittal lesz fedve cserép helyett, továbbá előírás szerinti illemhely és 1·20 m. széles tornác a bejárati oldalon végig betonirozva. — Ez összeg fedezésére 6203 kor. 97 fillér rendkívüli egyházi adót vet ki az egyház, mely az egyháztagok vagyoni helyzetének figyelembevételével rovatott ki, közhírré és közszemlére kitétetett s ellene felebbezés nem adatott be. Engedélyt kérnek végül arra, hogy a kivetés és a vállalati összeg közötti 600 kor.-t a templomtető és paróchiális pince renoválásra használhassák fel.

Egyh. megye a fentebb körvonalozott tervet, költségvetést s rendkívüli egyh. adó kivetést megerősíti; de azzal a kikötéssel, hogy miután ezeknek tárgyalása alkalmával az egyház részéről az Egyh. Törv. I. t.-c. 43. és 45. §-ai figyelmen kívül hagyattak: e hiány utólag pótolandó és az esperes előtt igazolandó; valamint a közigazgatási hatósági engedély beszerzendő; továbbá, hogy a vállalati szerződés szabadon választott kir. járásbiróság kitétele a „gálszécsi kir. járásbiróság“-ra módosittatik. A kivetés és vállalati összeg különbözetének a jelzett célokra való felhasználása engedélyeztetik.

24 a. Múlt évi őszi egyh. megyei gy. jkönyve 39. pontjának 9. alpontja szerint az iskolai tanszerek teljes beszerzésére utasítottak: Szöllöske, Magyarsas, Imreg és Hór. Jelentés egyik egyházból sem érkezett.

Nevezett egyházak még egyszer utasítatnak a felszerelés teljes beszerzésére s erről szóló jelentéseknek a f. évi őszi gyűlésünkre való betérjesztésére.

24/b. Ugyanezen jkönyvi pont 10. alpontja utasítja Szöllős-két, hogy iskolai leltárát készítse el s az értesítő könyvecskét szerezzze be; Nagybárit, hogy leltárt és órarendet állítson egybe s ez utóbbit a tanteremben függesse ki; Csarnahót, hogy az iskolai leltárt állítsa össze s mindezekről mostani gyűlésünkre jelentést tegyenek. Kisbárii lelkész jelenti, hogy a nagybárii iskolában úgy a leltár, mint a tanrend elkészített s ez utóbbi kifüggesztett. Szöllőskéről és Csarnahóról jelentés nincs.

Nagybárii jelentés tudomásul vétetik. Szöllőske és Csarnahó vezetősége pedig felhivatik, hogy ha fentírt hiányok megszüntetését az iskolalátogatóság előtt igazolni nem fogják: annak nemleges jelentése alapján egyh. megye megbízásából az esperes egy küldöttséget küldjön ki e hiányok megszüntetésére az intézkedést elmulasztók költségére.

24/c. Ugyanezen egyh. megyei gyűlés 39. pont 7-ik alpontja szerint utasítatnak a csarnahói, alsómihályi és málcái egyházak, hogy tanítói lakásaikat hozzák rendbe, jelentést adván be erről jelenlegi gyűlésünkre. Alsómihályi jelentést nem küldött. Málcáról a presbytérium jelenti, hogy úgy a lakás mint az istálló 415 kòr 14 fill. költséggel rendbe hozatott. Csarnahó beküldte a presbytérium vonatkozó jkönyvi határozatát, mely szerint a presbytérium az építés szükséges voltát maga is beismeri s annak 1912. évben való felépítését elhatározza; egy későbbi gyűlésében azonban már azt határozza a presbytérium, hogy az építkezés megkezdésére egy évi halasztást kér a presbytériumtól.

Alsómihályi a fenti határozat foganatosítására s arról legközelebbi gyűlésünkön való jelentéstételre ismételten szigorúan felhivatik.

Málca jelentése helyeslőleg tudomásul vétetik.

A csarnahói presbytérium elvi határozata szintén örvendetes tudomásul szolgál; miután azonban semmi jel nem mutat arra, hogy ez

elvi határozat a gyakorlati megvalósítás felé is vitetnék: egyh. megyénk nyomatékosan utasítja a csarnahói presbytériumot az építéshez szükséges előkészületek megtételére s erről jelentését legközelebbi gyűlésünkre elvárja.

24 d. Ugyanezen jegyzőkönyvi pont 8-ik alpontja utasítja a kistoronyai, szürnyegi, zempléni, alsómihályi és hardicsai egyházakat a tanterem törvényszerűvé tételére s erről való jelentéseket jelen gyűlésünkre bekívánja. — Kistoronyáról jelenti a lelkész, hogy a presbytérium az iskola építését elhatározta s e célra tervet és költségvetést is készített. Azonban a politikai község részéről az iskolaépítés céljára adandó segély kérdése még mindig nem nyerhetett végleges elintézészt; az építés keresztülvitele ez okból késik. — Zemplénből jelenti a presbytérium, hogy iskoláját a múlt évben a törvény előírása szerinti mértékben újonnan építtette s azt 1911. nov. 19-én a közhasználatnak átadta. A hardicsai presbytérium 1911. jul. 23-án elhatározta, hogy iskoláját a törvény kívánalmai szerint rendbe hozatja. Ezzel szemben Urbán István és társai hardicsai egyh. tagok egyh. megyénkhez egy kérvényt nyújtottak be, hogy múlt évi egyh. építkezéseikből és magán birtokvételből származó terheikre való tekintettel az iskolaépítés elhalasztásához adna egyh. megyénk engedélyt. Alsómihályi nem adott jelentést. Szürnyeg vonatkozó jelentése a tárgysorozat más pontja alatt tárgyalatik.

Egyh. megyénk Kistoronya jelentését tudomásul veszi azzal, hogy az ügy további menéről a jelentést elvárja.

Zemplén jelentése örvendetes tudomásul szolgál.

Hardicsai iskolaépítésre egyh. megye halasztást nem ad, ellenkezőleg, utasítja az egyházat presbytérium vonatkozó határozatának foganatosítására. Ugyanis törvényeink szerint a presbyterek minden olyan károsodásért, mely a presbytérium ténye s mulasztása folytán áll elő: anyagi felelősséggel tartoznak. Hardicsán az iskola törvényes állapotba hozatalának elhalasz-

tása által az iskola hivatalból való bezáratásának és az államsegély elvesztésének veszélye és kára következhetik be s bizonyára ezekért való felelőssége tudatában tette meg a presbytérium az építkezés előkészítésére szükséges lépéseket s épen ezen indok folytán egyh. megye az iskolaépítés elhalasztásához hozzá nem járulhat.

Alsómihályi a legszigorúbban utasíttatik a szükséges intézkedések megtételére s vonatkozó jelentése legközelebbi gyűlésünkre bekívántatik.

25. Őszi egyh. megyei gy. jkönyvének 49. pontja utasítja a kistráskai és hegyii egyházak presbytériumait, hogy Ónody Zoltán kistráskai volt tanítónak nevezett egyházak ellen támasztott 8 köből gabona követelésére szabályszerű határozatot hozzon s azt az esperespez terjessze fel. Erre vonatkozólag lelkész jelenti, hogy miután Ónody Zoltán volt tanító e követelésről lemondott: a két egyház presbytériuma ez ügyet nem tárgyalta, mivel az a követelésről való lemondás által végleg tárgyalanná vált.

Tudomásul vétetik.

26. Mult évi őszi egyházmegyei közgyűlés 34. jegyzőkönyvi pontjában utasította a nagybárii egyházat, hogy az ottani fogyasztási szövetkezetnél levő 15 drb. részvénynek 150 korona erejéig 1 év alatt írásbeli jótállást vállaljon, egy év múlva pedig jelentés adandó be az ügy elintézéséről.

Nagybárii ref. egyház előjárósága 1912. április 1-sőjén tartott ülésében felvett jegyzőköny 6-dik pontjának tanúsága szerint ennek névszerinti szavazással eleget tett s ennek eredményeként presbyterium az írásbeli jótállást elvállalta.

Tudomásul vétetik.

27. Egyházmegyénk 1911. május 2-án Sátoraljaujhelyen tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 50-ik pontja alatt hozott határozattal a Varannón építendő prot. templom tárgyában, az esperes elnöklete alatt álló s Péter Mihály papi főjegyző,

Izsépy Tihamér ügyész, Thuránszky Tihamér t.-bíró és Bodor Gábor varannói főgondnokból álló bizottságot azon utasítással küldötte ki, hogy az építendő templom jellege, vagyona tárgyában a missziói bizottságnak, a közös prot. bizottság által 1900-ban keltezett s mindkét egyházat kötelező amaz Egyességhez tartsa magát, mely szerint a varannói ág. evangélikusok, mint kisebbségben lévők tekintendők, e szerint az építendő templom a többségben lévő ref. egyház jellegével birjon s a gyülekezet ingatlanai, egyházi és iskolai épületei s egyéb vagyona a jelleget adó gyülekezetéi.

Nevezett bizottság, a tiszavidéki ág. ev. egyházmegye által kiküldött bizottsággal egyesülve, 1911. július hó 15-én közös bizottsági gyűlést tartott, a hol mindkét egyház részéről számosan voltak jelen.

Közös bizottság első sorban is, annak megállapítása után, hogy a protestánsok Varannón 1901. csakis közös templom építése és közös istentisztelet tartása végett egyesültek és hogy tekintet nélkül a lélekszámra, a két prot. felekezet hívei egyenrangúak és mindenben egyenlő jogúak: — a nyelvkérdésben hosszas vita után a következő megállapodásra jutott: „Mindenféle rendes és rendkívüli istentisztelet kizárólag magyarul történjék, azonban az esketés, temetés, keresztelés és uriszentvacsora osztás alkalmával a lelkész, ha meggyőződik arról, hogy az illető a magyar nyelvet nem érti, a magyar után az illető anyanyelvén, ugyanazt, ugyanolyan terjedelemben elmondhatja; ha pedig bármelyik lelkész ezen kölcsönös megállapodást megszegi, bárkinek jogában áll ellene a lelkész felettes hatóságánál feljelentést tenni.“ A templom külső és belső jellege tárgyában pedig a következő megállapodás létesült:

„Az építendő közös templom tornyán kakas, a templomon csillag, a templom közepén urasztala, a főbejárattal szemben oltár kereszttel és a szokásos helyen keresztelő medence legyen.“ Ezen közös bizottsági megállapodást egyházmegyénk múlt év őszén tartott közgyűlése tárgyalás alá nem vehette; a tiszavidéki ág. ev. egyházmegye azonban 1911. aug. 23 és 24-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 36-ik pontja alatt, miután az egyházmegye főesperese előadta, hogy a felsőzempléni egyházmegye azon állításával szemben, miszerint Varannón ref. többség volna és így a közös prot.

bizottság Egyezségének III. szakasza alapján a templom jellege református és a gyülekezeti vagyon is a reformátusokat illeti, — épen ellenkezőleg a való tény az, hogy az ág. evangélikusok kezdték meg a gyűjtést, sőt ők vannak többségben (55: 28.) és így a közös prot. bizottság hivatkozott szakasza értelmében, a jelleget adó gyülekezet, melyet a vagyon is megillet, az evangélikus gyülekezet: az egyházmegye a következő határozatot hozza: „A közgyűlés meggyőződött az előadottakból és a bemutatott ügyiratokból arról, hogy a varanói egyesülésben, csatlakozási viszonyban levőknek, mint kisebbségi fél a reformátusok tekintendők, és így a jelleget adó gyülekezet az ág. hitv. evangélikus, melyet a vagyon tulajdonjoga megillet, mindazáltal méltányosságból, hozzájárul ahhoz, hogy a létesítendő templom közös tulajdona legyen az ág. evangélikusoknak és a reformátusoknak.

Az istenitisztelel nyelvére azonban kikötéseket nem fogad el, mert bár az egyházmegye hazafias kötelességének ismeri gondoskodni a maga részéről arról, hogy a templom magyar jellege megóvassék és tőle minden idegen veszedelmes nemzetiségi szellem távoltartassék, de a gyülekezet istenitiszteleli nyelvévé, a vallásos érdek szükségszerű figyelembevételével csak az a nyelv tehető, melyet annak közönsége megért.“

Eme határozat közzétvén a varanói gyülekezettel, annak főgondnoka Bodor Gábor 1912. március 7-én tartott közgyűlésében tárgyalta ez ügyet. A főgondnok a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye azon állításával szemben, hogy őket illeti a kezdeményezés, mind az istenitiszteletek megkezdése, mind a gyűjtés tekintetében, továbbá hogy ők, az ág. evangélikusok volnának többségben, dátumra való és számszerű hivatkozással kimutatta, hogy mind az istenitiszteletek, mind a gyűjtés tekintetében a reformátusokat illeti a kezdeményezés, mert az első istenitiszteletet a reformátusok kezdték, továbbá máig a ref. lelkész 35, az ág. ev. lelkész csak 7 istenitiszteletet tartott. Ami a gyűjtést illeti, azt 1896-ban kezdték meg és perselypénzből és a Diószegi-féle gyűjtésből összeszedtek 397 kor. 16 fillért. A gr. Andrassy Dénes által adományozott 4000 korona ref. templomra lett kérve. A három műkedvelői előadásból, melyet kizárólag reformátusok rendeztek, 1727 kor. 89 fill. tiszta jövedelem lett. Önkéntes egyházi adó ref. részről befolyt 668 korona, ág. ev. részről 600 korona,

A hivek számát tekintve az 55 ág evangélikussal szemben nem 28, de 81 református áll. Előadta végül, hogy a nyelvkérdésben soha sem volt szó az ügy egész folyamata alatt másról, mint magyar nyelvű istentiszteletről, az 1911. év jul. 15-én tartott közös prot. bizottsági ülésen csakis a felekezeti béke és a testvéri viszony ápolása szempontjából mentek el, az azon bizottsági jegyzőkönyvben jelölt határig, de az ág. ev. egyházmegye ezt sem respektálta. Végül bemutatta a közgyűlésnek a Raksányi-féle végrendelet hiteles másolatát, mely szerint nevezett Szedliszke községben lévő összes ingatlan vagyonának $\frac{1}{3}$ részét a Varannón építendő evangélikus református templom építési alapjául hagyta, az ennek bekebelezéséről szóló telekkönyvi végzést és a gróf Hadik Barkóczy-féle templomi fundus adományáról szóló telekkönyvi bekebelezési végzést, mely szerint nevezett fundus a varanói ág. hitv. evangélikus és evangéliom szerint reformált egyesült magyar egyház javára adatott. Ezután a közgyűlés a következő határozatot hozta:

„Az előadottakból és a bemutatott okmányokból és egyéb iratokból megállapítja, hogy az egyesüléskor Varannón a reformátusoknak már 6 év óta szervezett és magyar istentiszteletet tartó gyülekezete volt és az egyesüléssel tulajdonképpen befogadták és hajlékot adtak a varanói járás területén elszórtan élő összes magyar ág evangélikusoknak, kik dacára a varanói járás területén lévő három egyházközségüknek, az istentiszteletet és a hitéletet teljesen nélkülözték. Megállapítja a közgyűlés azt is, hogy az egyesülés eszméje volt az egyedüli, ami az ág. evangélikusoktól eredt, egyebekben úgy a kezdés, mint a kivitel munkája és érdeme, mindig és mindenben a reformátusoké volt s feltéve, de meg nem engedve, hogy a varanói járás területén élő magyar ág. evangélikusok összes száma 55, de még akkor is a számbeli többség nem az övék, de a reformátusoké, mert az arány nem 55 : 28, de 55 : 81, s így a tiszavidéki ág. egyházmegye 1911. évi aug. hó 23—24-én kelt jegyzőkönyve 36. pontjában foglaltakat, mint a tényekkel teljesen ellenkezőt nem fogadja el, magára nézve sérelmesnek tartja s ezen határozat folytán magát az 1911. évi július 15-én kelt vegyes bizottsági ülés jegyzőkönyvében foglalt határozatok alól feloldozottnak tekinti.

Feloldozottnak tekinti magát annál is inkább, mert az

idézett határozatból arról győződött meg, hogy az ág. egyház akkor amikor Varannón a reformátusoktól még az 1911. július 15-iki jegyzőkönyvben foglaltaknál is többet követel, — nem a reformátusokkal való békés együttélésre, és együttműködésre törekszik, de egyedüli célja csak az, hogy őket magába beolvassza s a tulnyomó részben reformátusok által összegyűjtött vagyont magáévé tegye s ezzel a ref. gyülekezetet elsősorban ref. jellegéből, utána magyar anyanyelvéből kiforgassa.

Mivel pedig a fent felsorolt indokok következtében az ág. evangélikusokkal való további békés együttműködés, lehetősége megszűnt, legnagyobb sajnálatára velök minden további közösséget kénytelen megszakítani.

Megkeresi a felsőzempléni egyházmegyét, hogy ezen határozatot, indokainál fogva, hagyja jóvá, s a varannói 1911. évi jul. 15-én felvett vegyes bizottsági jegyzőkönyvet, helyezze hatályon kívül, s a közös vagyon megosztása iránt, mely közös vagyonba a végrendelet szerint kizárólag a reformátusokat illető Raksányi Pál féle hagyaték nem tartozik bele, — egy bizottságot küldjön ki, s ily értelemben keresse meg az ág. ev. egyházmegyét.

Egyházmegyénk a varannói ref. egyház kérelmének mellőzésével, ez ügy újabb tárgyalására, egy a Hutka József esperes és Dókus Gyula tanácsbírókból álló bizottságot küld ki; a tiszavidéki ág. ev. egyházmegye főesperesét pedig felkéri egyházmegyénk, hogy egyházmegyéjéből ő is küldjön ki egy két tagu s lehetőleg az egyházmegye más területéről való bizottságot. Ezen közös bizottság feladata volna az ellentétek lehető kiegyenlítése, főkép azon indokból, mert egy közös templom építése s ez által a közös veszély elleni egyesült küzdelem mindkét prot. felekezetnek egyaránt érdekében áll. Ha azonban az ellentétek kiegyenlítése nem sikerülne, egyházmegyénk a saját bizottságát már most felhatalmazza az iránt, hogy a vagyon elosztása iránt javaslatot készítsen, mely őszi közgyűlésünkre terjesztendő be. A

varannói főgondnok egyuttal felhivatik, hogy gyűjtsön össze minden ez ügyre vonatkozó adatot s azt bocsássa a bizottság rendelkezésére.

28. Múlt évi őszi egyházmegyei közgyűlés 50. pontjára jelenti esperes, hogy az ungi esperest a Rácz József által a kistráskai egyháztól illetéktelenül felvett 30 koronának a behajtására megkereste. Rácz József nagyrócsei lelkész egyházmegyénk espereséhez intézett levelében jogosulatlannak mondja a kistráskai egyház követelését, amennyiben ő 1910. április 23-ikán Kistráskáról eljövetelekor a presbyteriummal leszámolt s e számadást a presbyterium elfogadta. A kerítést ő szét akarta szedetni, az egyház azonban azt 17 koronával megváltotta; a szobafestést 13 koronáért.

Egyházmegyei közgyűlés 1911. év őszi közgyűlés 50. pontjában hozott határozatát megújítja, részint mivel a kerítésre semmi szükség nem volt s így az egyháznak felesleges kiadást okozott; részint mivel e munkálatokat a presbyterium tudta és beleegyezése nélkül csináltatta. Ungi esperes megkerestetik, hogy a 30 koronát Rácz József nagyrócsei lelkésztől szedje be.

29. A ladamóci ref. egyház 1800 koronát kitevő regále váltság címen fennálló tőketartozásának ügye, minthogy 1908 évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 51. sz. jegyzőkönyvi határozatával megengedte, hogy törlesztését 1912-ben kezdhesse meg,

nyilvántartásba helyeztetik s felhivatik a ladamóci egyház előljárósága, hogy fizetési kötelezettségét ez év folyamán kezdje meg. Jelentése minden év tavaszi egyházmegyei közgyűlésünkre bevértatik.

30. Múlt évi őszi egyházmegyei közgyűlés 43. számú jegyzőkönyvi pontjára Virág József, Hubay Bertalan egyházlátogatók a gálszécsi ref. egyház előljáróságával együttesen jelentik, hogy fenti jegyzőkönyvi pontban említett $2\frac{1}{2}$ hold föld a gálszécsi református egyháznál meglevő iratok szerint

a lelkész használatára adatott; azonban gerendai egyháztagek állítása szerint fentnevezett föld fele a gálszécsi lelkész javadalmául szolgált, másik felét pedig egy gerendai nőtől hagyományozás útján nyerte az egyház s mint ilyen, annak jövedelme a lelkészt illette és illeti. Egyébként is telekkönyvileg a jelzett $2\frac{1}{2}$ hold földnek fele áll a lelkész, fele az egyház nevéen.

Egyházmegyei közgyűlés egyházlátogatóság jelentése alapján az ügyet befejezettnek tekinti.

31. Ugyanezen évi egyházkerületi közgyűlés 53. számú jegyzőkönyvi pontjában megállapítja 1911. év őszétől kezdődőleg az egyházmegyék sorrendjét a Szondy—Kenessey alapítvány kamataiban való részesedésre 1913-tól kezdődőleg a sorrend a következő: Abauj, Alsó-borsod, Alsó-zeplén, Felső-borsod, Felső-zeplén, Gömör, Torna, Ung.

Egyházmegyei közgyűlés e beosztást tudomásul veszi s nyilvántartásba helyezi.

32 a. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlés 86 b) pontja utasítja az egyházmegyéket, hogy iskolalátogatóik által a szórványokban lakó reformátusok lélekszámát s a szórványbeli iskolakötelesek és iskolába járók számát is vétessék fel az évi kimutatásokba, valamint a gazdasági ismétlő iskolásokat is.

Tudomásul szolgál s a kebelbeli iskolalátogatóságok figyelme e rendelkezés foganatosítására felhívatik.

32 b. Ugyanezen jegyzőkönyvi pont c) alpontja elrendeli, hogy az egyházkerület népiskoláiban a madarak és fák napja évenként a tavaszi napokban megtartassék, mindenütt a tanítórá bízván a helyi körülmények szerint legalkalmasabb napnak e célra való kiválasztását.

Tudomásul vétetik s a kebelbeli tanítóság figyelme e rendelkezés foganatosítására felhívatik.

32/c. Ugyanezen jegyzőkönyvi pont i) alpontja az egyházmegyéket felkéri, hogy elszállásolás eszközölhetése végett jövőre az egyházkerületi gyűlésre menendő tanügyi bizottsági tagokat is jelentsék be.

Tudomásúl szolgál.

33. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlés 144. számú határozatával utasítván az egyházmegyéket, hogy kebelökből jövőre közhirdetés céljából évenként csak 2—2 egyházat hozzanak javaslatba,

egyházmegyei közgyűlés a kebelbeli egyházak közül a legenyvei s nagyráskai egyházakat javasolja.

34. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottságnak, 1912. április 22-én tartott ülésében felvett jegyzőkönyve a homonnai missiói egyháznak az 1911. évi állapotáról. Az elmúlt évet, amint a jelentés mondja, „a klerikalismus által ellenünk intézett támadások, az ezekből folyó szenvedélyes kulturharc s ebben személyemnek s több buzgó és békés családnak nehéz küzdelmek és megpróbáltatások közé sodortatása s másrészt a missiói körben lakó hívek elismerésre méltó buzgalma s áldozatkész fáradozásai jellemzik főképen“.

Ami az elsőt, a kulturharcot illeti: azt a lelkész a modernismus elleni eskü folyományának tekinti. Előadja ugyanis, hogy mindjárt az év elején *Majtényi Viktor* nevű r. kath. hitoktató nyiltan kezdte hirdetni, hogy „prot ember jellemes, becsületes és erkölcsös nem lehet“. Ez azonban csak kezdete volt a sértésnek, tovább folytatódott a prot. egyház elleni támadás a *Kerekes Rezső r. kath. lelkész által felállított polgári leányiskolában*, hova a prot. szülék közül többen gyermeküket gyanútlanul beadták, hol a tanítónő a történelem tanítása kapcsán szenvedélyes s szüléket, a gyermekek valóságos érzületét sértő kifejezéseket használt. Miután a lelkésznek a tanfelügyelőnél, az iskola igazgatójánál, Kerekes Rezsőnél való fellépése sikertelennek bizonyult, mert a panaszkodó gyermekeket még megalázó büntetésekkel is sújtották: a lelkész hirlapi térre vitte az ügyet, azon hiszemben, hogy az

illetőknek ezzel kedvét veszi a további üzemeltől; de épen ellenkező eredményt ért el, mert támadása egyszerre három személyes és személyét is sértő hirlapi cikket váltott ki, a lelkészt pedig ezekre adott feleletéért be is perelték és a per most folyik a sátoraljaujhelyi törvényszék előtt. Külömben missiói lelkész az ügyet részletesen feltárta a főt. püspök úr előtt, kérve a vallássérelemnek a kultuszminister általi megtorlását.

Ez elszomorító tény mellett örvendetesen említi, hogy a templom tetőzetének aggasztó kérdése végre megoldást nyert, amennyiben az elromlott zindelytetőzet helyett *saját erejök-ből s takarékoságból és a konventi adóalap jóindulatából 1200 K-val már e tavasszal cink bádogtetővel* fedhetik be a templomukat. A mezőlaborciak is gyűjtik a templomalapot, de céljuktól még nagyon messze vannak.

Részletesen felsorolja a varannói prot. templom építésének megfeneklett ügyét, mivel azonban ez különállólág lesz tárgyalva, külön intézkedést igényel.

Az év folyamán végzett munkájáról a következő képet terjeszti elő:

Isteniszteleteket tartott Homonnán, Mezőlaborcon, Szinnán, Varannón, Sztropkón. Az istenisztelet látogatottsága, főként a missiói körben, kielégítő; különösen Varannón, amely körülményt Bodor Gábor főgondnok mellett *Hentes Lajos* útmester buzdításának tulajdonítja. Ajánlja, hogy buzgólkodásuk *jegyzőkönyvi köszönetben találjon elismerést*. Úrvacsorát is tartott mindama helyeken, az úrvacsorával élők száma kielégítő. Beszámol a confirmatióról, a keresztelesekről, esketésről. Amennyire tudomást szerezhetett, vegyes házasságkötéseknél csak 1 esetben adtak kárunkra reversalist. A betegeket is meglátogatta. Isteniszteletek alkalmával hiveit meglátogatta. 37 missiói útát tett, melyről hiteles utazási naplót csatol.

Tanított Homonnán és Mezőlaborcon a különféle iskolákban 70 növendéket. Csatolja az iskolai statisztikát, a jegyzőkönyveket, melyeket az iskolalátogatók töltöttek ki, a kerületi tankönyveket használta s az énektanítás különös gondozása tárgyát képezte.

Elismeréssel adózik most is a homonnai zárda főnöknője liberalismusának, aki iskoláját a múlt évben is átengedte a

prot. tanulóknak. Sajnálatos körülmény gyanánt jelzi azt, hogy a missiói körben a nagy távolság miatt még legalább 40—50 gyermek nem részesül rendszeres vallásoktatásban. A kérdést csak *oly módon vélné megoldani, ha a konvent 119—1910. számú határozata folytán külön vallástanítói állás szervezhetnének, de ezt moga is a távol jövő ködében látja, azért inkább azt hiszi, hogy e kérdések a varannói egyház kiépítése és külön missiói egyházzá alakítása által lehetne segíteni.*

Beszámol az egyház anyagi állapotáról. Bevétel 1970 K 19 f, kiadás 1880 K 92 f. Maradvány 89 K 27 f. Örvedetes, hogy az egyházi adóalap a segélyt 180 koronára felemelte, még pedig 1908-tól kezdődőleg. Az egyházi adó szépen befolyt. Vagyon: templomalap 1349 K 30 f. Orgonaalap 411 K 19 f. Iskolái alap 5786 K. Teher: egyházkerületi kölcsön 1200, iskolaalaptól felvett kölcsön 1000 K. Tökesegély 2800 K. Mező-laborci templomalap 1225 K. Varannói 12000 K készpénz és 20,000 K ingatlan. Népeesség ref. 401, ág. 145, a varannói járást nem számítva.

Két kérése is van. Az egyik, hogy az E. T. VI. t.-c. 17. §-a, illetve az egyházkerületi vallásoktatási szabályrendelet (1907. őszi gyűlés 33.) 6. pontja értelmében, miután a nem felekezetünk iskoláiba járó tanulók vallásoktatásáról, költségeiről, fuvarkölségeiről a presbytérium gondoskodik s miután a homonnai egyháznak van iskolai alapítványa, melynek kamatai a hitoktatás céljaira, mint a jelen körülmények között legfontosabb iskolai célra, az alapító inteniói szerint is felhasználhatók: engedje meg egyházmegyénk, hogy a főt. egyházkerület kezelésében lévő 5796 K-t kitevő Andrassy Dénes és neje-féle iskolai alapítvány évi kamatait az említett törvény értelmében a hitoktatás céljaira fordíthassák s abból a homonnai elemi és faipari szakiskolai, mezőlaborci, szinnai s esetleg varannói elemi iskolai hitoktatás tiszteletdíja s favar-költsége fedeztessék.

Második kérése. Jóllehet az E. T. IV. t.-c. 59. §. ki-mondja, hogy: „A missiói egyházközségek fejlődése, főként a tervszerű, következetes fáradozás állandóságától függvén, a missiói lelkészek szolgálatának huzamossága egyházi közérdek. Ebből a szempontból a missiói lelkészek nyugdíjigénye az egyetemes nyugdíjügygel kapcsolatban méltányosan lesz szabályozandó“ Ennek dacára ez a nyugdíjtörvény megalkotá-

sánál még sem következett be, mert a missiói lelkészek nyugdíjigénye a rendes lelkészekével egyenlően állapítottat meg: *kéri azért, hogy a felettes főhatósághoz tegyen egyházmegyénk egy oly irányú előterjesztést, miszerint a missiói lelkészek szolgálati éve a teljes nyugdíjképesség szempontjából ne 40, hanem 30 évben állapíttassék meg.*“

Egyházmegyénk missiói bizottsága ajánlja a nt. egyházmegyei közgyűlésnek a következőket:

1. Méltóztassék a homonnai missiói egyház 1911. évről szóló eme jelentést tudomásul venni.

2. Ami a missiói lelkész azon kérését illeti, hogy a gróf Andrassy Dénes és neje-féle iskolai alap kamatai a missiói lelkész részére vallásoktatási tiszteletdíj és fuvarkölttség fedezésére kiadassék, miután az iskolai alapok kamatainak ily célra fordítását ott, ahol nem felekezetünk iskoláiba járó gyermekek vallásoktatásáról a presbyterium gondoskodik, az E. T. VII. t.-c. 17. §-a és a főt. egyházkerületnek a vallásoktatásról szóló szabályrendelete megengedi: bizottságunk javasolja, méltóztassék utasítani a homonnai missiói lelkészt, miszerint ezen kérelmét jövő közgyűlésünkre kellően felszerelten nyujtsa be, t. i. csatolja az Andrassy-féle alapító-levelet s a presbyteriumnak ez ügyet tárgyaló határozatát. Akkor tárgyalható e kérdés érdemileg.

3. Ami a missiói lelkésznek ama másik kérését illeti, hogy egyházmegyénk intézzen felterjesztést a felettes hatósághoz a tekintetben, hogy a missiói lelkészek teljes nyugdíjjogosultsága ne a 40, de a 30 év eltelte után lépjen életbe, méltóztassék e kérést pótlólag felterjeszteni a főt. egyházkerületre.

4. Bodor Gábor varannói főgondnoknak és Henter Lajos egyháztagnak buzgóságukért szavazzon egyházmegyénk jegyzőkönyvi elismerést.

Egyházmegyénk 1. a homonnai missiói egyház 1911. évi életéről szóló jelentést tudomásul veszi.

2. Elfogadja a missiói bizottság azon javaslatát, hogy mielőtt a gr. Andrassy Dénes és neje-féle iskolai alapítvány kamatainak a jelzett célra való felhasználása tárgyában érdemileg

határozná, a homonnai missiói lelkészt utasítja, miszerint jövő közgyűlésünkre terjessze be a szóbanforgó alapító-levelet, s a presbyteriumnak ez ügyre vonatkozó határozatait.

3 Elfogadja a missiói bizottság azon javaslatát, hogy a missiói lelkészek teljes nyugdíjjogosultsága ne 40, de 30 év után lépjen életbe s e tekintetben a főt. egyházkerületre, felterjesztést intéz.

4 Bodor Gábor varannói főgondnoknak és Henter Lajos egyháztagnak buzgóságukért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

35. Esperesaz egyházlátogatóság nyomán jelenti, hogy Nagytoronyán a tanítói nyugdíjhátrálék 681 K 45 f. Kistoronyán 324 K 22 f. E hátrálékok rendezése azonban folyamatban van, amennyiben a polgári község Nagytoronyán 106, Kistoronyán 100 koronát fordít a hátrálék tőkéjének kifizetésére, a kamathátrálék rendezését pedig az adócsökkentési segélyből történik, mely rendezés 10 évre van felosztva.

Tudomásul szolgál.

36. Olvastatott a néhai Kozma Gedeon szállóskei lelkész özvegye, szül. Tóth Erzsébet és Ignétzy Sándor magválasztott szállóskei lelkész között létrejött kiegyezési szerződés, mely szerint özv. Kozma Gedeonné, akit 1912. április 24-től 1913. április 24-ig az egész lelkészi jövedelem illet, de káplántartási kötelezettséggel, átadja az összes jövedelmet és a lakást Ignétzy Sándornak 1300 koronáért a hivatali terhek viselésével. Az új lelkész 1912. május hó 1-én foglalja el hivatalát, midőn az özvegy az új lelkésznek a lelkészlakot, a melléképületekkel és a kerttel átadni tartozik.

Tudomásul szolgál.

37. A homonnai missiói lelkész, hivatkozással az 1911. évi őszi közgyűlés jk. 18. sz. határozatára, jelenti, hogy a mezőlaborci templom költségvetését sok akadály miatt be nem terjesztheti. Kéri ez ügy napirendről való levételét, mert mi-

helyt az építés ügye dülőre jut: felszólítás nélkül beterjesztik az iratokat.

Tudomásúl szolgál.

38. A tusai lelkész jelenti, hogy az egyháztagek abból az alkalomból, hogy ő a rócsei lelkészi állomást el nem fogadta, saját személyét illetőleg gyalog munkára és szántási szolgálmányra kötelezték magokat 1909-től kezdődőleg. Csatolja az erről szóló egyezségi levelet, mely szerint minden tusai, tusaujfalusi és hóri gazda, akinek igavonó marhája van, $\frac{1}{2}$ napot fog a lelkésznek dolgozni, a zsellérek közül pedig némelyek 1, mások 2 gyalog napot, úgy, miként a kimutatásból kitűnik. Ezen szolgálmányt azonban csakis Nyitray Lajos személyéhez kötik, az ő személyéhez is csak addig az ideig, amíg gazdálkodni fog. Kötelezték magokat ezenkívül arra, hogy ha valaki ezen szolgálmányt nem teljesítené, akár betegsége, akár más ok miatt, a szolgálmány folyó értékét megfizetni tartozik. Az egyezséget mind a presbyterium, mind a közgyűlés elfogadta.

Egyházmegyénk a Nyitray Lajos és a tusai, tusaujfalusi és hóri egyháztagek között létrejött emez egyezséget a fenti értelemben jóváhagyja s megerősíti.

39. A cseleji társegyház presbytériuma egy olyan okirat kiadását kéri, melynek alapján Szécsegres község az 1 hold iskolai belhelyet és a $15\frac{1}{2}$ hold külsőséget a ref. egyház nevére a közös iskola nevére kebeleztethesse. Hiteles okirattal igazolja, hogy az egresi közbirtokosság 1851-ben adományozta a nevezett ingatlant egy az Egres helységében felállítandó magyar elemi iskola számára, melyben egyedül magyar nyelven fognak a helység növendékei taníttatni, valásfelekezeti különbség nélkül. Azóta az ingatlant a községben tényleg felállított s ma is működő községi közös iskola háborítatlanul használja, tévesen azonban mindmáig a ref. egyház nevére van felekkönyvezve, egy másik okirat, az egresi községi iskolaszéknek 1872-ben kelt jegyzőkönyve 3. pontja szerint az akkori tanfelügyelő hivatalosan megkereste az akkori felsőzempléni esperest, hogy adjon egy nyilatkozatot, melynek

alapján az ingatlanok a ref. egyház nevéől a községi iskola javára bekebelezethetők legyenek, melyet a tanfelügyelő jelentése szerint az esperes ki is adott, az iskolaszék pedig utasított, hogy ennek alapján eszközölje az áttáblázást, de ez mindmáig meg nem történt.

Egyházmegyénk megengedi, hogy a szóban lévő $16\frac{1}{2}$ hold ingatlan, mely az alapító levél értelmében az Egres községben felállítandó magyar nyelvű közös iskola céljaira adatott, de amely ingatlan tévesen mindmáig a ref. egyház nevéen szerepel, a ref. egyház nevéől az Egres községben levő magyar nyelvű közös iskola nevére mint közös iskolai vagyron bekebeleztesék, az erről szóló okirat kiadásával a felsőzempléni ref. egyházmegye esperese megbizatik.

40. A cseleji társegyház arra kéri egyházmegyénket, hogy az eladott föld árát 2400 koronát, valamint a Nagy András és testvére Nagy Juliánna-féle 1000 koronás alapítványt, melyeknek kamatai az egyház közszükségletei fedezésére szolgálnak, — kamatozás végett a tiszáninneri egyházkerület pénztárába helyezhesse el.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

41. A garanyi leányegyház lelkésze az esperes útján arra kéri egyházmegyénket, hogy a főt. egyházkerületnél gyümölcsözés végett elhelyezett 9100 korona tőke 1911. végéig járó kamatainak kivételére, melyet a templomépítésből származott adósságuk fedezésére fordítanak, adjon felhatalmazást a főt. egyházkerületnek.

Miután a kérvény felszeretlen, azzal adatik vissza az egyháznak, hogy az ügyet presbyteriumban tárgyalja le s kellőleg felszerelve s annak igazolásával, hogy a szóbanforgó összeget a templomépítési adósság fedezésére kívánják fordítani, az iratokat adják be az esperesi hivatalhoz, amely felhatalmaztatik arra, hogy ha az

ügyet rendben találja, a kamatok kivételére egyházmegyénk nevében adjon felhatalmazást.

42. Olvastatott a számvevőszék 1912. év március 22-én és április hó 22-én Sátoraljaujhelyben tartott ülésének jegyzőkönyvei, amelyek szerint:

1. Számvevőszék a nagyazari, magyarizségi, cseleji, alsómihályi, hardicsai, kacsui, csarnahói, kisbárii, nagybárii, gercselyi, kisztei, gálszécsi, bánóci, vásárhelyi, morvai, bodzásujlaki, homonnai, abarai, nagytoronyai, kistoronyai, miglészi, szürnyegi, szőlőskei, bodrogszerdahelyi, borsii, ladamóci, magyarsasi, imregi, nagyráskai, deregnyői, szalóki, kistráskai, hegyii, legényei, kolbásai, málcai, lasztóci, nagykázméri, sátoraljaujhelyi, zempléni, tussai, lasztoméri és garanyi egyházak számadásait rendben találván: ez egyházak gondnokainak, illetve pénztárnokainak a felmentvény megadását javasolja.

2. Az alsómihályi egyház gondnoka a paróchia építéséről szóló számadás alól csak akkor lesz felmenthető, ha e számadás nyugtákkal igazolva s a presbytérium által elfogadva terjesztetik be a számvevőszékhez.

3. 1912 évre szóló költségvetések az esperesi hivatal által való megerősítésre az összes egyházakban kivétel nélkül ajánlatnak.

4. Tudja Mihály előadó és egyházmegyei pénztárnok javasolja, hogy miután az egyházak tisztviselői általában véve a törvényszabta módon járnak el a gondnoki számadások összeállításánál: azoknak megvizsgálása céljából évenként csak egy számvevőszéki ülés tartassék és pedig az egyházmegyei gyűlést megelőző napon.

Számvevőszék előadó javaslatát elfogadja s azt jóváhagyás végett a nt. egyházmegyére felterjeszti.

5. Tomory Pál előadó jelenti, hogy a nagyráskai egyház 1909. évi gondnoki számadásában kifogásolt 84 kor. 20 fill. italköltségről 21 drb. nyugtával elszámolt, minek alapján a felmentvény most már megadható.

Számvevőszék e jelentést tudomásul veszi s a nagyráskai gondnoknak az 1909. évi számadásra vonatkozólag a felmentvény megadását javasolja, egyben kéri a nt. egyházmegyét, hogy útasítsa a nagyráskai egyház mindenkori gondnokát, hogy az egyház pénzével takarékosabban bánjék, annyi-
val is inkább, mivel az 1912. évi költségvetése is 385 kor. 70 fill. hiánnyal zárul.

6. Tudja Mihály egyházmegyei pénztárnok bemutatja az 1911. évi számadásait, amelyek szerint:

a) A főiskolai, egyházkerületi, tűzbiztosítási, egyházkerületi özv. árvagyám-tári jutalékok a bemutatott nyugták szerint beszolgáltattak.

b) Az egyházmegyei közigazgatási pénztár állása:

Bevétel	---	---	7934	kor.	19	fill.
Kiadás	---	---	6014	„	10	„
Maradvány	---	---	1920	„	09	„

c) Egyházmegyei tőkeállomány:

Tőke	---	---	---	---	1560	K	—	f.
Kazinci alap	---	---	---	---	2058	„	—	„
A zempléni egyház lelkeszi alapja	---	---	---	---	733	„	10	„
A nagykázméri egyház alapja	---	---	---	---	1000	„	—	„

d) Parókhíalis könyvtárra beküldetett az egyházkerületi pénztárba 290 kor., ennek időközi kamata 61 kor. 92 fill., mely összeg közigazgatási célokra lesz fordítandó.

Számvevőszék javasolja a nt. egyházmegyének, hogy a pénztárnoknak az előforduló pénztári tételekre nézve a felmentvény a szokott fenntartással megadható.

7. Számvevőszék tárgyalás alá veszi az 1911. évi augusztus hó 8-án Sátoraljaujhelyben tartott tanügyi bizottság jegyzőkönyvének 12. pontját, amely szerint a bizottság gyűlésén megjelent tagjainak a többi bizottságok tagjaiéhoz hasonló fuvarköltséget kér kiutaltatni,

Azt is kéri, hogy az állami iskolák vallásvizsgálatáért a bizottság rendes fuvar költséget kapjon.

Ezzel kapcsolatban szintén tárgyalja a ref. általános tanítói egyesület 1911. évi július hó 31-én Sátoralja-ujhelyben tartott közgyűlésének 5. pontját, amely szerint az egyesület tisztelettel kéri az egyházmegyét, hogy a tanítói képviselők részére a szokásos fuvar és napi díjat esetről-esetre kiszolgáltatni méltóztassék.

Számvevőszék e kérések teljesítését legnagyobb sajnálatára nem ajánlja, mivel ez idő szerint ezeknek a költségeknek fedezésére anyagi eszközök nincsenek.

8. Az egyházkerület által adott országos lelkeszi nyugdíjintézeti segélyből felmaradt 165 kor. 28 fillér,

mely összegnek közigazgatási célra való fordítását javasolja.

9. Miután az egyházkerület az egyházmegyei főjegyzők 100 kor. évi tisztelet díját 1912. év január 1-étől beszüntette.

Számvevőszék javasolja, hogy ez összeg államsegélyből, esetleg más segélyből fedeztessék.

Több tárgy nem lévén, elnökség a gyűlést bezárja.

Egyházmegyénk a számvevőszék jegyzőkönyvét tudomásul véve, az

1. pontban elsorolt egyházak gondnokainak mult 1911. évi gondnoki számadásaikra vonatkozólag a szokott fentartással a felmentvényt megadja.

A 2. p. alatt említett alsómihályi egyház gondnokát utasítja, hogy a paróchia építéséről szóló hiteles, okmányokkal felszerelt számadását őszi egyházmegyei közgyűlésünkre terjessze fel.

A 3. p. alatt említett összes költségvetések megerősítetnek.

A 4. p. foglalt javaslatot elfogadja s ki mondja, hogy a jövőben csak egy számvevőszéki gyűlés tartassék, mégpedig a tavaszi közgyűlést megelőző napon.

Az 5. p. szerint a nagyráskai gondnoknak az 1909. évi számadását illetőleg a felmentvényt megadja, egyuttal szigoruan utasítja a nagyráskai egyház mindenkori gondnokát, hogy az egyház pénzével takarékosan bánjék.

A 6. p. alatt Tudja Mihály e. m. pénztárnoknak az előforduló pénztári tételekre nézve a felmentvény a fenntartandók fenntartásával megadatik.

A 6. p. d) alatti javaslat elfogadtatik s a parochiális könyvtári összeg időközi 61 kor. 92 fill. kamata a közigazgatási célokra szolgáló összeghez csatoltatik.

A 7. p. nézve egyházmegye ezuttal érdemleges határozatot nem hoz, hanem ez ügyet újabb javaslattétel végett az 1912. évi április hó 30-án összeülő jegyzőkönyv hitelesítő bizottsághoz teszi át.

A 8. p. alatti 165 kor. 28 fillére vonatkozólag a javaslat elfogadtatik s ez összeg közigazgatási célra fordittatik.

A 9. p. szerinti javaslat szintén elfogadtatik s a főjegyző 100 kor. ezelőtti egyházkerületi tiszteletdíja államsegélyből vagy esetleg más segélyből fog fedeztetni.

43. A számvevőszéknek Sátoraljaujhelyen 1912. március 22-én tartott ülése jegyzőkönyve szerint

adófőkönyveiket betérjesztették a következő egyházak, melyek mind megerősítésre ajánltatnak: Magyarizsép, Csarnahó, Kisbári, Nagybári, Gercsely, Kiszte, Gál-szécs, Bánóc, Vásárhely, Morva, Bodzásújlak, Garany, Homonna, Abara, Nagytoronya, Kistoronya, Migléc, Szürnyeg, Szőlőske, Bodrogszerdahely, Borsi, Ladamóc, Magyarsas, Imreg, Nagyráska, Deregnyő, Szalók, Kistráska,

Hegy, Kolbása, Málca, Nagykázmér, Sátoraljauhely, Zemplén, Tusa, Lasztómér.

Cselej új kivetést fog megállapítani, melynek jóváhagyását az egyházmegyétől fogja kérelmezni s annak betervezése az egyházmegye határozatáig felfüggesztendő.

Nagyazar és Hardicsa nem terjesztette be adófőkönyvét.

Alsómihályi, Kazsó, Legenye, Lasztóc már tavaly jelentették, hogy a hívek egyházi adót nem fizetnek s így adófőkönyvük nincs!

Ujabban terjesztették be adófőkönyvüket, illetve az 1912. évi adókivetéseket Cselej, Nagyazar és Hardicsa, melyek mint törvényesen letárgyaltattak, szintén megerősítésre ajánltnak.

Egyházmegyénk a felsorolt egyházak 1912. évre szóló adókivetését ezennel megerősíti.

44. Olvastatik a felsőzempléni ref. egyházmegyei segélyosztó bizottságnak Sátoraljauhelyben 1911. december 5-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyve, amint következik:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Sátoraljauhelyben, 1911. évi december hó 5-ik napján a felsőzempléni ref. egyházmegye segélyosztó bizottságának ülésén.

Jelenvoltak: Hutka József esperes, Dókus László gondnok, Bernáth Aladár egyházmegyei világi tanácsbíró, Tudja Mihály egyházmegyei pénztárnok, Izsépy Zoltán világi főjegyző.

I. Elnökség jelenti, hogy a tiszáninneri ref. egyházkerületi pénztár után, az egyházmegyei pénztárba a következő segélyösszegek érkeztek be:

1. Összes államsegély	---	---	---	3691 K 48 f.
2. Baldácsy-alapból	---	---	---	809 „ 52 „
3. Tolcsvai Nagy Gedeon-alapból	---	---	---	200 „ — „
4. Szűkösi—Hollandi tár	---	---	---	120 „ — „
5. Szegény lelkészek részére	---	---	---	7 „ 59 „
Összes kiosztás alá kerülő segély	---	---	---	4828 K 59 f.

II. Ugyancsak elnökség jelenti, hogy a következő segélykérvények érkeztek be:

a) Egyházak: Alsómihályi, Gercsely, Kiszte, Lasztóc, Kolbása, Legenye, Szalók, Zemplén, Kistoronya, Nagytoronya.

b) Lelkészek kérvényei: Böszörményi Sándor, a varannói egyházban való istentisztelet tartására 100 kor. (Lásd 1910. évi tavaszi egyházm. közgyűlés 75. jkvi 6. pont) és a mezőlaborci hitoktatás fuvardíjára 80 kor. Erdélyi András lasztóci lelkész a nagykázméri vallástánítás, házbér és fűtés céljára 50 kor., Sztankovics Lajos, Kozma Gedeon és Kozma Antal.

c) Lelkeszi özvegyek kérvényei: özv. Soltész Gyuláné, özv. Ujj Istvánné, özv. Lengyel Józsefné, özv. Gyarmathy Sománé, özv. Soltész Károlyné, özv. Babaréak Dánielné, özv. Kálniczky Jánosné.

d) Tanítók kérvényei: Zsoldos Ferenc, Ónody Zoltán, Berencsy Endre, Botka Gyula.

e) Özvegy tanítónék kérvényei: özv. Magyar Istvánné, özv. Ónody Miklósné.

f) Egyházmegyei könyvek bekötötetésére 10 korona.

g) Sárkány Erzsébet és Róza kérvénye.

A segélyosztó bizottság, a kérvényező lelkészeket, saját személyökre nézve, ez idő szerint segélyben nem részesíti, mert az országos lelkészi nyugdíjintézeti belépési járulékaiknak 73⁰/₀-át ez évben is a Szükösi-Hollandi-tár fizette ki.

Ugyancsak nem részesítette segélyben Zsoldos Ferenc, Berencsy Endre tanítókat, valamint a segélyösszeg csekély volta miatt ez idő szerint a gercselyi, nagytoronyai és alsómihályi egyházakat.

A körülmények mérlegelése után az 1909. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 60. és az ezen évi őszi egyházmegyei közgyűlés 51. sz., valamint az 1910. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 75. jkvi 6. sz. határozatainak figyelembevételével a segélyek kiosztását következőleg állapította meg:

I. Államsegély 3691 kor. 48 fillér.

1. Esperesi iroda-díj átalány	---	---	200	K	---	f.
2. Papi főjegyző tiszteletdíja	---	---	350	"	---	"
3. Papi aljegyző tiszteletdíja	---	---	150	"	---	"
4. Egyházm. pénztárnok tiszteletdíja			300	"	---	"
5. Számvevőszéki tagok		"	100	"	---	"
6. Tanügyi előadó tiszteletdíja	---		97	"	---	"
7. Egyházkerületi gyűlés tartási alap			200	"	---	"
8. Egyházm. gyűlést tartó egyháznak			150	"	---	"
9. Tavaszi és őszi e.-m. gyűl. napidíjak			470	"	---	"
10. Egyházlátogatók fuvar és		"	570	"	---	"
11. Iskolalátogatók fuvardíja	---	---	194	"	---	"
12. Tavaszi e.-ker. gyűlésre napidíjak			160	"	---	"
13. Őszi egyházker.	"	"	120	"	---	"
14. Kiküldetésekre	---	---	50	"	---	"
15. Segélyosztó bizottság napidíja	---		30	"	---	"
16. E.-m. jkönyvek nyomtatási díja	---		351	"	---	"
17. E.-m. jkvek hitelesítésekor fuvardíj			70	"	---	"
18. Számvevőszéki előadó tiszteletdíja			100	"	---	"
19. E.-ker. tanügyi biz. tag fuvardíja			20	"	---	"
20. Egyházmegyei könyv- és levéltár- nok tiszteletdíjára	---	---	9	"	48	"
			Összesen	---	3691	K 48 f.

II. báró Baldácsy-alap 809 K 52 fill.

1. Nagymihályi és rebrini egyházaknak hitoktatásra	---	---	200	K	---	fill.
2. Nagykázméri egyháznak hitoktatásra			100	"	---	"
3. Mezőlaborci egyháznak hitoktatásra			50	"	---	"
4. Mezőlaborci egyháznak hitoktatási fuvardíjra	---	---	64	"	---	"
5. Nagykázméri egyháznak hitoktatási terem bérlete és fűtésre	---	---	36	"	---	"
6. Varannói egyháznak istenitisztelet fu- vardíjára (1910. tav. emei közgy. 75—6. jkvi pont)	---	---	100	"	---	"
7. Özv. Soltész Károlynének egyh.-m. gyámtár helyett	---	---	30	"	---	"

8. Sárkány Erzsébet és Rózának (lelkész árvák) --- --- --- --- ---	30 K — fill.
9. Szalóki ref. egyháznak --- --- ---	19 „ 52 „
10. Kisztei ref. egyháznak --- --- ---	20 „ — „
11. Kolbásai ref. egyháznak --- --- ---	20 „ — „
12. Legenyei ref. egyháznak --- --- ---	20 „ — „
13. özv. Soltész Gyulánének (lelk. özv.)	20 „ — „
14. özv. Ujj Istvánnének „ „	20 „ — „
15. özv. Lengyel Józsefnének „ „	20 „ — „
16. özv. Gyarmathy Sománének „ „	20 „ — „
17. özv. Babarék Dánielnének „ „	20 „ — „
18. özv. Kálniczky Jánosnának „ „	20 „ — „
Összesen :	809 K 52 fill.

III. Tolcsvai Nagy Gedeon-alap : 200 kor.

1. Iskolai jutalomkönyvek, szorgalmas tanulóknak --- --- --- ---	50 K --- fill.
2. Könyv- és levéltárnok tiszteletdíjára egyházak helyett --- --- ---	40 „ 52 „
3. Tanügyi bizottsági elnök tiszteletdíja egyházak helyett --- --- ---	100 „ — „
4. özv. Magyar Istvánnének (tanító özv.)	9 „ 48 „
Összesen :	200 K — fill.

IV. Szükösi-Hollandi-tár : 120 kor.

1. özv. Magyar Istvánnének (tanító özv.)	10 K — fill.
2. özv. Onody Miklósnének (tanító özv.)	20 „ — „
3. Ónody Zoltán tanítónak --- --- ---	20 „ — „
4. Botka Gyula tanítónak --- --- ---	20 „ — „
5. Kistoronyai ref. egyháznak --- --- ---	16 „ 66 „
6. Zempléni „ „ --- --- ---	16 „ 66 „
7. Lasztóci „ „ --- --- ---	16 „ 68 „
Összesen :	120 K — fill.

V. Szegény lelkészek tára : 7 kor. 59 fill.

Özv Lengyel Józsefnének --- ---	7 K 59 fill.
---------------------------------	--------------

Az egyházmegyei segélyosztó-bizottság megjegyzi, hogy a legközelebb Sátoraljauhelyben tartott őszi egyházkerületi gyűlés határozata szerint, az egyházmegyei papi főjegyzőnek, eddig az egyházkerületi pénztár által adott 100 korona évi tiszteletdíja is ezentul az egyházmegye pénztárát fogja terhelni, tehát jövőre, ennek fedezéséről is gondoskodni kell.

Végül megjegyzi és kimondja a bizottság, hogy amennyiben az államsegélyből 15 sor. sz. alatt a segélyosztó bizottság napidíja címén 30 kor. van előírányozva, de a jelen évben, csak 20 kor. jön tényleges kiadásba, a fennmaradt 10 kor. az elnökség előterjesztésében f. pont alatt felvett egyházmegyei könyvek bekötésére fordítandó.

Kmf.

Tudomásul vétetik, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglaltatik.

45. Előterjesztetik az egyházmegyei közalapi bizottságnak Sátoraljauhelyben, 1912. január hó 16-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyve, amint alább következik:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sátoraljauhelyben, a felsőzempléni ref. egyházmegye közalapi bizottságának 1912. évi január hó 16-án megtartott ülésében.

Jelenvoltak: Hutka József esperes, Dókus Gyula vil. tanácsbíró, vil. bizottsági elnök, Kádár János és Bernáth Aladár, Péter Mihály bizottsági tagok.

Esperes üdvözlővén a bizottság tagjait, bemutatja az egyházmegyei pénztárnok által beterjesztett s az orsz. egyházi közalap 1911 ik évben befolyt járulékaikról való elszámolást.

E szerint hátrálék volt az 1910. év december 31-én 408 korona, mely 3 kor. 17 fill. késedelmi kamattal teljesen befizettetett. Az 1910. évi hátrálék tehát mind befolyt.

Az 1911-ik évre megállapított közalap járuléka volt 1159 kor 76 fill. Ebből 50 fillér késedelmi kamattal

együtt befizettetett 1017 kor 20 fill. Perselypénz címen befolyt 24 kor 62 fill. 1911. év december hó 31-én hátrálék 142 kor 56 fillér.

Az 1912-ik évre megállapított közalap járulék 1159 kor 71 fill.

Közalap bizottság ezen előterjesztést tudomásul veszi.

Az 1911-ik évi elszámolást azzal hagyja helyben, hogy esperes, a pénztárnok részletes kimutatása szerint, a hátrálékok behajtása iránt mielőbb intézkedjék.

Tudomásul vétetvén, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglaltatik. Egyszersmind felhivatnak az egyházak, hogy 1912. évi járulékaikat f. évi november 1-ig haladéktalanul fizessék be.

46. Bemutattatik a felsőzempléni ref. egyházmegye orsz. ref. lelkészi nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézeti bizottságának Sátoraljaujhelyben 1912. január 16-án tartott ülésében felvett jegyzőkönyve, amint következik:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvéttetett Sátoraljaujhelyben, 1912-ik év január hó 16-án, a felsőzempléni ref. egyházmegye orsz. ref. lelkészi nyugdíj és özvegyárva-gyámintézeti bizottságának ülésében.

Jelenvoltak: Hutka József esperes elnök, Kádár János, Péter Mihály, Dókus Gyula, Bernáth Aladár bizottsági tagok.

Esperes üdvözölvén a bizottság tagjait, bemutatja az orsz. ref. lelkészi nyugdíjintézet 1911-ik évi járulékaik befizetéséről szóló s az egyházmegyei pénztárnok által szerkesztett általán. s kimutatást. A bizottság a kimutatás tudomásul vétele mellett, azt jegyzőkönyvbe iktatja, amint alább következik:

Összes tartozás volt hátrálékkal együtt 7045 korona 70 fillér.

Ebből befizettetett az 1911-ik évben 5256 kor 69 fill. Perselypénz címen 21 kor 51 fill.

Hátrálék maradt az 1911-ik év december 31-én 1789 kor 01 fill

Ezzel kapcsolatban felhivatik az esperes, hogy a pénztárnok által részletesen kimutatott hátrálékokat mielőbb hajtsa be.

Jelenti továbbá a pénztárnok, hogy az egyházkerület által a belépési járulékok fedezésére adott 1564 korona 62 fillér segélyt, az országos nyugdíjintézeti pénztárba az egyes lelkészek után aránylagosan befizette.

Tudomásúlván szolgál és egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglaltatik.

47. A bánóci egyház előljárósága 3, a magyarizségi 4, a nagybári 3, a kistráskai 4, a hóri 3, a csarnahói 3 példányban kiállított, az eredetiekkel teljesen egyező s esperesileg már megerősített tanítói díjleveleiket bemutatják s azok egyházmegyei megerősítését kérik.

Egyházmegye a beterjesztett díjleveleket megerősíti s a főtit. egyházkerületre felterjeszti.

48. A magyarizségi egyház Puskás Lajos, a bánóczi Varga Gyula, a nagybári Szabó Kálmán, a kistráskai Horkay Lajosné sz. Pásztor Emma, a hóri Magda Anna, a csarnahói Molnár Lajos megválasztott tanítók illetve tanítónők beerősítését kérik.

Egyházmegye a bemutatott okmányok s választási jegyzőkönyvek alapján a megválasztottakat tanítói állásukba beerősíti, őket az egyházmegyébe bekebelezi és e határozatát a főtit. egyházkerületre felterjeszti.

49. Fekete Lajos csarnahói és Berec Antal szőlőskei segédlelkészek egyházmegyénkbe való bekebelezésüket kérelmezik

A bemutatott okmányok alapján Fekete Lajos csarnahói és Berec Antal szőlőskei segédlelkészek egyházmegyénkbe bekebeleztetnek.

50. Esperes jelenti, hogy a szőlőskei anya s a hozzátartozó borsi társ-, bodrogszerdahelyi leány- és bodrogszögi

fiók egyházban 1912. év március hó 24-én megtartott választás alkalmával az egyház lelkészévé egyhangulag Ignéczy Sándor szeghalmi segédlelkész választatott meg.

Miután a választás az egyházi törvények ide vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően ejtetett meg s az ellen felebbezés be nem adatott: az egyházmegyei közgyűlés Ignéczy Sándort a szőlőskei egyház lelkészének kijelenti, megválasztását megerősíti s azt a főt. egyházkerületre bejelenti.

51. Olvastatott Kozma Antal magyarsasi és Cseh Pál alsómihályi lelkészek kérvénye, melyben súlyos, nehéz betegségekre hivatkozva káplántartási engedélyt, illetve káplántartási congruát kérnek.

Egyházmegye a kérvényekhez csatolt orvosi bizonyítványok alapján Kozma Antal és Cseh Pál lelkészek szolgálatképtelenségét elismeri és megállapítja; nekik a káplántartási engedélyt megadja s a congrua megnyerésére őket a főtiszteletű egyházkerület jóindulatába és szíves pártfogásába a legmelegebben ajánlja.

52. A szőlőskei egyház előljárósága 3 példányban megerősítés végett beterjeszti a lelkészi díjlevelet.

Egyházmegye a díjleveleket, mint amely az eredetivel megegyezik s amely esperesileg már megerősített, szintén megerősíti s a főt. egyházkerületre felterjeszti.

53. A szürnyegi leányegyház jóváhagyás, illetve megerősítés végett beterjeszti az új iskola és tanítói lakás építési tervét, költségvetését, szerződését, e célra eszközölt rendkívüli adókievetést.

Miután az építkezési terv, költségvetés, szerződés törvény szerint tárgyalatott le és állíttatott ki, egyházmegye az építkezésre az

engedélyt megadja, rendkívüli adó kivetését pedig, amely ellen felebbezést senki sem jelentett be, megerősíti.

54. Olvastatott a szürnyegi leányegyház ama kérvénye, melyben engedélyt kér arra, hogy az iskola és tanítói lakás újból való felépítéséhez szükséges 600 □-öl belsőséget Magyar Miklóstól 1200 koronáért megvehesse.

Miután ez a vételi ügy úgy a presbytériumban, mint a közgyűlésben törvényszerint letárgyalatott s az ellen kifogást senki sem tett: egyházmegye az adásvevési szerződést megerősíti s a főt. egyházkerületre felterjeszti.

55. A tanügyi bizottság elnöke jelenti, hogy az abarai iskolalátogatási körben Kiss Tamás lelkész és Önody Zoltán tanító, a ladamóci körben Kozma Gedeon lelkész, a magyarizsépiben Bottka Bertalan lelkész és Szombathy Béla tanító, a gálszécsiben Séra János lelkész körlátogatók helye részint halálozás, részint lemondás folytán megüresedett. Kéri ezeknek a helyeknek a betöltését.

Egyházmegye az abarai körben iskolalátogató lelkésszé Horkay Lajost, tanítói látogatóúl Zsoldos Ferencet; a ladamóciban Sallay Béla lelkészt, a magyarizsépiben Máthé Miklós lelkészt és Kormos Gerő tanítót, a gálszécsibe Nyitrai Lajos lelkészt és Liskay Bertalant választja meg.

56/a. Olvastatik a felsőzempléni ref. egyh. megyei lelkész-egyesületnek egyh. megyére felterjesztendő s 10. jegyzőkönyvi pontban hozott ama határozata, hogy egyh. megyénk világi tisztviselői az egyházi életben kifejtett buzgólkodásukért, önzetlen munkálkodásukért lelkészegyesületünk tiszteletbeli tagjainul megválasztatnak.

E határozat, mit Dókus László egyh. megyei gondnok az irántuk való szeretet, bizalom kedves jele gyanánt tekint s tisztársai nevében megköszön, örvendetes tudomásul vétetik.

56/b. Ugyanezen jegyzőkönyvből olvastatik ama határozat, hogy a lelkészegyesület jegyzőkönyvei az egyh. megyei közgyűlés jegyzőkönyvéhez csatolt függelékben nyomtatásban is megjelenhessék.

Tudomásul vétetik s elfogadtatik.

56/c. Ugyanezen jegyzőkönyvből olvastatik Román Ernő elfogadott javaslata a lelkészi fizetések rendezéséről, kapcsolatban az erdővidéki református egyh. megye idevonatkozó határozatával, t. i. hogy a lelkészek fizetésrendezése akár az E. T. I. t.-c 114. §-ában megállapított 2400 korona alapfizetés és hatizbeni 200—200 korona ötödéves korpótlék megadásával, akár pedig az 1600 koronás alapfizetés és 400—400 korona ötödéves korpótlék megadásával történjék; mit lelkészegyesületünk azzal told meg, hogy ragaszkodik az E. T. I. t.-c. 114. §-ában megállapított fizetési összeghez.

56 d. Ugyanezen jegyzőkönyvből olvastatik Péter Mihály elnök pótindítványa, nevezetesen: „ha az állam nem képes kielégíteni az összes felekezetek megindult mozgalmát, akkor csupán a protestánsok jogos igényeit elégítse ki, mivel az 1848 : XX. t.-c. értelme nem az, hogy az összes felekezeten, hanem a szükségben levőkön segítsen.“

Tudomásul vétetik s egyh. kerületre felterjesztetik.

57. Kassai József szőlőskei kántor-tanító azzal a kéréssel fordul az egyh. megyei közgyűléshez, hogy részére, ki jelenleg, tehát iskolai év közben, távozni akar a szőlőskei egyházból, elbocsátó bizonyítványt adni, illetőleg annak adására az esperesi hivatalt felhatalmazni méltóztassék. — Az évközbeni, időközi változást indolja a tanítói lak tőrhetetlen rosszaságával, másrészt az új állásnak a jelenleginél jóval nagyobb javadalmazásával.

Amennyiben jelenleg érvényben levő egyh. kerületi népiskolai szabályrendeletünk 59. §-a úgy intézkedik, hogy a tanító bármikor válasz-

tassék is, új hivatalát a választás utáni legközelebbi szept. 1-én foglalhatja el; egyh. megyénk pedig a szab.-rendelet e világos rendelkezését áthágni sem nem óhajtja, sem arra jogosúlnak magát nem érzi: a kérést, mint még a kérelmező által is elismerten törvényellenest, nem teljesíti.

58. Kormos Gerő ladamóci tanító egy kérvényt adott be az esperesi hivatalhoz, melyben az egyházmegyei közgyűléstől a ladamóci egyháztanács 1904. június 12-én hozott s június 19-én az egyházi közgyűlés által is tudomásul vett azon határozatának megerősítését kéri, amely szerint nevezett egyháztanács Kormos Gerő tanítónak az ő személyéhez kötötten 200 korona személyi pótlékot szavazott meg az e célra szolgáló fedezetnek következő megjelölésével: átad a tanító használatába 4 holdat az egyház földjéből s felemeli a tandíjat minden gyermek után 4 K-ról 6 K-ra. Az 1908. XLVI. t.-c. azonban a tandíjfizetést megszüntetvén: az állam által csak a 4 K-s tandíj térített meg, mint díjlevélileg biztosított, miáltal a tanító az eddig élvezett személyi pótlékából átlag évi 100 K-t elveszített. E különbözetnek az egyház pénztárából való folyósítását a ladamóci egyház, mint a becsatolt presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvek bizonyítják, nem hajlandó vállalni, ezért kéri a tanító az egyházmegyétől ez összegnek a fenti határozatok utólagos megerősítésével kapcsolatban a ladamóci egyház terhére való megítélését és kiutaltatását.

Egyházmegye Kormos Gerő tanító kérését nem teljesíti következő okok miatt:

1. mert az ügy presbyteri és közgyűlési tárgyalása alkalmával nem lett elég téve az 1894. évi E. T. 24. §. 14. pontja ama rendelkezésének, hogy minden egyházi és iskolai vagyoni ügyekben intézkedő határozat hozatalánál a felelősség megállapíthatása szempontjából a határozat mellett és ellene szavazók névszerint megneveztessenek ;

2. mert az egyházi közgyűlési jegyzőkönyv szerint a közgyűlés tagjai a presbytérium in-

tézkedését egyszerűen csak tudomásul vették, holott nekik névszerint való szavazással kifejezetten a felett kellett volna döntenie, hogy a presbiterium javaslatát elfogadják-e vagy nem?

3. mert a nagyobb adókulcsot alkalmazni célzó határozatok meghozatala idejétől közel 8 év telt el és azóta sem az 1894. évi E. T. 18. §. c) pont és 253. §., sem az új E. T. I. t.-c. 15. §. c) pont és III. t.-c. 20 §-ban megkivánt egyházmegyei közgyűlési döntés alá nem bocsátottak, úgy a kérdéses határozatok, még ha az 1—2. pontban írt hiányokban nem szenvednének is, elévülteknek tekintendők.

Mivel pedig az ügyiratokból az is kitűnik, hogy a ladamóci egyház előjárósága az egyházi földekből 4 holdat, melynek átlagos évi bére 68 K, minden törvényes alap és felhatalmazás nélkül 1904. év óta a tanító használatába adott s így olyan cselekményt követett el, mely az E. T. V. t.-c. 34. § 2. pontjába ütközik: egyházmegyei közgyűlés ez ügyben vizsgálatot rendel el s annak foganatosítására Virágh József és Nemes Sándor tanácsbírókból álló bizottságot küld ki.

59. Esperes betérjeszti a felsőzempléni egyházmegyében levő egyházak anyagi viszonyairól szóló kimutatást, mely egész terjedelmében

jegyzőkönyvbe jő, amint következik;

A felsőzempléni ref. egyházmegyében levő egyházak

Sorszám	Egyházak nevei	Bevétel		Kiadás		TökepéNZ alapítv.		Adósság		Kegyes adomány	
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
1	Abara	2363	01	1662	75	5081	67			22	—
2	Alsómihályi	650	34	565	72	200	—	8470	—		
3	Bánóc	5350	87	3516	53	4000	—	6000	—	112	90
4	Vásárhely	6543	48	4329	64	org.a 300	—	11000	—	148	85
5	Morva	1908	62	1609	41	1212	—	2100	—	40	75
6	Bodzásujlak	2133	81	1959	66	1406	—	3956	—	118	—
7	Garany	37685	52	37463	61	9100	—			158	40
8	Csarnahó	2643	68	1423	—					20	—
9	Deregyő	2870	62	2262	37	3853	98			160	13
10	Szalók	134	18	227	86			60	—	23	30
11	Gálszécs	3511	47	3425	20	4275	—	5250	—	141	51
12	Gercsely	1323	69	1194	10	2000	—	1950	—		
13	Kiszte										
14	Hardicsa	9202	34	9042	91			3000	—	36	—
15	Kazsó	2205	83	1250	62	7000	—			24	—
16	Homonna	1970	19	1880	92	7545	30	5000	—	122	09
17	Kisazar	1568	01	1157	09	950	—				
18	Kisbári	951	25	752	59	16000	—	3100	—		
19	Nagybári	6362	73	5796	47			5050	—	415	72
20	Kisráska	532	11	593	38			3600	—	42	—
21	Hegyi	725	45	496	25			7000	—	67	—
22	Kolbása	2347	09	2366	49	2868	08	1000	—	79	48
23	Ladamóc	3772	90	3522	03	2000	—	5200	—	30	—
24	Lasztóc	2945	66	2665	—	4214	42	1300	—	70	—
25	Lasztomér	1311	70	1197	64	3240	—			449	90
26	Legenye	3765	80	3694	60	3600	—			376	—
27	Nagykázmér	622	73	475	33	1200	—			4	79
28	Magyarizsép	8163	39	8082	30			4840	—	64	—
29	Cselej	1350	72	1262	79	1800	—			53	—
30	Magyarsas	2945	86	2887	71					35	—
31	Imreg	2988	03	2868	32			6004	—	100	—
32	Szürnyeg	2465	46	2320	06			750	—	194	—
33	Málca	1534	10	1355	88	10848	10	10848	10	86	90
34	Miglész	4524	02	4016	14	1340	—	4000	—	100	—
35	Nagyráska	3732	70	3604	76			3030	—		
36	Nagytoronya	12179	78	10877	90	80	—	7700	—	49	—
37	Kistoronya	5595	10	5269	20	604	—	3300	—	76	41
38	Sátoraljauhely	17405	25	16123	16	22946	03	30000	—	1652	50
39	Szöllőske	516	13	513	33			2774	—	26	—
40	Bodrogszerdahely	596	06	186	50	1503	66			13	—
41	Borsi	562	90	236	23	2419	11			100	—
42	Tusa	5525	96	5270	13			4400	—	464	—
43	Zemplén	12121	21	12122	94	560	—	2000	—	76	—
	Végösszeg	187609	75	171528	52	132147	35	141834	10	5781	66

Jegyzet. A nagy- és kistoronyai tanítói nyugdíjhátrálékra

Bánóc,

anyagi viszonyairól szóló kimutatás az 1911. évről.

Építkezésre fordított		Magtárban van	Ki van-e az illetékegyenérték és áll. adó fizetve? ha hátralék van, mennyi?	Ki van-e a tanítói nyugdíjárulék fizetve? ha hátralék van, mennyi?	Jegyzet
kor.	f.				
300	—	127 köb. rozs	Kifizetett	Kifizetett	
15370	55		"	"	
300	—		"	"	Ad. 4: Tőkesegély
100	—		"	"	Ad. 4: e.-ker. 3000 K t.-s.
46000	—		"	"	Ad. 4: saját egyh. tőke
200	—		"	"	
298	—		"	"	
400	—		"	"	
7000	—		"	"	Ad. 4: Tőkesegély
4168	04		87 köből rozs	"	"
3895	—	"		"	Ad. 3: alapítvány 242 K
494	78	"		"	Ad. 3: 12000 K lelk. t., többi egyh.
1600	—	"		"	Ad. 4: tőkesegély
324	—	"		"	Ad. 4: tőkesegély
1543	35	"		"	Ad. 4: tőkes. 3200 K és saját f.
7316	—	"		"	Ad. 3: Papi fiz. alap 1707 68 K
400	—	"		"	Ad. 3: alapítvány 1000 K
4000	—	"		"	Ad. 3: alapítv. 1000 K
3185	—	"		"	Ad. 3: alapítv. 4848 K 10 f.
1800	—	"	"	Ad. 3: alapítv. 4848 K 10 f.	
4000	—	"	681 K 45 f.	Ad. 6: n.-toronyai papl. 3125 K fiz.	
3185	—	"	324 K 22 f.	Ad. 3: Alapítv. együtt	
1800	—	7 K. hátralék Kifizetett	Kifizetett		
449	—	"	"		
6274	—	Áll. adó nincs	"	Ad. 4: tőkesegély	
105635	72		7 K	1005 K 67 f.	

külön jelentés van betérjesztve az ügy nyilvántartása végett.

1912. ápr. 16,

Hutka József, esperes.

60. Tárgyaltatott a kolbásai egyház erdőcsere szerződése, mely szerint nevezett egyház el akarja cserélni — sz. telekkönyvi betétben 1490 hrszú 3 kat. h. és 416 négyszögöl területű ingatlanát egészen, az 1489 hrsz.-ból pedig a becsatolt, s szintén megerősített kért vázrajzon 1487/2 hrsz.-al jelölt 2 kath. és 1294 négyszögöl kiterjedésű részt: Tóth András és 42 társa tulajdonát képező, a kolbásai 114. sz. telekkönyvi betétben 1487 hrsz. alatti ingatlanból a csatolt vázrajzon 1487/2 hrsz.-al jelölt 6 kat. h. és 110 négyszögöl kiterjedésű területért. A csere a szintén csatolt erdőgondnoksági szakvélemény szerint az egyházra rendkívül előnyös, mert az egyház által átengedendő terület nagyobb részben kopár tisztás, melynek beerdősítése tetemes költségbe kerülne, kisebb része 8 éves tölgy fiatalossal borított, míg a cserébe nyerendő területen 10—15 éves, jó növésű tölgy fiatalos áll. Előny továbbá az egyházra, hogy az egyház, a Tóth János és társai által az ezek által vett legelőterületből $\frac{1}{4}$ 3-ad rész illetőséget nyer költség nélkül és tehermentesen telekkönyvileg biztosítva. Az ügyet úgy a presbytérium, mint a közgyűlés tárgyalta, azonban az E. T. I. t.-c. 43 és 45. §-ainak figyelmen kívül hagyásával.

Egyházmegye az ügy sürgősségére és előnyös voltára való tekintettel a csereszerződést és vázrajzot jóváhagyja s a főt. egyh. kerületre meleg pártolással terjeszti fel, azon kikötéssel, ha az egyház által fent irt törvényes kellékek pótoltnak s annak bizonyosságai még az egyh. kerületi gyűlésig az iratokhoz felterjesztetnek.

61. A segélyosztó bizottság tagjaiul megválasztatnak:

Hutka József esperes és Dókus László gondnok elnöklete alatt Kozma Antal papi tanácsbíró, Tudja Mihály pénztárnok, Dókus Gyula és Bernáth Aladár világi tanácsbírák, és a megválasztandó világi főjegyző.

62. A tavaszi egyházkerületi közgyűlésre képviselőkül kiküldetnek

az elnökség mellett rendes tagokul: Szegő Béni, Tudja Mihály papi, Nemes Lajos, Thuránszky Tihamér világi tanácsbírák, Tomory Pál papi aljegyző, póttagokul Virág József papi és Bernáth Aladár vil. tanácsbírák.

63. A jegyzőkönyv hitelesítésével

az elnökség s a jegyzői kar mellett a Sátoraljaujhelyben lakó tisztviselők bizatnak meg.

II. Birósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel a felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1912. április 23-án Sátoraljauhelyen tartott ülésében.

Jelen voltak:

I. A bíróság részéről: Hutka József esperes és Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt: Kozma Antal, Virág József, Kádár János papi, Dókus Gyula, Nemes Sándor világi tanácsbírák, mint előadó bíró Tudja Mihály papi tanácsbíró, mint jegyzőkönyvvezető Péter Mihály papi főjegyző.

II. A felek részéről: a presbytérium képviselőjében Román Ernő lelkész és Bajzáth Imre gondnok, panaszló idézés dacára sem jelent meg.

Tárgy: Szathmáry Miklós nagytoronyai egyháztag felebbezése a nagytoronyai presbytériumnak 1912. március 12-én templomi székperből kifolyó határozata ellen.

Tárgyalást vezető esperes a gyűlést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlévő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Ezután előadó a tényállást a következőkben ismertette:

Szathmáry Miklós nagytoronyai egyháztag 1909. május 2-án azzal a panasszal állott a presbyterium elé, hogy az ő családi székét a templomban jogtalanul foglalták el Szathmáry Józsefné, szül. Bajzát Rozália és Marikovszky Bálintné, szül. Szabó Berta. Egyháztanács egyhangú határozattal kimondotta, hogy a nők a férjeik után őket megillető székbe járnak, vagyis: ha a férfi az egyik oldalnak első székébe jár, úgy a nő jogosan ülhet a másik oldal első székébe. Szathmáry Józsefet az egyháztanács véleménye szerint, de magának a panaszló

Szathmáry Miklósnak is a beismerése szerint a Szathmáryak széke illeti meg, ebből folyólag feleségét az ennek megfelelő női szék. Marikovszky Bálintra nézve 3 legidősebb egyházttag állítása után megállapítja az egyháztanács, hogy őt a Marikovszkyak széke, feleségét pedig a jobboldali első asszonyszék illeti meg. Az 1912. márc. 3-án tartott presbyteri gyűlésen Szathmáry Miklós újból előállt azzal a panasszal. Panaszát azzal indokolja, hogy tudomása szerint ősidőktől kezdve az volt a szokás, hogy minden új házaspár az atyja és anyja utáni székbe járt és jár s azt egyenesen öröklí. Ezen usus alapján Szathmáry Józsefet és Imrét — miután atyjuk az első székét ülte — méltán megilleti ez a jog s így rájuk vonatkozó panaszát vissza is vonja; de mert panaszlottak édes anyja Szathmáry Istvánné nem a kérdéses első női székét használta: ennek alapján feleségeik nem formálhatnak jogot az első székhez. Jelenlevő panaszlottak erre kijelentették, hogy feleségeik jogosan használják az első női székét, mert ezt a jogot az egyháztanács 1909. május 2-án tartott gyűlésében megadta nekik. Az egyháztanács újból kimondotta, hogy panaszlottak feleségei jogosan használják az első női székét, mert tudomásuk szerint, de meg az usus szerint is minden férfiszekhez egy meghatározott női szék tartozik, az új házaspár az atya vagy apósa utáni székét öröklí, ami maga után vonja az ennek megfelelő női székét is. Miután pedig Szathmáry Józsefet és Imrét atyjok után az első szék illeti meg, így feleségeiket is az ennek megfelelő első női szék.

Egyháztanács eme határozata ellen Szathmáry Miklós panaszoló felebbezést jelentett be az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz. Felebbezését a következőkkel indokolja. Nem áll meg az egyháztanácsnak az a határozata, hogy az egyházukban fennálló rendszer szerint minden férfiszekhez egy meghatározott női szék tartozik s nem felel az meg a gyakorlatnak. Sőt ellenkezőleg az ősidők óta fennálló gyakorlat az ő álláspontját igazolja, hogy t. i. minden új házaspár az apja, illetve az apósa, minden nő az anyja, illetve az anyósa által használt székhez nyer jogot és azt használja. Álláspontjának igazolására 13 egyházttagot hoz fel, kiknek feleségeik más székben ülnek, mint amely megfelelő lenne férjeik székének. A felhozott példák után tévedésnek mondja a presbytérium álláspontját, mert a gyakorlat éppen az ellenkezőjét bizonyítja,

Ezeknek alapján kéri a presbytérium határozatának a megsemmisítését s kérelmének a teljesítését, hogy t. i. Szathmáry Józsefné és Imréné utasíttassanak arra, hogy az anyósuk által használt jobboldali második széket foglalják el.

Ezt a felebbezést az esperesi hivatal áttette az egyháztanácshoz észrevétel végett. Egyháztanács megmarad azon az állásponton, melyet 1912. március 3-án tartott ülésében elfoglalt, hogy t. i. minden férfiszékhez egy megfelelő női szék járul. Felvilágosításul megállapítja még, hogy Szathmáry Istvánné — a panaszlottak édes anyja — teljes joggal járhatott volna az első női székbe is, mivel az ő apósa: néhai Szathmáry József és néhai Szathmáry Péter — a panaszlónak atyja — testvérek voltak; ha tehát Szathmáry Pétert és feleségét megillette az első férfi és első női szék, úgy megillette néhai Szathmáry Józsefet és feleségét is s ezzel a jogukkal tényleg éltek is. Néhai Szathmáry Józsefnek a fia: néhai Szathmáry István — panaszlottak atyja — szintén használta az első férfi széket, felesége azonban: hogy miért nem használta? azt az egyháztanács nem tudja megállapítani; valószínű azonban, hogy ennek az oka az, mert első férje, Gazdag József után kezdettől fogva a 2-ik székbe járt s így nem akart helyet cserélni. Megállapítja továbbá egyháztanács azt is, hogy K. Bajzát Imre, Dóczi József, Simega András, Nehéz József, S. Bajzát Imre, id. Nagy János, Pápay József, Simon Ferenc és ezeknek feleségeik — mint akikre Szathmáry Miklós felebbezésében hivatkozik — valósággal használják is templom ezen székeiket, de hogy milyen családi leszármazások után jöttek ezek létre: azt az egyháztanács megállapítani nem képes, mert nagyon régi időbe nyúlnak vissza s írásbeli megállapodások nincsenek.

Ezek előadása után a bíróság zárt ülésben a következő ítéletet hozta:

Ítélet:

A felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bírósága a nagytoronyai presbyteriumnak 1912. március 12-én Szathmáry Miklós nagytoronyai egyháztag paáasza tárgyában hozott határozatát helybenhagyja s Szathmáry Miklóst felebbezésével elutasítja.

Indokok:

Helyben kellett hagyni a nagytoronyai presbyterimnak 1912. március 12. hozott határozatát s Szathmáry Miklós egyháztagot felebbezésével el kellett utasítani, mert ősi magyar szokás és gyakorlat, hogy a feleség a férje jogait élvezi. Már pedig, ha Szathmáry Miklós nejét a férjét illető első székkel szemben lévő első női szék illeti: ugyanazon első női szék époly joggal megilleti a panaszlottakat is, mert az ő nagyatyja a panaszló Szathmáry Miklós atyjának, Péternek testvére volt, az első férfiszéket használta is, sőt atyjok is, illetőleg fiai, unokái is ülnek. Ezenkívül helytállónak találta a bíróság a presbytérium határozatának azon részét is, hogy panaszlottak édes anyjuk, Szathmáry Istvánné után is teljes joggal járhatott volna az első női székbe, mivel az ő apósa Szathmáry József testvére volt Szathmáry Péternek, a panaszló édes atyjának s elfogadható, hogy mivel első férje után kezdettől a második széket használta, ennek halála s a második férjével való egybekelése után nem akarta az őt joggal megillető első széket használni. Végül a presbytérium határozatának ama részét is helytállónak találta a bíróság, hogy a panaszló által felhozott példák eredete régi, most már bizonyíthatlan családi leszármazások eredményei.

Ezen ítélet nyílt ülésen kihirdettetett azzal, hogy az ítélet ellen az azzal meg nem elégedő fél a kézhez vételtől számított 15 nap alatt a főt. egyházkerületi bírósághoz felebbezéssel élhet.

II.

A felsőzempléni ref. egyházmegye 1912. évi április hó 23-án Sátoraljaujhelyben tartott közigazgatási bírósági ülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Hutka József esperes, Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Tudja Mihály, Virág József papi, Dókus Gyula, Nemes

Lajos, Bernáth Aladár, Thuránszky Tihamér, Nemes Sándor világi tanácsbírák, Kádár János előadó bíró és Tomory Pál papi aljegyző mint jegyzőkönyvvezető.

Tárgy : A kistoronyai egyháztagok felebbezése lelkészválasztási jogviszonyból kifolyólag.

Tárgyalást vezető egyházmegyei gondnok a bíróságot megalakultnak jelentvén ki, felhívja az előadót az ügy ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben ismertette :

Nagytoronya jelenlegi lelkésze más helyre választatván meg lelkésznek, a nagytoronyai lelkészválasztás előkészítése alkalmából Nagytoronyán, 1912. év febr. hó 4-én megtartott közös presbyteri gyűlésre delegált s azon megjelent kistoronyai leányegyház presbytériumának tagjai, u. m. Bottka Gyula, Nádházy Károly, Szathmáry József presbyterek megfelebbezik a közös presbyteri tanács ama határozatát, melyen névszerinti szavazással és szótöbbséggel kimondja a közös presbytérium, hogy a régi joggyakorlat és törvény értelmében a kistoronyai leányegyház választásra jogosult tagjai a nagytoronyai választók létszámához viszonyítva, csakis $\frac{1}{3}$ arányban vehetnek részt szavazataikkal a lelkészválasztásban.

E határozat ellen felebbezéssel élnek a kistoronyai presbyterek, azzal a kérelemmel indokolván felebbezésüket, hogy „a kistoronyai leányegyház választási arányszáma ne a közös költségek hozzájárulási arányában állapíttassék meg, hanem erre való tekintet nélkül, — hogy tehát a kistoronyai választási lajstromban lévő minden tag épen olyan szavazattal birjon, mint bármelyik nagytoronyai egyháztag“.

E felebbezést az 1912. év márc. 10-én tartott egyházi közgyűlés is magáévá tette, ahhoz mindenben hozzájárult s az esperesi leirathban kívánt 27 tagot nem választja meg addig, míg a felsőbb hatóságok ez ügyben nem ítélik meg.

A felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bírósága 1912. év április hó 23-án tartott ülésében a felek kihallgatása s az előadó véleményének meghallgatása után zárt ülésben a következőleg

ítélt:

A közigazgatási bíróság a kistoronyai egyház felebbezését elutasítja s a nagytoronyai lel-

készválasztásnál a kistoronyaiak $\frac{1}{3}$ részben vehetnek részt a szavazásban.

Indokok:

A kistoronyai egyház felebbezését el kellett utasítani azért, mert ahol az anyaegyházközség s társ-, leány- és fiókegyházai közt ezeknek a lelkészválasztásba való befolyása egyezségileg vagy a folytonos gyakorlat által meg van állapítva, az a társ-, leány- és fiókegyházközségek választói jogának gyakorlására irányadó. Már pedig az 1906. év szept. 16-án Nagytoronján felvett legközelebbi lelkészválasztási jegyzőkönyv tanubizonyossága szerint „a kistoronyai egyháznak a szavazásban egyharmad részese-dése megállapított és a szavazásra jogosultak kijelöl-tettek“.

Az ítélet felebbezők előtt előszóval kihirdetvén, elnök tudomásokra hozza, hogy az ellen 15 nap alatt a főt. egyház-kerületi bírósághoz felebbezhetnek, mely az egyházmegye esperese útján terjesztendő fel.

III.

A felsőzempléni ref. egyházmegye 1912. évi április hó 23-án Sátoraljauhelyben tartott közigazgatási bírósági ülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Hutka József esperes, Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete mellett: Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály papi, Dókus Gyula, Nemes Lajos, Bernáth Aladár, Thuránszky Tihámér, Nemes Sándor vil. tanácsbírák, Virág József előadó bíró és Tomory Pál papi aljegyző jegyzőkönyvvezető.

Tárgy: Hardicsai egyháztalálkozó felebbezése iskolaépítés kivetési kulcs ügyében.

Tárgyalást vezető egyh. megyei gondnok a bíróságot megalakultnak jelentvén ki, felhívja az előadót az ügy előadására.

Előadó az ügyet a következőkben ismertette:

Az egyházmegye esperese 1911. év július hó 20-án kelt körlevelében a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 52063. sz. rendelete alapján értesítette a hardicsai egyház előjáróit, hogy iskolájuk a törvényes követelményeknek meg nem felel s törvényes állapotba való hozatalára az iskolafenntartó testületet utasította.

Az egyház presbytériuma e tárgyban 1911. év július hó 23-án gyűlést tartott s tekintettel arra, hogy az épen akkor folyamatban lévő templom renoválásnak 7000 koronát kitevő költsége a hívek adózási képességét s áldozatkészségét teljesen kimerítette, de tekintettel az idő előrehaladottságára is, mely szerinte lehetetlenné tette az iskolának még 1911. évben való felépítését: azt határozta, hogy az építkezést csak a folyó év tavaszán kezdi meg s úgy fogja végezni, hogy a törvényes kívánalmaknak megfelelő iskoláját 1912. év szept. 1-ére a közhasználatnak átadhassa.

E célból ez év febr. 28-án ismét presbyteri gyűlést tartottak, amelyen már afelett határoztak, hogy az iskolaépítéshez szükséges összeget az egyházi előjáróság minő adókulcs szerint kívánja kivetni? s a jelenlevő 9 presbyter közül 7 a telek és zsellérség arányában való kivetést fogadta el, Peti Mihály presbyter pedig egymaga a lélekszám szerint való kivetés mellett foglalt állást.

Lelkész a presbyterek többsége által elfogadott határozati javaslatot a folyó év márc. 24-én tartott egyházközségi közgyűlés elé terjesztette s a jelenlevő egyháztagek névszerint megszavaztatván: 39-en a presbytérium javaslatát fogadták el s 13-an a lélek után való kivetés mellett szavaztak, tehát a közgyűlés 26 szótöbbséggel a telek és zsellérség arányában való kivetést fogadta el.

E közgyűlés határozata ellen Urbán István és társai felebezést adtak be, mely felebbezési iratban a közgyűlés többsége által elfogadott telek és zsellérségre való kivetés helyett a lélekszám szerint való kivetési adókulcsot kérik megállapítani. Kérésük indokául az egyenlő teherviselés elvét hangoztatják. Azt mondják, hogy Hardicsán 40 zsellércsaláddal szemben csak 29 telkesgazda van s mivel a zsellérek legnagyobb részben más községek határában szereznek birtokot, így dacára annak, hogy nekik jóval több iskolaköteles gyermekeik van-

nak — az iskolaépítés költsége mégis csaknem teljesen a gazdákra nehezedik, ami felebbezők szerint — igazságtalan dolog lenne; kérik azért, hogy az építkezés költsége tekintet nélkül a vagyponra, lélekszám szerint vettessék ki.

A felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bírósága a felek kihallgatása s az előadó véleményének meghallgatása után Urbán István és társai felebbezési ügyében zárt ülésben a következőképen

ítélt:

A közigazgatási bíróság Urbán István és társai felebbezését elutasítja; a presbytériumnak és közgyűlésnek ez ügyben hozott határozatait s a megállapított adókulcsot megerősíti.

Indokok:

A presbytérium javaslata alapján létrejött közgyűlési határozat az E. T. III. t.-c. 9., illetve 18-ik §-aiban előirt követelmények figyelembe vételével hozatott; felebbezők kívánalma pedig nemcsak hogy teljesen nélkülözi a törvényes alapot, hanem egyenesen abba ütközik, midőn az E. T. III. t.-c. 8-ik §-a 3-ik pontja ellenére a rendkívüli egyházi adót a gyülekezeti tagokra lélekszám szerint kívánná kivetni, vagy midőn a hardicsai lakosokat más egyházközségek területén levő birtokaik után is meg akarják adóztatni, holott az E. T. III. t.-c. 18. §-a rendelkezése szerint az ilyen egyháztagok abban az egyházközségben tartoznak egyházi adót fizetni, amelyben, vagy amelyhez csatolva ingatlanuk van.

Az ítélet felebbezők előtt előszóval kihirdetttven, vezető elnök tudomásukra hozza, hogy ez ítélet az E. T. III. t.-c. 20. §-a értelmében végérvényes.

IV.

A felsőzempléni ref. egyházmegye 1912. év április hó 23-án Sátoraljaúj helyben tartott közigazgatási bírósági ülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelenvoltak: Hulka József esperes, Dókus László egyh. megyei gondnok kettős elnökle mellett: Szegő Béni, Kádár János, Tudja Mihály papi, Nemes Lajos, Bernáth Aladár, Nemes Sándor vil tanácsbírák, Virág József előadó bíró, Tomory Pál papi aljegyző, jegyzőkönyvvezető,

Felek részéről: Kozma Antal szürnyegi-imregi, Helmeczy Antal miglészi lelkész. Karakó Ferenc szürnyegi, Zolnay Gergely imregi és Könyves Andor miglészi tanítók.

Tárgy: A szürnyegi, imregi és miglészi tandíj-kárpótlási ügy.

Tárgyalást vezető egyh. megyei gondnok a bíróságot megalakultnak jelentvén ki, felhívja az előadót az ügy ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben adja elő:

A szürnyegi, imregi és miglészi tanítók és egyházak annak a kérdésnek eldöntésére kérik az egyházmegye közigazgatási bíróságát, hogy az 1908. XLVI. t.-c. alapján tanítói javadalmasul adott tandíj-kárpótlási összeg és a konvent által adócsökkentési segély alá felszámított tandíj közötti különbözet a tanítókat-e, vagy pedig az egyház pénztárát illeti?

A felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bírósága a felek kihallgatása s az előadó véleményének meghallgatása után a következőképen

itélt:

A díjlevélileg biztosított tandíj járandóságok annyi megváltási összegéhez, amennyit adócsökkentési segély alá a konventi adóalap végrehajtó bizottsága felszámított és megállapított s amennyi összeget tandíjként a tanítói javadalomra utal, vagy utalni fog: ahhoz az adócsökkentési segélyben részesülő egyházak tanítóinak minden kétséget kizárólag joguk van.

Indokok:

Az egyetemes adóalap végrehajtó bizottságának Budapesten 1911. év nov. 3-ik napján tartott ülése jegyzőkönyvéből világosan kitűnik, hogy a kultuszminisztérium által, a tanítói javadalomhoz tartozó tandíj kárpótlás címen utalványozott összeg levonásával a tandíjnak konventileg megállapított értéke, mint rendes segély vezetetik nyilván tartásban és utaltatik ki az adósegélyben részesülő egyházak előljáróinak s mint a tanító díjlevélileg biztosított tandíj járandóságainak kárpótlási összege, nem az egyház pénztárát, hanem a tanítót illeti.

Az ítélet felek előtt előszóval kihirdettetvén, vezető elnök kijelenti, hogy ez ítélet ellen 15 nap alatt felebbezhetnek.

V.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a felsőzempléni ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1912. április 23-án Sátoraljaujhelyben megtartott ülésében.

Jelen vannak:

I. A bíróság részéről: Hutka József esperes, Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt: Szegő Béni, Virág József, Tudja Mihály, Kádár János, Dókus Gyula, Bernáth Aladár, Thuránszky Tihamér, Nemes Sándor tanácsbírák, mint szavazóbírák, dr. Isépy Tihamér egyházmegyei ügyész, Kozma Antal előadó bíró, Hubay Bertalan h. aljegyző, jegyzőkönyv-vezető.

II. A felek részéről: Horkay Lajos kistráskai ref. lelkész, Kozma Gyula kistráskai e. gondnok. Ónody Zoltán győröcskei állami iskolai tanító.

Tárgy: A kistráskai tanítói fizetés vitás ügye.

Tárgyalást vezető gondnok-elnök az ülést megnyitván: megállapítja, hogy sem a jelenlevő bírák ellen nem forog fenn

érdekeltségi eset, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Ezután előadó az ügyet a következőkben ismertette:

Horkay Lajosné szül. Pásztor Emma kistráskai okleveles tanítónő panaszszal él az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz aziránt, hogy Ónody Zoltán volt kistráskai tanító követeli a díjlevélben biztosított $6\frac{1}{4}$ köből szemes életnek az 1911—12. iskolai évben az általa megszolgált időre (1911. szept.—1912. febr. 15.) eső hányadot azon az alapon, hogy Kistráskán a behivatalnokokat utólag fizették. Ónody Zoltánnak eme követelésére megjegyzi panaszos, hogy Ónody Zoltán 1906. július 10—15. táján jöven Kistráskára, képtelenség, hogy a körülbelöl minden év október végén, illetve november elején fizetett proventust, miután az mindjárt az első évben itt érte, fel ne vette volna s e tekintetben bizonyítékul hozza fel az egyház volt gondnokának azon kijelentését, hogy nevezett tanító minden évben felvette proventusát, felvette az 1911. év őszén is, így tehát abból is ő tartozik visszafizetni $6\frac{1}{2}$ óra eső részt, nem pedig neki tartozik az egyház a most 1912. év őszén befolyandó proventusból fizetni az 1911. szept. 1—1912. febr. 15-ig megszolgált hányadot.

Ónody Zoltán annak igazolására, hogy Kistráskán minden év őszén szeptemberben vagy novemberben utólag történt a fizetés, csatolja Rácz József nagyrocsei lelkész levelét: tagadja azonban, hogy ő 1906-ban proventust vett volna fel.

Ezután a felek kihallgatása után a bíróság zárt ülésben a következő végzést hozta:

Végzés.

Miután a valódi tényállás sem a vonatkozó iratokból, sem a felek szóbeli előadásából nem volt megállapítható: a felsőzempléni ref. em. közigazgatási bírósága az iratokat Tudja Mihály papi, Thuránszky Tihamér világi tanácsbíráknak a helyszínén való vizsgálat megejtése céljából azzal adja ki, hogy a vizsgálat eredményét az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz terjeszték be.

Erről úgy Horkay Lajost, mint Ónody Zoltánt e végzéssel értesíti.

VI.

JEGYZÖKÖNYV.

felvétellett a felsőzempléni református egyházmegye közigazgatási bíróságának 1912. április 23-án Sátoraljaujhelyben tartott gyűlésében.

Jelen vannak :

I. A bíróság részéről: Hutka József esperes, Dókus László egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Tudja Mihály, Virág József, Dókus Gyula, Bernáth Aladár, Nemes Sándor tanácsbírák, dr. Isépy Tihamér em. ügyész, Kádár János előadó bíró, Hubay Bertalan h. aljegyző, jegyzőkönyvvezető.

II. A felek részéről: Séra János, Kosztrub István, Tronkos András, Csányi Mihály.

Tárgy: Tronkos András és társai hardicsai lakosok felebbezése templomépítésre Amerikában gyűjtött összeg tárgyában.

Tárgyalást vezető gondnok-elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy sem a jelenlevő bírák ellen nem forog fenn hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Ezután előadó a tényállást a következőkben ismertette:

A hardicsai egyháztanács 1912. március 11-én ülést tartott s ezen megjelentek a lelkész elnöklete alatt az egyháztanács tagjai, u. m. Séra János lelkész, Kicsiny János gondnok, Stefán János, Kocsis András, Peti Mihály, Kovács János, Jancsó Pál Mihály, Boczán István presbyterek, Liskay Bertalan jegyző.

Tárgyaltatott a presbyteri ülésben Kosztrub István egyháztag azon kérelme, hogy az általa Amerikában az egyház részére adott önkéntes adomány a telkére kirótt rendkívüli egyházi adóba számíttassék be.

A dolog megértése céljából tudni kell, hogy a hardicsai egyház a múlt évben templomjavításra s orgonaépítésre 4800 korona rendkívüli egyházi adót vetett ki birtokaránylag a hí-

vekre. De miután a kivetési összeg kevésnek bizonyult, 8 drb. kérő ivet küldött szét az egyház az Amerikában lakó hívekhez kegyes adománygyűjtés végett. Kapott is az egyház 800 K-án felüli összeget. Ehhez a kegyes adományhoz járult bizonyos összeggel a felebbező Kosztrub István is. S most azt kéri, hogy általa az egyháznak kegyes adományként adományozott összeg az ő itthoni birtokára kirótt rendkívüli egyházi adóba tudassék be s ekként az egyházi adó alól mentessék fel.

E kéréshez, illetőleg felebbezéshez csatlakoztak aztán Kis Tronkos András és Csányi Mihály, akik közül előbbi a vője által adott 50 K-t, utóbbi a fia által Amerikában tett önkéntes ajánlatot kéri a vagyona után kirótt kivetésbe beszámítani.

Az egyháztanács tárgyalás alá vevén az ügyet, Kosztrub Istvánt kérelmével elutasította; megokolván határozatát azzal, hogy az egyház nem a kivetés, nem az egyházi adó pótlására kért segélyt, de kegyes adományt az amerikai hívektől, kik ajánlataikat Isten dicsőségére ajánlották és küldték el az egyháznak, nem pedig úgy, mintha azzal a birtokokra kirótt rendkívüli egyházi adót szándékoztak volna törleszteni.

De nem teljesíthette egyháztanács ilyenmü kérelmet azért sem, mert ha így beszámította volna az Amerikából nyert kegyes adományokat, igen tetemes összeget kellene visszatéríteni egyeseknek, ami az egyház nagymérvü károsodását vonná maga után.

Presbyteriumnak ez intézkedése kiterjesztetett aztán Tronkos András és Csányi Mihály egyháztagokra is, de akik abba bele nem nyugodtak, hanem csatlakoztak Kosztrub István felebbezéséhez.

A felek kihallgatása után a bíróság zárt ülésben a következő ítéletet hozta:

Ítélet.

Egyházmegyei közigazgatási bíróság a hardicsai református egyháztanács Kosztrub István felebbezésére hozott határozatát megváltoztatja s az általa Amerikából küldött kegyes adományt a reá kirótt rendkívüli egyházi adóba beszámítani rendeli; Tronkos András és Csányi Mihályt felebbezésükkel elutasítja.

Indokok :

Meg kellett változtatni a hardicsai ref. egyháztanácsnak Kosztrub István felebbezésére hozott elútasító határozatát azért, mert Kosztrub István azon szándékát, hogy önkéntes adománya a reá kirótt rendkívüli egyházi adóba betudassék, jelentette.

Helyben kellett hagyni a Tronkos András és Csányi Mihály felebbezésére hozott egyháztanácsi határozatot azért, mert előbbinek vője, utóbbinak fia nem érvényesítette az adományozás alkalmával azt a kívánságát, hogy az Amerikából küldött összeg az após, illetve apa rendkívüli adója törlesztésére fordítandó; de nem tudta bizonyítani azt sem, hogy vője a hozzá intézett levelében a kegyes adományt a reá, Tronkos Andrásra kirótt rendkívüli egyházi adó törlesztésére kéri fordítani s a levél eme tartalmát a hardicsai egyháztanácsal sem közölte.

Ez ítélet a felek előtt nyílt ülésben előszóval kihirdettetett azzal, hogy a meg nem elégedő felek az ítélet kézhez vételétől számított 15 (tizenöt) nap alatt az esperesi hivatal útján az egyházkerületi közigazgatási bírósághoz felebbezhetnek.

A FELSZŐZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZ-
EGYESÜLET 1912. ÁPRIL. 22-ÉN SÁTORALJAUJHE-
LYEN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jegyzőkönyv

felvétel a felsőzempléni ref. lelkészegyesület 1912.
Sátoraljauhelyben tartott ülésében.

Jelen vannak: Péter Mihály elnöklete alatt: Hutka József, Szegő Benő, Kozma Antal, Kádár János, Tomory Pál, Román Ernő, Bornemisza István, Helmeczy Antal, Tudja Mihály, Nyitray Lajos, Böszörményi István Bottka Bertalan, Séra János, Máthé Miklós, Lengyel István, Pap József, Cseh Pál lelkészek, Berecz Antal, Enyedy Andor segedlelkészek, Hubay Bertalan lelkész, utóbbi úgy is mint jegyző.

1. Közgyűlés előtt az egyház tanácstermében istenitisztelet tartatik, mely alkalommal Helmeczy Antal migléci lelkész imádkozik.

2. Elnök jelenti, hogy elmaradásaikat igazolták: Szombathy Antal betegségére való hivatkozással, úgyszintén Kis Tamás, Horkay Lajos családi körülményeikre való tekintettel.

Tudomásúl vétetik.

3. Elmaradásukat nem igazolták: Horkay Bertalan, Sztankovics Lajos,

kik a törvényes birságban elmarasztaltatnak.

4. Elnök szívesen s szeretettel üdvözlőlvén a lelkészegyesület tagjait,

az ülést megnyitja.

5. Elnök előterjeszti a múlt 1911. évről szóló jelentését az egyesület életéről s állapotáról. U. i. intézkedett az ORLE-val való szorosabb kapcsolat tétesítése tekintetében. A Nagymihályban tartott értekezlet határozata alapján megtette a lépéseket egy Kálvineum-mulatság érdekében. A Kálvineum érdekében felhívást intézett a lelkészekhez, hogy a lelkészek 100—100 koronát jegyezzenek, mely vagy a congruából vagy a gyűlési napi-díjából levonandó lenne.

A gyűléstől nyert megbízatás alapján Virág Józseffel együtt megjelentek az ORLE 1911. évi congressuson, melynek egyik felemelő mozzanata volt a presbyteri vi-lágszövetség gyűlése.

Jelenti továbbá, hogy két lelkésztársunk hunyt el: Kozma Gedeon szőlőskei, Stefán Mihály csarnahói lel-készek. Mindketten hű, buzgó munkások voltak az Úr szőlőjében. Örökítsük meg emléküket jegyzőkönyvünk lapjain.

Elnök mindenre kiterjedő gondos je-lentése teljes egészében köszönettel vé-telik.

6. Az elnökség beterjeszti az alapszabály új szerve-zésével megbízott bizottság jelentését, mely szerint ameny-nyiben az ORLE alapszabályai már megerősítették, alap-szabályunkban is tüntetessenek ki az ORLE-vel való kap-csolatok, melynek most már semmi sem állja útját. E módosítások a következők volnának: a 2. §-ban: „a hí-vatalos egyházi hatóságokhoz“ kifejezések után szúras-sanak be ezek „és az ORLE-hoz.“ A 3. §-ban ezen sza-vak után: „a többi protestáns lelkészegyesületekkel“ szú-rassék be: és az ORLE-val A 12. §. 3. pontjában ezen szavak után: „a közgyűlésen a tanácskozást vezeti“ szú-rassék be ez: „az ORLE“ s ugyanezen pontban ezen szavak után: „az egyesületet hatóságok“ szúrassék ez: „Az ORLE.“

Közgyűlés a bizottság ajánlott módo-sítását elfogadja s az alapszabályt a szerint szövegezni rendeli.

7. Elnökség bemutatja az intéző-bizottság által is megvizsgált pénztári számadást, mely szerint bevétel 1103·05 K, kiadás 946·47 K, maradvány 156·58 K. A számadás rendesnek, tételei a valósággal megegyezőknek találtatván,

közgyűlés a számadást jóváhagyja s a pénztárnoknak a felmentést megadja a szokásos fentartással.

8. Nyitray Lajos bemutatja az általa 1912. február 18-án a Kálvineum javára rendezett társas összejövetel bevételét s kiadását. Bevétel 178 K, kiadás 181·80 K, felülfizetés, mely a Kálvineumra beküldetett 54·80 K.

Örvendetes tudomásul vétetik s Nyitray Lajos buzgólkodásáért jkvi köszönet szavaztatik.

9. Olvastatik a vál. ülés jkv. 3. pontja, mely szerint a megszaporodott jegyzői teendőkre való tekintettel 2 jegyzői állás szervezését javasolja a közgyűlésnek.

Közgyűlés a javaslatot elfogadja s a megejtett titkos szavazással megválasztatik főjegyzőnek Hubay Bertalan jegyző, aljegyzőségre abszolút többséget senki sem nyervén, Böszörményi Sándor s Erdélyi András között új szavazat rendeltetvén el. Böszörményi Sándor 12, Erdélyi András 12 szavazatot nyert s így az alapszabályok szerint megejtett sorshúzás után Erdélyi András választott meg aljegyzőnek.

10. Olvastatik a vál. ülés jkvének 3 pontjában foglalt javaslat, hogy egyházmegyénk világi tisztviselői a lelkészegyesület tiszteletbeli tagjaiul megválasztassanak.

Közgyűlés örömmel járult hozzá a vál. fenti javaslatához s egyházmegyénk világi tisztviselőit tiszteletbeli tagokul választja

meg s e határozatát az egyházmegyére bejelenti.

11. Olvastatik a vál. ülés javaslata, mely szerint az ORLE őszi közgyűlésére Hutka József tiszteletbeli elnök kiküldetését s részére 50 korona költség megszavazását ajánlja.

A választmány javaslata elfogadtatik.

12. Olvastatik a vál. ülés azon javaslata, hogy a lelkészegyesület közgyűlésének jegyzőkönyvei az egyházmegyei közgyűlés jkvéhez csatolt függelékben nyomtatásban megjelenjen.

Vál. e javaslatát a közgyűlés elfogadta s az egyházmegyére felterjeszteti.

13. Erdélyi Andrásnak egyesületi aljegyzővé történt megválasztása alkalmával megüresedett vál. tagsági helyet közgyűlés

Bottka Bertalannal tölti be.

14. Hutka József emlékbeszédet tart Kozma Gedeon volt szállóskei lelkész felett.

Elhunyt lelkésztársunk emlékét megörökítő tartalmas emlékbeszédet közgyűlés tagjai megihletődött érzésekkel hallgatják. Közgyűlés Kozma Gedeon emlékét jkvünkben örökíti meg, a gyászoló családhoz részvétiratot intéz, Hutka Józsefnek köszönetet szavaz s a tartott emlékbeszédet jkvünkben is megörökíti s a Sárospataki Ref. Lapokban közzétenni határozza.

15. Kozma Antal emlékbeszédet tart Stefán Mihály volt csarnahói lelkész felett.

A szép, emelkedett hangú s hű képet adó emlékbeszéd köszönettel tudomásúl

vétetett, jkvünkben megörökítendő, a gyászoló családnak részvétünket kifejezzük.

16. Román Ernő előterjeszti javaslatát a ref. lelkészek fizetésének rendezéséről, kapcsolatban az erdővidéki ref. egyházmegye közgyűlésének e tárgyban hozott határozatával.

Közgyűlés Román Ernő javaslatában előadott okok alapján csatlakozik az erdővidéki ref. egyházmegye határozatához s megtoldja avval, hogy a fizetéskiegészítésnél ragaszkodik a törvényben megállapított fizetési összeghez s nem dobja el azt az alapot, melyen állva jogainkat mindig követelheti.

17. Péter Mihály elnök ezzel kapcsolatban pótlólag indítványozza, hogy „ha az államkormány a pénzügyi viszonyokra való tekintettel képtelen arra, hogy az összes bevett felekezetek már megindult mozgalmát pénzügyi tekintetben kielégítse: akkor csupán a protestáns egyházak szükségletein segítsen, mert az 1848. XX. t.-c. helyes értelme nem az, hogy az összes felekezeteken, hanem csupán a szükségben levőkön segítsen.“

Elnök pótindítványa elfogadtatik s az előző ponttal együtt egyházmegyei közgyűlés útján a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetik.

18. Hubay Bertalan főjegyző előadást tart e kérdésről: „Helyes-e a hétköznap s esetleg a vasárnap délutáni istentiszteletnek cél- és korszerűségi szempontokból az esteli órákra való áttétele s nem ellenkezik-e a prot. felfogással a templomoknak ez alkalommal való kivilágítása? Megtehetik-e ezt az egyházközségek minden felsőbb jóváhagyás nélkül? Lehet-e a templomokban mást mint istentiszteletet, pl. hangversenyt tartani? Előadása, mely oda konkludál, hogy ahol a viszonyok a délutáni istentiszteleteknek az estveli órákra való áthelyezését követelik, ez minden felsőbb jóváhagyás nélkül megtehető s az ez alkalommal történő templomkivilágítás a protestáns fel-

fogással nem ellenkezik s a templomokban hangversenyek, bizonyos megszorításokkal tarthatók,

köszönettel tudomásúl vétetik.

19. Hutka József tb. elnök bemutatja Kiss Ferenc, a Kálvineum végrehajtó-bizottsága elnökének 586/1912. számú megkeresését, melyben egyházmegyénket a Kálvineum javára rendezendő nagyobb szabású hangverseny tartására kéri.

Közgyűlés elvben nem ellenzi a hangverseny tartását; de miután egyházmegyénk lelkészi kara a Kálvineum oltárán már lobogtatta lelke lángját, részint 100—150 K-s összeg jegyzésével, részint az 1911-ben rendezett táncmulatság alkalmával s az időt, a körülményeket sem látja alkalmasnak egy nagyobb szabású hangversenynek jelenben való tartására: ennek rendezését mostan nem javasolja. Az arra alkalmas időt s körülményeket azonban annak idején örömmel ragadja meg.

20. Olvastatik a Kálvineum végrehajtó-bizottságának 395/1912. sz. megkeresése aziránt, hogy az egyházmegyénk lelkészi gyámintézetének tőkéje adassék át vagy más alapítvány tétessék a Kálvineum céljaira.

Közgyűlésünk, miután a felsőzempléni ref. egyházmegyében gyámintézet nincsen s 100—150 koronával már egyéneként is hozzájárultunk a Kálvineum céljaihoz: a Kálvineum végrehajtó-bizottságának megkeresését nem teljesítheti.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Tudja Mihály
biz. tag.

Hubay Bertalan
főjegyző.

Péter Mihály
lelk. egy. elnök.

Tárgymutató.

---

1. A közgyűlés előtt istenitisztelet volt.
2. A közgyűlés megnyitása.
3. Az esperes jelentése.
4. Br. Bánffy Dezső érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása.
5. Kozma Gedeon szőlőskei lelkész emlékének jegyzőkönyvbe foglalása.
6. Kollonay Tamás bánóci gondnok haláláról való megemlékezés, emlékének jkvbe foglalása.
7. Stefán Mihály csarnahói lelkész emlékének jegyzőkönyvben megörökítése.
8. Dókus Gyuláné, szül. hadusfalvi Spillenberg Zsófia emlékének jkvben való megörökítése.
9. Köszönet a garanyi leányegyháznak.
10. Dókus Ernő e.-kerületi főgondnoknak.
11. Isaák János kolbásai főgondnoknak és nejének, valamint Dudás Mihálynak és fiának, Jánosnak.
12. Magda Anna hóri tanítónő és Varga Gyula bánóci tanító eskütétele.
13. Isépy Zoltán vil. főjegyző lemondása, érdemeinek jkvbe foglalása.
14. Dr. Bessenyei Zénó vil. aljegyző lemondása, érdemeinek jkvbe iktatása. E két állásra a szavazatok június 15-ig beadandók.
15. Több egyházból a jogviszonyra vonatkozó beérkezések.
16. Tanítói szolgálati practica és népiskolai szervezet megújítatik.
17. Csarnahói tanszerek.
18. Gálszécsi tőkeügy.
19. A morvai tőkeügy.
- 20/a. A lasztoméri iskolaépítési ügy.
- 20/b. Csarnahói iskolai ingatlan átírása.
- 20/c. Lasztoméri és tusai iskolai ingatlan átírása.
21. Hóri iskolaügy.

22. A m.-sasi iskolaügy.
23. Tusai iskolaépítésre vonatkozó iratok.
- 24/a. Szöllöske, M.-Sas, Imreg, Hór az iskola felszerelésére utasíttatnak.
- 24/b. Ugyanerre Csarnahó és Szöllöske.
- 24/c. A.-mihalyi, Csarnahó az iskola kijavítására utasíttatnak.
- 24/d. Ugyanerre Hardicsa és Alsómihalyi.
25. Ónody Zoltán volt kistráskai tanító gabonakövetelési ügye.
26. A nagybárii fogyasztási szövetkezeti részvény ügy.
27. Varannói templom-ügy.
28. Rácz József volt kistráskai lelkész a Kistráskán készített kerítés árát tartozik visszatéríteni.
29. A ladamóci tőke-ügy.
30. A gálszécsi lelkész gerendai föld-ügye.
31. Egyházmegyék sorrendje a Szondy-Kenessey-alapot illetőleg.
- 32/a. Iskolalátogatóknak utasítás a statisztika helyesebb megszerkesztése iránt.
- 32/b. Madarak és fák napja.
- 32/c. Egyházkerületi tanügyi biz. tagok elszállásolása.
33. Közhirdetésre ajánlott egyházak.
34. A homonnai missziói lelkész jelentése.
35. A nagy- és kistoronyai tanítói nyugdíj-ügy.
36. Ignétzy Sándor szöllöskei lelkész és özv. Kozma Gedeonné közötti egyezség.
37. A mezőlaborci templomépítési ügy.
38. A Nyitray Lajos és a tusai hívek közötti szolgálmány-ügy.
39. Az egresi községi iskola javára a cseleji egyház nevéen álló ingatlanok áttábláztatása.
40. A cseleji egyház 2400+1000 korona összegű pénzét az egyházkerületnél elhelyezheti.
41. A garanyi egyház 9100 kor. az egyházkerületnél elhelyezett tőkéje kamatanak kivételére bizonyos feltételek mellett engedélyt nyer.
42. A számvevőszék jegyzőkönyve.
43. A számvevőszék jegyzőkönyve.
44. A segélyosztó-bizottság jkönyve.
45. A közalapi bizottság jkönyve.
46. A lelkészi nyugdíj- és özvegyárvatári bizottság jkönyve.
47. Tanítói díjlevelek megerősítése
48. Tanítók beerősítése.

49. Fekete Lajos és Berecz Antal s.-lelkészek bekebelezése.
50. Szöllőskei lelkészválasztás.
51. Kozma Antal és Cseh Pál lelkészek káplántartási segélyt kérnek.
52. Szöllőskei lelkészi díjlevél megerősítése.
53. A szürnyegi egyház iskolaépítési terve, költségvetése, szerződése és kivetése megerősítelik.
54. A szürnyegi egyház ingatlanvételi ügye jóváhagyatik.
55. Körlátogató lelkészek és tanítók választása.
56. Az egyházmegyei lelkészegyesület felterjesztései.
57. Kassay Józsefnek elbocsátó nem adatik.
58. Kormos Gerő ladamóci tanító díjlevél ügye.
59. Egyházak anyagi viszonya.
60. A kolbásai csereszerződési ügy.
61. A segélyosztó biz. tagjai.
62. Egyházkerületi képviselők.
63. A jegyzőkönyvek hitelesítési helye, hitelesítők.
64. A jegyzőkönyvek meghitelesítése.

II. Bírósági ügyek.

1. Szathmáry Miklós nagytoronyai egyháztag felebbezése székerből kifolyólag.
2. A kistoronyai egyháztagok felebbezése lelkészválasztási jogviszonyból kifolyólag.
3. A hardicsai egyháztagok felebbezése iskolaépítési kivetés miatt.
4. A szürnyegi, imregi és miglészi tanítók tandíjkárpótlási ügye.
5. A kistráskai tanító fizetés-ügye.
6. A hardicsai egyháztagok felebbezése templomépítési költség tárgyában.

Betűrendes mutató.

- A**bara 15, 42.
Alsómihályi 24/c, 24/d, 42.
Br. Bánffy Dezső 4.
Bánóc 15, 42, 47.
Berecz Antal 49.
Bernáth Aladár 60.
Dr. Bessenyey Zénó 14.
Bodor Gábor 34.
Bodrogszerdahely 42.
Borsi 42.
Bottka Bertalan 55.
Bottka Gyula Bir. II.
Csarnahó 17, 20/b, 24/b, 24/c. 42, 47.
Cseh Pál 51.
Cselej 39, 40, 42.
Dereglyő 42.
Dókus Ernő 10.
Dókus Gyula 60, 67.
Dókus Gyuláné sz. Spillenberg Zsófia 8.
Dókus László 60.
Dudás János 11.
Dudás Mihály 11.
Egyházmegyei főjegyző 42.
Egyházak 32/b.
Esperes 21, 23, 24/b, 27, 39, 41.
Fekete Lajos 49.
Garany 9, 41.
Gálszécs 18, 30, 42.
Gercsely 42.
Hardicsa 15, 24/d, 42, Bir. III.
Helmeczy Antal Bir. IV.
Henter Lajos 39.
Homonna 34, 37, 42.
Horkay Lajos 55.

- Horkay Lajosné 48.
Hór 24, 47.
Hubay Bertalan 9.
Hutka József 60.
Ignétzy Sándor 36, 50.
Imreg 24, 42, Bir. IV.
Isaák János és neje 11.
Iskolalátogatók 32/a.
Isépy Zoltán 13.
Dr. Isépy Tihamér 21.
Karakó Ferenc Bir. IV.
Kassay József 57.
Kazsó 15.
Kisbári 15, 42.
Kisazar 15.
Kisráska 42.
Kiss Tamás 55.
Kistoronya 15, 24/d, Bir. II.
Kiszte 42.
Kolbása 15, 42, 59.
Kollonay Tamás 6.
Kormos Gerő 55, 58.
Kozma Antal 51, 60, Bir IV.
Kozma Geeeon 5, 55.
Kozma Gedeonné 36.
Könyves Andor Bir. IV.
Könyves Kálmán 9.
Ladamóc 15, 42.
Lasztomér 20/a, 20/c, 42.
Lasztóc 42.
Legenye 15, 42.
Lisz kay Bertalan 55.
Magda Anna 12, 48.
Magyarizsép 15, 42, 47.
Magyarsas 22, 24, 42.
Málca 24/c, 42.
Máthé Miklós 55.
Miglécz 42, Bir. IV.
Molnár Lajos 48.
Morva 19, 42.

- Nagybári 24/b, 26, 42, 47.
Nagyráska 33, 42.
Nagyestók Varga János 9.
Nagytoronya 15, 35, 42.
Nádházy Károly Bir. II.
Nemes Sándor 21, 58.
Nyitray Lajos 55.
Onody Zoltán 25, 55, Bir. V.
Péter Mihály 21, 56.
Puskás Lajos 48.
Rác József 28.
Román Ernő 56.
Sallay Béla 55.
Sátoraljauhely 15, 42.
Séra János 55.
Stefán Mihály 7.
Szabó Kálmán 48.
Szalók 42.
Szathmáry Miklós Bir. I.
Szathmáry József Bir. II.
Szombathy Béla 55.
Szöllöske 15, 24, 24/b, 42, 50, 52.
Szürnyeg 42, 54, Bir. IV.
Tomory Pál 42.
Tronkos András és társai Bir. V.
Tudja Mihály 42, 60.
Thuránszky Tihamér 21.
Tusa 20/c, 23, 38, 42.
Ungi esperes 28.
Urbán István Bir. III.
Ügyész 20/b.
Varga Gyula 12, 48.
Vásárhely 42.
Virág József 21, 58.
Zemplén 24/d, 42.
Zsolnay Gergely Bir. IV.
Zsoldos Ferenc 55.

